

**16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI**
EYLÜL'19 | MALATYA

KÜNYE

Eserin Adı
16. İmam Hatipliler Kurultayı

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği
Adına İmtiyaz Sahibi
Kamber ÇAL

Yayın Yönetmeni
Demet TEZCAN

Editör
Emine DOLMACI

Tasarım
İslam ŞENSÖZ
Mücevher Merve KAYA

Baskı
İstanbul, 2020

İletişim
Akşemseddin Mahallesi,
Şair Fuzuli Sokak. No: 22
Fatih - İstanbul
T: 0212 5211958

---

ehliyet ve liyakatle

önder¹⁹⁹⁸ | *ehlîyet ve
liyakatle*
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

SUNUŞ

ÖNDER İmam Hatipliler Derneğimiz genel olarak eğitimle özel olarak da imam hatip okullarındaki eğitim, öğrencilerin sorunları ve beklentileri üzerine çalışmalar yürütüyor. 61 yıllık birikimi ve gönül bağıyla bu meselelerin üzerinde duran derneğimiz bir taraftan saha çalışmaları yaparken bir taraftan da işin teorisini ihmal etmemeye çalışıyor.

İmam hatip kurultaylarını işte bu amaçla, her yıl eğitim sezonu başında düzenliyoruz. Tüm camiamızın biraraya geldiği bu kurultaylarda imam hatiplerin sorunları, sıkıntıları, eğitimin güncel meseleleri ve öğrencilerimizin gelecek beklentileri üzerinde uzun uzadıya müzakereler yapıp kendimize bir yol haritası çıkarmaya çalışıyoruz. Bu yol haritası sadece bize değil Anadolu çapındaki 500 derneğimize de bir projeksiyon sunuyor. Ayrıca her yıl yenilenen şiarlarımızla kendimize bir kavramı düstur edinip yıl boyunca o kavram üzerine çalışmalar yapıyoruz. 2015 yılından itibaren “nitelikli yenilik”, “istikamet üzere”, “samimiyetle”, “bilgi ve hikmetle”, “ehliyet ve liyakatle” temalarını belirledik ve çalışmalarımızda bunları merkeze aldık.

Kurultaylarımızın kapanışında açıkladığımız sonuç bildirgelerimiz ise bizim topluma karşı bir taahhüdümüz ve kendi adımıza da yol haritamız oldu. Cenabı Allaha, vatanımıza, milletimize ve evlatlarımıza verdiğimiz sözde sabit kalmak, bu yoldan şaşmamak üzere taahhütlerimizi yeniden ve yeniden hatırladık. Bu seneki sonuç bildirgemizde de, “ÖNDER mensupları olarak, toplumsal adaletin, ehliyet ve liyakat merkezli bir düzenleme ile teşekkül edeceğine, eğitimde, ticaretle, bürokraside ve hayatın her alanında ehliyet ve liyakatin gözetilmesinin; bireyin ihyasına ve toplumun inşasına vesile olacağına inanıyoruz” diyerek niyetimizi dile getirdik.

16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın baştan sonuna kadar kürsü konuşmaları, oturumlar, komisyon toplantıları ve protokol konuşmalarını bulacağınız bu çalışma, tarihe kayıt düşmek ve gelecek yıllardaki çalışmalara da örnek olmak üzere hazırlanmıştır. Hayırlara vesile olması duasıyla.

Kamber Çal
ÖNDER Genel Başkanı

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

AÇILIŞ OTURUMU

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Sevgili Malatyalılar, ÖNDER'in kıymetli yöneticileri, imam hatip camiasının çok değerli mensupları, saygıdeğer hocalarım, sevgili genç kardeşlerim sizleri selamların en güzeliyle hürmetle muhabbetle selamlıyorum. Allah'ın selamı, rahmeti, bereketi hepimizin üzerine olsun. Buradan ülkemizin dörtbir yanındaki imam hatipli kardeşlerime selam ve sevgilerimi gönderiyorum. İmam hatipliler kurultayı vesilesiyle bugün bir kez daha imam hatip nesliyle imam hatipli dostlarla biraraya gelmenin bahtiyarlığı içindeyim. Bu sene 16.'sı düzenlenen İmam Hatipliler Kurultayı'nın özellikle başarılarla dolu olmasını Allah'tan temenni ediyorum. Değerli Kardeşlerim, kurultaya davetleri için bu güzel atmosferde gönüllerimizi buluşturdukları imam hatipliler derneğimiz ÖNDER'e şahsım ve milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. Bu vesileyle imam hatip okullarının temelini atanlar başta olmak üzere on yıllardır bu okulların kuruluşunda, gelişmesinde, sayılarının artmasında emeği olan vakıf insanlarımıza ülkem ve milletim adına teşekkür ediyorum. Okullarımızda görev yapmış olup da ahirete irtihal etmiş tüm öğretmenlerimizi, yöneticilerimizi fedakarlıklarıyla destekleriyle bu müesseseleri yaşatan bütün hayırseverlerimizi rahmetle anıyorum.

Tek parti döneminde kapatılan bu okulları 1951 yılında tekrar açan şehit başbakan Adnan Menderes'e, onun Milli Eğitim Bakanı Tevfik İleri'ye bir kez daha Yüce Mevla'dan rahmet ve mağfiret niyaz ediyorum. Son nefesine kadar imam hatip okullarının kök salması için mücadele eden büyük dava ilim ve hikmet erbabı Celaleddin Ökten Hocamı, Hacı Üveysizâde Mustafa Efendiyi, Ahmet Muhtar Büyükçınar'ı, Mahir İz'i, Ahmet Hamdi Akseki'yi ve diğer tüm alimlerimizi de tazimle yad ediyorum. Burada isimlerini tek tek sayamadığım tüm imam hatip gönüllülerine huzurlarınızda şükranlarımı sunuyorum. Onlar öncüler, önderler olarak vesayetin ufkumuzu kapladığı o karanlık günlerde mücadeleleriyle yolumuzu aydınlattılar. Onlar bizim için, gelecek nesiller için gerçekten zor zamanlarda sadece hakka ve halka sığınarak çok büyük işler başardılar. Onlar merhum Nurettin Topçu'nun, "40 yıllık öğretmenim, hiçbir derse abdestsiz girmedim, gitmedim" diyerek ifade ettiği bir hassasiyetle gönül insanlarına

mahsus yüce bir ruhla çalıştılar. Onlar köy köy, ilçe ilçe gezerek gerektiğinde sırtlarında tuğla taşıyarak imam hatipleri kurmak için çetin mücadeleler verdiler. Onlar, her türlü engele, her türlü imkansızlığa rağmen manevi kalkınmanın öncüsü bir nesil idealinden asla vazgeçmediler. Onlar, sadece okuyan değil kendilerinden sonrakileri de okutan her biri vakıf çeşmesi misali kıraç gönülleri yeşerten idealist insanlardı. Rabbim tek tek hepsinden razı olsun. Onları rahmetiyle merhametiyle şefaatiyle kuşatsın.

Biz de bir imam hatipli olarak o büyük insanların talebesi olarak bu yapıyı hiçbir zaman öksüz bırakmamak, boynu bükük koymamak için çalıştık. Büyüklerimizin, abilerimizin, Celal Hoca gibi dava adamlarının emaneti olan bu okulları üç beş kendini bilmez in safına terk etmedik. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığımızdan Cumhurbaşkanlığımıza kadar üstlendiğimiz tüm görevlerde imam hatip neslinin yetişmesine özel önem verdik. Çünkü biz harcı Bismillah denilerek karılan, her tuğlası yine Bismillah denilerek konulan o güzel çatı altında önce vefayı öğrendik. Bu çatı bize dürüstlüğü, samimiyeti, hasbiliği diğergamlığı, ülkesine, milletine, bayrağına yürekten bağlı olmayı öğretti. Biz bu okullarda mücadeleyi, sabrı, dirayeti, cesareti öğrendik. Biz imam hatiplerde ahlaki, dayanışmayı, sadece varlıkta değil yoklukta bile ekmeğimizi muhtaçlarla paylaşmayı öğrendik. Biz bu okullarda kardeşliğin, muhabbetin, birbirini sadece Allah için sevmenin eşsiz lezzetini tattık. Biz o kutlu çatı altında Afrikalı, Filistinli, Türkistanlı mazlumların dertleriyle dertlenmeyi öğrendik. Hepsinden önemlisi bu okullarda hayat karşısında soylu bir duruş sahibi olmayı öğrendik. Bundan dolayı dört evladımın dördünü de imam hatip okullarına gönderdim, eğitim öğretimlerini de imam hatip okullarına emanet ettim. Bundan da çok çok huzurluyum. Kendim de imam hatip lisesi mezunu olmayı hayatım boyunca büyük bir gurur vesilesi olarak hep yüreğimde taşıdım. Allah'ın izniyle son nefesimi verinceye kadar da imam hatipli olmanın onurunu bir şeref payesi olarak üzerimde taşımaya devam ediyorum.

Kardeşlerim, imam hatiplere ve gönüllü kuruluşlarımıza yönelik tacizlerin arttığı son günlerde bu buluşmamızın oldukça anlamlı olduğuna inanıyorum. Son seçimlerde kimi şe-

hirlerde ortaya çıkan seçim sonuçlarının belli çevrelerdeki imam hatip hazımsızlığını tekrar nüksettirdiğini görüyoruz. Özellikle İstanbul Büyükşehir gibi uzun yıllar sonra el değiştiren bazı belediyelerde 28 Şubat dönemini hatırlatan uygulamalara imza atılıyor. Adeta bir oç alma duygusuyla intikam hissiyle asılsız ve çarpıtma bilgilerle gönüllü teşekküllerimiz hakkında iftira kampanyaları yürütülüyor. FETÖ'vari taktikler kullanılarak üniversiteli kız öğrencilerimize güvenli yurt imkanı sunan vakıf ve derneklerimiz hedef haline getiriliyor. Basın yayın organlarında, özellikle sosyal medyada millete ve gençlere hizmetten başka hiçbir gayesi olmayan kuruluşlarımıza yönelik itibar suikastleri düzenleniyor. Seçimlerden önce öğrencilere burs vermekten ücretsiz yurt sağlamaktan bahsedilenler, koltuğa oturur oturmaz işe öğrenciye hizmet veren vakıf ve derneklere saldırmakla başladılar. Seçim döneminde inançlara saygıdan dem vuranlar şimdi milletin saçıyla sakallıyla kılık kıyafetiyle uğraşiyor.

İşte İstanbul'da, İETT'de sakallılarla uğraşmaya başladılar. Biz bunu 12 Eylül'de yaşadık, o zaman ben de İETT'de idim. Göreve bir albay getirildi. Ne kadar İETT'de sakallı varsa hepsini çektiler, sakallarını kestiler. Ve belki ilginç gelecek, o zaman benim de sakalım vardı. En son ben kalmıştım. Beni de çağırıldı dedi ki, "Ya sakal ya istifa." Ben de ertesi gün istifamı verdim, ayrıldım. Ama ne kaybettim; 12 bin 500 lira alıyordum, hemen özel sektörde bir işe başladım. 4 kat fazlası maaşla işe girdim ve 50 bin lira kazanmaya başladım. Yani tasarruf sahibi Rezzak-ı Alem olan Allah, bir yerden kapılar kapatıyorsa başka bir yerden açıyor ve açıldı. Seçim döneminde takılan özgürlük maskesi yerini bugün baskıya, fişlemeye, faşizmi aratmayan bir tahammülsüzlüğe bıraktı. Seçim öncesinde hiç kimsenin aşısıyla ekmeğiyle oynamayacağız diyenler daha şimdiden binlerce insanı kapı dışarı etti. Sevgi ve kucaklaşma sözlerinin yerini Suriyeli yetimlere verilen bir tas çorbaya göz diken, kimsesiz çocukları kapı dışarı eden bölücülere gösterdiği empatiyi evladı dağa kaçırılan analardan esirgeyen vicdansız insafsız nobran bir zihniyet aldı.

Hatırlayın Cumartesi annelerini, Cumartesi anneleri için her Cumartesi Galatasaray'a gidenler yok muydu, sanatçılar, şunlar bunlar ve-

saire, Galatasaray'a gitmiyorlar mıydı? Cumartesi anneleri için oraya giden sanatçılar, şusu busu vesaire, Diyarbakır belediyesi önünde evlatları dağa kaçırılmış annelerin yanına niçin gitmiyorlar? Çünkü bunlar ikiyüzlü, bunlar dürüst değil. Aynısı Taksim'de, 12-13 tane ağacın yeri değiştiriliyor diye kıyametler koparanlar ormanlarımız yakıldı, PKK bu ormanların yakılışını üstlendi mi, üstlendi. Peki bu ormanların yakılışını üstlenen PKK'ya karşı çevre dostları niçin kalkıp da, "Bunlara karşı durun" demiyorlar. Dürüst değiller. Samimi değiller.

Değerli Kardeşlerim, biz elif gibi dimdik duracak ve yolumuza devam edeceğiz. Biz Diyarbakır'daki malum partinin il başkanlığının önündeki o anaların yanındayız ve devlet olarak elimizden geleni yapıyoruz. Takipçisiyiz. Kovalamaya da devam edeceğiz. Bu terör örgütü kaçacak, biz kovalayacağız. Er veya geç bu işin hesabını da soracağız. Şu anda bazı sanatçılar sağolsun Diyarbakır'a gidiyorlar diye haberlerini aldım. Bazı köşe yazarlarının gittiğinin haberini aldım. Ben de şahsım, milletim adına onlara teşekkür ediyorum. Çünkü burada milletimizin uyanışı çok önemli. PKK terör örgütünü arkasına almış olan bu siyasi partinin bugüne kadar neleri nasıl istismar ettiğini milletimizin bilmesi lazım. Milletimize de bunları anlatmamız lazım. Bunlar bizim üzerimizdeki büyük yüklerdir. Ve biz bu işin arkasını bırakmayacağız.

Kardeşlerim, tabi biz milletin değerlerini, kurumlarını hedef alan saldırılarla ilk kez karşılaşmıyoruz. Modern Türkiye'nin tarihi azgın azınlığın sessiz çoğunluğu sindirmeye baskı ve tahakküm altına almanın örnekleriyle doludur. Milletin kökleriyle bağını koparmak, insanımızın hayat pınarlarını koparmak için daha önce de pek çok teşebbüs yapılmıştır. İlim, irfan ve hizmet yuvalarına tahammülsüzlük, maalesef toplumun belli bir kesiminde ideolojik saplantı halini almıştır. Tek parti döneminde ise bu ideolojik saplantı adeta bir devlet politikasına dönüşmüştür. Bu dönemde batılılaşma adına yapılanlar hem milli bünyemizde hem de milletimizin hafızasında çok derin yaralar açmıştır. 80 yaş üstündeki büyüklerimize tek parti dönemini sorduğunuzda alacağını cevaplar sadece yokluktur, yoksulluktur, baskıdır.

Camilerin emlak niyetine satıldığı, ibadethanelerin ahıra çevrildiği, Kuran Kursları'nın kapatıldığı, ilim-irfan merkezlerinin kapısına kilit vurulduğu günler oldu. Minarelerimizden Ezan-ı Muhammedi'nin, Allahü Ekber nidalarına hasret kaldığımız dönemler yaşandı bu ülkede. Kuran-ı Kerim'in tren vagonlarında, ahırlarda, derme çatma binalarda, gizli-saklı bir şekilde öğretildiği süreçlerden geçildi. Millet cenazesini yıkayacak gassal dahi bulamadığı, yazdığı kitaplardan dolayı alimlerimizin dağacına gönderildiği zor zamanlarımız oldu. Rahmetli Tahsin Banguoğlu Milli Eğitim Bakanı ve MTTB'de bir konferansını dinledim. Orada nasıl oldu da bu gassallık olayı, bu imam hatipler meselesi gündeme geldi. Ne dese beğenirsin? Kendisine İnönü talimat veriyor. İmam hatip okulu açma noktasında değil. Sadece cenazeleri yıkalayacak gassal yok. "Ben senden sadece cenazeleri yıkalayacak gassal yetiştirmek için okullar açmanı istiyorum" diyor. Yani imam hatiplerin bilvesile açılışı da böyle. Onun için de imam hatipte bazı hocalarımız bize şunu dedi. "Ya siz ölü yıkayıcısı mı olacaksınız?" Bunu bize dediler. Ve bizim onurumuzla bu şekilde oynamaya çalıştılar. Ama ne oldu, onların gassal diye düşündüklerinden cumhurbaşkanı çıktı, başbakan çıktı.

Değerli Kardeşlerim, işte bu noktadan hareketle bizim birliğimiz, bizim beraberliğimiz, bizim kardeşliğimiz çok ama çok önemli. Onun için bizi bölmek, parçalamak gayreti içinde olanlar olabilir. Bu oyunu işte bu kadrolar bozacak. Türkiye, üstadın ifadesiyle, Allah ve ahlak demenin yasak olduğu, din adına ne varsa herşeyin yeraltına itildiği ızdırap dolu günlere şahitlik etti. Daha sonraki yıllarda da bu baskıların tırmandırıldığı dönemler yaşandı. Bu ülkede insanlar sakalımdan, kılık kıyafetinden dolayı sokaklardan toplandı. Anadolu insanını, takunyalı, mürteci diyerek aşağılamaya çalıştılar. Yeri geldi göbeğini kaşıyan adam, yeri geldi makarnacı, kömürcü, patatesçi diyerek insanımıza kan kusturdular, kin kusturdular. Yeri geldi ölü yıkayıcısı dediler. Başörtülü kızlarımıza sıkıbaş diyerek hakaret ettiler. Anadolunun zeki çocuklarının okuyup kaymakam vali hakim savcı diplomat olmasına tahammül edemediler. Ne dediler, "Sen git temizlikçi ol. Sen git tarlada bahçede çalış." Niye, başörtülüden gelip de

hakim, savcı, doktor olamaz. Bunu yakıştırdılar. Ama hep söyledik ya, bu tecelli etti. Çünkü hesapların üzerindeki hesap Rabbimizin hesabıydı. Bu tecelli etti. Bunun karşısında da duramadılar. Bu ülkede onların kabullenemediği bu makamların hepsine de imam hatip mezunları da geldi.

Tek parti döneminden 27 Mayıs darbesine, 12 Mart'tan 12 Eylül'e ve 28 Şubat'a kadar demokrasinin askıya alındığı ara dönemleri milletle ve milli iradeyle hesaplama aracına dönüştürdüler. Özellikle medeniyet bilincimizi gelecek nesillere aşıl原因an vakıf, dernek ve kurumlarımızı hedef aldılar. Kimileri bu vakıfları kapatmaya çalıştı, kimileri tehdit diliyle yıldırma çalıştı. Ama hiç birisi de hamdolsun başarılı olamadı. Her defasında hakkın ve halkın iradesi galip geldi. Kardeşlerim, yaşadığımız acı tecrübeler bize şu hakikati birçok defa göstermiştir. Bin kere mazlum olmak bir kere zalim olmaktan iyidir. Çünkü zulm ile abad olanın ahiri berbat olur. Dünyada zulüm ile ve baskıyla payidar olan hiç kimse yoktur. Milletın kurumlarıyla milletın değerleriyle kavga edenler her dönemde olduğu gibi bugün de kendilerini bekleyen akıbetten kurtulamayacaktır. Milletimiz, kendine ve evlatlarına hizmetten başka gayesi bulunmayan vakıflarımızın yıpratılmasına müsaade etmeyecektir. Bu millet nasıl şimdiye kadar varını yoğunu harcayarak kendi kurumlarına sahip çıkmışsa inşallah bundan sonra da dışından tırnağından artırdıklarıyla gönüllü teşekküllerimizi desteklemeyi sürdürecektir. Milletimizin ruh kökü ile bağını tekrar güçlendirmesine kimse mani olamaz. Bu topraklardaki 1071'den 2071'e ve ötesine giden kutlu yolculuğumuza kimse set varamaz. Bu millet bir daha asla yeni 27 Mayısların, 12 Eylüllerin, 28 Şubatların yaşımasına izin vermez.

Altını çizerek ifade etmek isterim ki; Türkiye'de 3 kasım 2002 tarihi itibarıyla vesayetın kapısı tekrar açılmamak üzere kapanmıştır. 15 Temmuz gecesi yaşananlar ise milletimizin iradesini korumak üzere neleri göze alabileceğini dost düşman herkese göstermiştir. Bu ülkenin sahibi şu veya bu kesim değil 82 milyonun tamamıdır. Bunun için her fırsatta işimize yoğunlaşmamız gerektiğini söylüyorum. Unutmayalım ki, biz zaferle değil seferle mükellefiz. Zaferin de, kaderin de, zamanın da sahibi alemlerin

Rabbi olan Allah'tır. Bizim görevimiz sabırlı olmak, inancımızdan, vakarımızdan, asaletimizden, ilkelerimizden taviz vermeden mücadelemizi sürdürmektir. Üstadın bizlere umut aşıl原因an o güzel ifadesiyle söyleyecek olursak, "Mehmedim sevinin başlar yüksekte. Ölsek de sevinin eve dönsek de. Sanma bu tekerlek kalır tümsekte. Yarın elbet bizim elbet bizimdir. Gün doğmuş gün batmış ebed bizimdir."

Evet, üstadın müjdelediği gibi ebed bizimdir, istikbal bizimdir. İstikbal, milletin emanetine canı pahasına sahip çıkanlarıdır. İstikbal, saldırılar ve zorluklar karşısında yeise düşmeden hizmet sancağını daha yüksek burçlara taşıyan gönüllü kuruluşlarımızdır. İstikbal, gece-gündüz demeden imanlı, erdemli, ahlaklı nesiller yetişmesi için ter döken hocalarımızdır. İstikbal az önce Fuat beyin de ifade ettiği gibi, "Kim var?" diye sorulduğunda, sağına soluna bakmadan, "Ben varım" diyebilen dava erlerindedir. İstikbal, millete hizmet yolunda can veren şehit kaymakam Muhammed Fatih Safitürk ile Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz gibi vatanperver imam hatiplilerindedir. İstikbal, 15 Temmuz gecesinde olduğu gibi gerektiğinde vatani, ezanı, bayrağı ve bağımsızlığı uğruna şehadeti göze alan yiğitlerindedir. İstikbal, bölücülerin tehditlerine aldırmadan evlatlarını bölücü terör örgütlerinden kurtarmaya çalışan Diyarbakırlı cesur analarıdır. Nasıl 28 Şubat'ta üniversite kapılarında gözyaşı döken kızlarımızın ahı ikna odacılarının peşini hiç bırakmamışsa ciğerpareleri dağa kaçırılan annelerin direnişi de Kandil'deki kan tüccarlarına diz çöktürecektir.

Sevgili hocalarım, kıymetli ÖNDER mensupları, Türkiye'nin parlak yarınlarının inşasında sizlere, imam hatip nesline büyük sorumluluk düşüyor. Bugün gençlerimiz bir taraftan DEAŞ, FETÖ, PKK gibi terör örgütleriyle diğer taraftan uyuşturucudan alkole, sanal bağımlılıktan nihilizme kadar birçok farklı tehditle mücadele etmek zorunda kalıyor. Gençlerimizin bu sınamalarda mücadele edebilmesi için milli ve manevi değerlerimizle tezil edilmesi önemlidir. Evlatlarımızın bir taraftan gelecek dünyasına hazırlıklı bir şekilde yetişirken aynı zamanda kökleriyle bağlarını da güçlü tutmaları gerekir. Bu altın oranın yakalanması ancak kaliteli nitelikli ve özgün bir eğitim ve öğretimle mümkün olacaktır.

tır. Bunun için imam hatip neslinden beklentim ve beklentimiz çok. İhlas ve sabırla yürütülen çetin bir mücadelenin en tatlı meyvesi olan imam hatipler bu noktada hayati role sahiptir.

Bu okullar sıradan bir eğitim öğretim kurumu olmanın ötesinde istikamet çizen, ufkumuzu aydınlatan, en önemlisi de öz değerlerimize sahip çıkan nesillerin yetiştiği eğitim öğretim kurumlarıdır. Milletimiz hala imam hatiplere çöldeki vaha gözüyle bakıyor. Anadolu insanı, bu okulları evlatlarını huzuru kalple emanet edebilecekleri güvenli bir liman olarak görüyor. Hiçbirimizin bu beklentileri boşa çıkarmak gibi bir hakkı yoktur. Allah'a hamdolsun artık kat-sayı gibi ucubelerle uğraşmak zorunda değiliz. Devlet idaresinde imam hatip okullarını adeta bir tehdit gibi gören jekabon zihniyeti de söküp attık. 28 Şubat döneminde birçoğunun kapısına kilit vurulan, orta kısımları kapatılan, öğrenci sayıları 600 binlerden 60 binlere kadar düşen, şimdi ise hamdolsun 1 milyon 400 bine ulaşan bir yapı ile bu demektir ki, milletimizin en fazla rağbet ettiği eğitim kurumlarından birisi haline geldi. Bundan sonra beklenen ne, başarı. Şimdi başarıyı bekliyoruz. Ve bu başarı arttıkça da buralara katılan daha da artacaktır.

2002-2003 eğitim öğretim yılında sadece 443 imam hatip okulu varken bugün bu sayı 5200'e çıktı. İmam hatip liselerinin toplam liselerinin içindeki oranı 17 yıl önce yüzde 8 iken bugün yüzde 18'e yükseldi. İmam hatip lisesi öğrencilerinin toplam lise öğrencileri içindeki oranı 2002 yılında yüzde 3 iken bugün bu oran yüzde 14'ü buldu. Okullarımızın hem öğrenci sayısında hem de öğrencilere sunduğu sosyal, sportif ve diğer imkanlarda ciddi artışlar oldu, özellikle de bu proje imam hatipler vasıtasıyla. Akademik başarısı yüksek öğrencilerin imam hatip okullarını tercih oranı giderek yükseliyor. Kaliteleriyle temayüz etmiş imam hatip liselerine yerleşemeyip dışarda kalan pek çok öğrenci olduğunu biliyoruz. Gerek altyapı gerekse destek ve sahiplenme noktasında imam hatipler adeta altın çağını yaşıyor. Bizden önce uzun yıllar imam hatipler sadece milletin okullarıydı. Bugün milletin yanında devlet de imam hatipleri sahipleniyor. Değerli kardeşlerim dolayısıyla artık imam hatipler hem milletin hem de devletin okullarıdır.

İmam hatip liselerinin sahip olduğu engin tecrübeyi günün imkanlarıyla buluşturarak geleceğin okulları haline gelmesini hedefliyoruz. Bu okulların cazibe merkezi olmayı sürdürebilmeleri için artık nicelikten ziyade nitelik ve başarıya yoğunlaşmalıyız. Akademik başarı yanında sanat-kültür, spor gibi hayatın farklı alanlarında da başarıya odaklanan çalışmalar yürütmeliyiz. Unutmayın, bu okulların harcında, "Kara tahta önünde ölmek isterim" diyen ertesi günkü dersine hazırlanırken son nefesini veren Celal hocamız gibi mesleğine aşık öğretmenlerin fedakarlığı vardır. Okullarımızı istikbale taşıyacak olan da sizlerin, öğretmenlerimizin ve idarecilerimiz çabalarıdır. Sizlerden ayırım yapmadan ülkemizin bütün gençlerini kucaklamanızı, onların akli selim, kalbi selim ve zevki selim sahibi kuşaklar olarak yetişmeleri için her türlü gayreti göstermenizi bekliyorum. Binlerce kitaptan bir gönül çıkmaz. Ancak bir gönülden binlerce kitap çıkar inancıyla gönüller yapmanızı, gençlerimizin gönlünü kazanaçak çalışmalara imza atmanızı istiyorum.

Ehliyet ve liyakat temasıyla düzenlenen 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın okullarımızın geleceğine damga vuracak proje ve yeni fikirlerle öncülük edeceğine inanıyorum. Kurultay'a katkı veren hocalarımıza, eğitim-öğretim camiamızın kıymetli üyelerine buradan milletim adına şahsen teşekkür ediyorum. Bu temennilerle sözlerime son verirken bir kez daha çalışmalarında ÖNDER'e muvaffakiyetler diliyorum. Rabbim yolunuzu, yolumuzu, bahtınızı açık etsin, Rabbim yar ve yardımcımız olsun diyorum. Selam, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Allah'a emanet olun. Sağolun.

Kamber ÇAL
ÖNDER Genel Başkanı
(2019-2020 Yılı Şiari)

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Sayın Rektörlerim, Sayın Milletvekillerim, Sayın Belediye Başkanlarım, Sayın İl Müdürlerim, Sayın İl ve İlçe Dernek Başkanlarım ve Çok Değerli Kardeşlerim, Hanımefendiler, Beyefendiler, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Sahip olduğu en güzel isimlerin ve sıfatların kemaletle layıkı olan Allah'a sonsuz hamdolsun.

Salat ve selam; omuzlarına yüklenen risalet görevini hakkıyla ifa eden Hz. Peygamber Efendimiz'e olsun.

Şey kabilinden her varlığı adalet üzere yerli yerince yarattı Yüce Yezdan. Mana kuşattı kainatı. Mahlukat, Rahman'ın adaleti gereği imkanlara kavuştu. Ve insan... İnsan emaneti yüklenmeyi kabul etti. Çünkü çok cüretliydi. Kabiliyetlerinin bilincindeydi. Ehil yaratmasaydı Allah, teklif etmezdi, adaleti gereği emaneti yüklemeydi.

Ey insanlar,

Böyle başladı emanetle olan imtihanımız. Hakkını verebilmek ümidiyle Allah'a oldu duamız, namazımız ve hayatımız. Şayet duymamış olsaydık yüce kelamı; "Allah size emanetleri ehillerine vermeyi emreder..." ilahi fermanını, zulümle doldururduk dünyamızı. İşi ehline vermeyip beklemeye koyulurduk kıyametimizi.

Oysa kelam-ı ilahinin ilk muhatabı Kutlu Elçi, işleri ehline tevdi ederek bize dosdoğru bir yol gösterdi. Yükünü hafiflettiği devenin de hakkını verdi, kol kanat gerdiği azatlı kölenin de. Hak, onun mübarek simasında tebesüm olup müminlerin annelerine tezahür etti. Hakkaniyet, O'nun fem-i sadıkından iltifatlara dönüşüp Hz. Aişe validemizin kalb-i seliminde düğümlendi. Kadınına kırıcı söz söyleyen koca O'nun dilinden yerildi.

Hak Allah'ın zikredilmesi idi. Efendimizin gecelerinde tecelli etti zikirlerin en güzeli. En Güzel olana layık olmak için Hak ile Batıl tasvir edilmeliydi. Hak yerini bulsun diye haklının yanında zalimin karşısına dikildi. Yükün altından kalkacak, yol arkadaşlığına layık Sıddık olandı

hicrette yol arkadaşının biri. Diğeri hayatını elerine bıraktığı işinin ehli bir müşrikti. Ehlienden olana ise en ağır olanı yüklemiş, hayatı pahasına evindeki yatağında bekletmişti. Sağ kalırsa şayet Hz. Ali, emanetleri sahiplerine verecekti.

Müminler için Usveyi Hasene olan Rasul-ü Zîşân'ın beytinin ehlienden olmak, dünya nimetlerinden mahrum olmak demektir. Hz. Fatıma en kutlu buselere mazhar olmuş avuçları ile kuyudan suyu bundan sebep çekti. Mekke'nin azılı müşriklerinin haberlerini can siperane Efendimiz'e ulaştıran Hz. Abbas da, peşinde müşrik müfrezesi Habeşistan çöllerinde aç susuz yol alan Cafer b. Ebi Talib de Ehl-i Beyt'tendi. Ehl-i Beyt'in aslan neferleri ehliyetlerini ve hünerlerini en tehlikeli işlerde sergilemişti.

Mekke'nin fethinde de Medine'nin bereketli günlerinde de hep en layık olana işler tevdi edildi. Kabe'nin anahtarları ile sidane görevi Osman bin Talha'ya ve ailesine bu yüzden verildi. Bundan sebep Ebu Zerr Gıfari'den riyaset esirgendi. Üsâme bin Zeyd'in; Mekke ve Medine'nin ciğerparelerinin nefer olduğu orduya komutanlığının hikmeti, cesareti ve ehliyetiydi.

Efendimizin dizi dibinde yetişen ashab-ı kiram (r.a) O'ndan sonra bu minval üzere devam etti. Hz. Ali'ye çift mum yaktıran, Hz. Ömer'i gece yatağında uyutmayan, eğri kılıçlarla düzeltilmeye şükrettiren, oğlu Abdullah'ı hilafetten men ettiren; emanetin ağırlığıydı. Bu şuurla at koşturan nice ehil komutanlarla nice şehirler fethedildi, nice ehil âlimlerle nice beldeler din-i mübin tebliğ edildi, nice milletler Müslümanların adaletine sığınıp İslam'la şereflendi.

İmam Hatip davasına gönül vermiş yol arkadaşlarım,

Mülke nizam veren vezirler, mekâna anlam yükleyip süsleyen mimarlar, kubbeleri göz nurlarıyla ilmek ilmek işleyen hattatlar, mihrapların hakkını veren imamlar, atlarını dörtnala yedi kıtaya süren mücahit süvariler, huzura varan her kula adalet dağıtan kadılar, medreselerde ilmin onurunu yücelten müderrisler, bilgi ve hikmet talebindeki talebeler, evladına evvela edep sunan ebeveynler, pazarda terazinin

hakkını veren tacirler ve tahtından çok atının sırtında hayat süren adil sultanların miras bıraktığı bir medeniyete sahibiz.

Dün olduğu gibi bugün de yarın da işi ehline, makamı layık olana vermek en güncel ve mühim meselemizdir. İşlerimizde liyakati öncelemek bir tercih değil Allah'ın bizlere emridir ve zarurettir. Ehliyet velev ki ehl-i kitap bir mimarbaşında tezahür etsin bizim için müsavidir. Payitahtın gerdanına en güzel camileri ve sarayları inşa etmesi için görev ona tevdi edilir. Ümmetin halifesinin sıhhati icabında gayri Müslim bir tabibe emanet edilir. Layık değilse, emaneti yüklenmede acziyet göstermişse, hanedan üyesi olsa da mahrum edilir. Ehil olmayan emaneti yüklemek, yüklenen kişi için de bir eziyet ve zulümdür.

Kardeşlerim,

Milyonlarca mensubu bulunan imam hatip davasının Gönüllü Erleri,

Bulduğunuz her zamanda ve zeminde, ehliyet ve liyakat arayışınız şiarınız olsun. Üstlendiğiniz görevlerin hakkını vermeden, bilâbedel sarfettiğiniz çabanın bereketini görmemiz mümkün değildir. Unutmayın ki liyakat beraberinde asaleti de barındırır. Asil insanlarda sürekli bir talep hali tezahür etmez. Talep edenden ziyade layık olana görev verilince, hem dünya hem de ahiret saadeti mukadder olur.

Vakıf medeniyetimizin devamı mesabesinde olan derneklerimizde layıkıyla ve büyük bir çabayla görev alan Çok Kıymetli Kardeşlerim.

Medeniyetimize ve bize kin besleyen her zümre, dün olduğu gibi bugün de bizleri en süflü okları ile hedef alacaklardır. Hak etmediğimizi almakla, layık olmadığımızı talip etmekle suçlayacaklardır. Siz ve sizler gibi yüzbinlerce gönül eri; işinden, ailesinden, vaktinden, sıhhatinden feragat ederek vakıf ve dernek hizmetlerini icra ediyorsunuz. Harama el uzatmadan, size emanet edilenin hakkını verebilmenin endişesini yaşıyorsunuz. Buna rağmen sizlere iftira edecekler, sizleri bu hayırlı amelleri yapmaktan alıkoymak isteyenler. Müsterih olunuz.

Yılgınlık göstermeyiniz. Hak gelmiştir, güneş doğmuştur. Batıl binlerce defa zail olmuştur. Yine olacaktır.

Bizler yapageldiğimiz gibi işlerimizi layıkıyla ortaya koymaya devam edeceğiz. İmam Hatip sıralarında eğitim gören yüzbinlerce öğrencimizi hayrın her alanında ehliyetli bir şekilde geleceğe hazırlayacağız. Layık oldukları ilgi ve alakayı onlardan esirgemeyip, onları en mühim emanetler olarak göreceğiz. Allah'a layık kul, Efendimiz'e layık ümmet, İslam'a layık bir nefer, anne-babalarına layık hayırlı evlat olabilmeleri için 61 yıldır yapageldiğimiz gibi çalışmaya devam edeceğiz. Rabbim bizleri kendisine layık kullardan kılsın. Hak etmediğimiz makamların imtihanından bizleri korusun. Rızasına mazhar olan mutmain müminler zümresine katsın. Samimiyetle, bilgiyle ve hikmetle, liyakatle ve ehliyetle ifa edeceğimiz nice vazifeler nasip etsin. Adaletten ve hakkaniyetten ödün vermemize müsaade etmesin. .

Dişlanan bir günden bugün İnönü Üniversitesi'nde imam hatip sevdasının geleceği inşa eden neslinin bir araya gelmesinin ön adımını atmış oluyoruz Malatyamızdan elhamdülillah. Gerçekten sinevizyon gösterisini izlerken 90'lı yıllarda, 28 Şubat sürecinde katsayı engeli vs. gibi unsurlar sonucunda insanların ne kadar ötekileştirildiği, aynı ailenin çocuklarından birinin öz evlat diğerrinin üvey evlat görüldüğü günleri hatırlayınca çok duygulandım. Protokolü selamlamaya başlamadan o duygularımı serdetmemi lütfen mazur görün.

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Sayın Rektörüm, Sayın Milletvekillerim, iyasi partilerimizin İl Başkanları, Sivil Toplum Kuruluşlarının Kıymetli Mensupları, İlçe Belediye Başkanlarımız, 81 vilayetten İl ve İlçe Dernek Başkanlarımız, Malatyamıza hoş geldiniz diyorum. Biraz evvel Abdullah Ceylan Kardeşim, Malatya ile ilgili büyükşehir belediyemizin sloganıyla başladı, ben başlayacaktım ama öyle yapmayalım.

İmam Hatipliler Kurultayları, imam hatiplilerin yıllık olarak bir araya gelip sorunlarını tartışare etme, sivil toplum-siyaset bir araya gelip konularını müzakere etme, bir sonuç bildirisiyle kamuoyuna bir deklarasyon yayınlanarak bir sonraki yılın stratejisi üzerinde faaliyetlerini yürüttüğü organizasyonlardır. Her yıl düzenlenen İmam Hatipliler Kurultayının bugün Malatya'mızda gerçekleşiyor olmasından büyük bir mutluluk duyuyoruz. Zira geçen yıl Manavgat'ta yapılan 15. Kurultay'da 16.'sının Malatya'da yapılması teklifi gelince doğrusu biraz tedirginlik yaşadık, "Acaba yapabilir miyiz?" diye düşündük. Elhamdülillah, demek yapabiliyoruz, hepimizi tebrik ediyorum.

16. Kurultayımızda, toplumların en temel sorunları olan ve kadim kültürümüzün tüm kaynaklarında önem verilen ehliyet ve liyakati konuşacağız. Kurumların ve toplumların ilerlemeleri veya gerilemeleri, ürettikleri işin verimliliği veya verimsizliği, yönetilen devletlerin bağımsızlığı veya bağımlılığı ehliyet ve liyakat sahibi insanların eliyle olmaktadır. İtaatin ön koşulu adalettir. Adalet ise emanetin ehline verilmesidir, zira rabbimizin "Emaneti ehline tes-

Abdurrahman TAŞKESEN
Malatya ÖNDER Başkanı

lim ediniz” tarzında bir emri vardır. Bilmenin ve bilgeliğin bir erdemi vardır. “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” düsturu bunu doğrulamaktadır. O halde ehliyet ve liyakat ilkesi eğitimde ve yönetimde olduğu gibi hayatın tüm alanında uygulanması gereken evrensel ilkelere dir. 21. yüzyılda gelişen dünya şartlarında ülkemizin nasıl bir istikamet izleyeceği ve ortaya koyduğu hedefe ne kadar, nasıl ulaşabileceği bu yaklaşımla bağlantılıdır. Unutmamalıyız ki; hak, adalet, hakikat gibi temel değerler liyakat ve ehliyetle bir araya geldiğinde bir başarı hikayesi olması mümkündür.

İlimiz genelinde imam hatip liseleriyle ilgili bir veri aktarmayı istiyorum. İlimiz genelinde 16 imam hatip lisesinde 6 bin 690 öğrenci eğitim görmekte, 49 imam hatip ortaokulunda 7 bin 644 öğrenci eğitim görmekte, toplamda ise 67 okulda 14 bin 334 öğrenci imam hatip okullarında öğrenim görmektedir. İmam hatip okullarının diğer okullara oranı ise ortaokullarda yüzde 13.62, liselerde 13.31’dir. burada kamuoyunda bir algı oluşturulma gayreti var, her tarafta imam hatip açıldı şeklinde. İşte olmayan bir şeyi varmış gibi gösterme algısı bu. Zira 100 tane okuldan 13 tanesi imam hatip, diğerleri eğitim veren diğer okullarımız. Onların da işlerini, güçlerini Allah rast getirsin, biz kesinlikle karşı değiliz.

Derneğimiz, insanı merkeze alan faaliyetlerini bu yönde yoğunlaştıran bir sivil toplum kuruluşudur. Ahlak ve maneviyatı düstur edinen, ihlas ve samimiyet, dava şuuruyla mücehhez bir kadroyla çalışıyor olmaktan Rabbime hamdediyorum. Değerli hazirun, bir imam hatipli, ehliyet ve liyakat sahibi Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın konuşmalarıyla hitama erecek olan kurultayımız dört oturumda, her bir oturum ayrı konu ihtiva eden muhteviyattan oluşmaktadır. Birinci oturum, “Ehliyet ve Liyakatte Eğitimin Yeri”, ikinci oturum “Güven Toplumunun Oluşumunda Ehliyet ve Liyakat”, üçüncü oturum “İmam Hatip Okulları ve Değerlerimiz”, son oturum da derneklerimizin örnek uygulamalarıyla ilgili program olacaktır.

Son olarak 16. İmam Hatipliler Kurultayımızın hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygı, sevgi ve hürmetle selamlıyorum.

Rabbim toplantımızı hayırlara vesile kılsın inşallah. Saygıdeğer Protokolümüz, Sevgili Misafirlerimiz, Kıymetli Gönüldaşlarımız, Anadolu'nun Her Yerinden Yoğun Bir Gayretle Ümmete, Millete, Devlete İnsan Yetiştirmek İçin Gayret Sarf Eden Sivil Toplum Kuruluşlarının Değerli Yöneticileri, Üyeleri, Fedakar İnsanları, hepimiz hoş geldiniz, sefalar getiriniz.

Kurultayımız, sizlerin de teveccühüyle her yıl yoğun katılımlarla devam ediyor. Malatya'yı tespit ettiğimiz zaman kimileri dedi ki, "Uzak, uçak yok, yollar yok, nasıl gideriz?" Elhamdülillah şu anda 1300 kişilik katılımı programımız aşkla, şevkle devam ediyor. Biz şunu biliyoruz ki, bir insan inandığı zaman yollar, mekanlar, uzaklıklar ona hiçbir zaman zor gelmez. Allah sizlerden razı olsun. Bizler sizlerin bulunduğunuz yerlerdeki yaptığımız faaliyetlerden, gayretlerinizden memnunuz. Her birinizi yakından takip ediyoruz. Gitmeye çalışıyoruz, görmeye çalışıyoruz sizleri. Gelebildiğimiz kadar geliyoruz. İnşallah bu eğitim döneminde tüm illerimizi, ilçelerimizi gezmeye devam edeceğiz.

Sözlerimi çok uzatmıyorum, mekan sizlerin. Malatya'mız bizlere güzel ev sahipliği yapıyor ama aralarda muhakkak aksaklıklarımız olur. Bu büyük bir program çünkü. Geçen yıl Antalya'da hepimiz bir otel içindeydik ama burada biraz farklı, mekanlar farklı yerlerde, uzaklıklar var. Her aşamada sorunlar olabilir. Biz, aslında bir nostaljiyi yaşatalım diye sizleri yurtlarda misafir ediyoruz, öğrencilik yıllarında olduğu gibi. Sıralara giriyorsunuz yemek almak için. Birbirimizin önüne geçmek, espriler yapmak benim için hepsi bir nostalji. Her ne olursa olsun buradan güzel bir bereket alıp gideceğiz. Sizler de buradan aldığınız aşkla, şevkle mekanlarınıza ulaştığımızda eğitim camiasına sonuna kadar destek vermeye devam edeceksiniz. Hepinizi Allaha emanet ediyorum. Sizleri seviyoruz. Rabbim mahşerinde bizi sizlerle bir araya getirsin diyorum. Allah'a emanet olun.

Süleyman KÖSE
ÖNDERTeşkilatlanmadan Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
İnönü Üniversitesi Rektörü

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Çok Kıymetli ÖNDER Genel Başkanı, Saygıdeğer Bakan Yardımcısı, Kıymetli Misafirler, İmam Hatip Neslinin Çok Kıymetli Temsilcileri, üniversitemize, şehrimize hoşgeldiniz. 16. İmam Hatipliler Kurultayı'na hoş geldiniz. İmam hatip okulları Cumhuriyet dönemi Türk eğitim sistemi içerisinde yer alan çok önemli eğitim kurumlarımız. 100 yıllık bir hikayesi var. Bu okullar Osmanlıdan Cumhuriyete Türkiye'nin kendi modernleşme tarihi ile irtibatlı bir şekilde geliştirilen özgün bir tecrübe ve eğitim modeli. Bu model, Osmanlı devletinin giriştiği modernleşme sürecinde gelenek ve modern referanslar arasında uyum çabasının bir okul fikrine dönüşerek somutlaşması sonucu ortaya çıktı. Cumhuriyet döneminde ise bu okullar benimsenen politikalar, toplumsal dinamikler, iç ve dış siyasetin etkileri alanında şekillenerek günümüze geldi.

İmam hatiplerin 100 yıllık tarihi bir açıdan Türkiye'deki siyasi çalışmalar içerisinde, din devlet ilişkileri içerisinde eğitimin bir göstergesi ve tarihi oldu adeta. İmam hatip okulları; sayıları, amaçları, müfredatı, öğrenci ve mezunlarıyla Türkiye'nin gündeminde pedagojik düzlemde çok politik ve ideolojik düzlemde tartışıldı. Biz üniversite olarak akademik zeminde nasıl katkı verebiliriz bu alana diye rektörlüğüm döneminde çalışmalar yürüttük. Nisan 2017'de "Geleceğin İnşasında İmam Hatip Okulları" sempozyumu yaparak, bu sempozyumun ortaklarından biri de ÖNDER idi, bunu iki ciltlik çok önemli bir esere de dönüştürerek siz çok kıymetli katılımcılara bugün hediye ettik. Geçtiğimiz yıl da Malatya Selahaddin Eyyubi İmam Hatip Lisesi'nin öğrenci kongresine ev sahipliği yaptık. Yine yüksek dini öğretimle ilgili de ilahiyat fakültemizin ev sahipliğinde Ekim ortalarında uluslararası yüksek dini öğretim kongresi yapacağız.

Bu konuda üniversite olarak akademik birikimimizle imam hatip okullarının geleceği için elimizden gelen katkıyı vermeye gayret ediyoruz. Bu minvalde bugünkü 16. İmam Hatipliler Kurultayı'na da ev sahipliği yapmaktan büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum. Bu vesileyle sizleri üniversitemizde mi-

---

safir ettiğimiz için üniversitemizle ilgili birkaç bilgiyi sizinle paylaşmak istedim. İnönü Üniversitesi, 1975 yılında Türkiye’de kanun olarak 14. sırada kurulmuş köklü bir üniversitedir. 42 bini aşan öğrencisi, 130 binden fazla mezunu olan bir üniversitedir. 6 bine kadar da akademik ve idari kadromuz var. Tecrübeli akademik kadrosu, bilimsel çalışmaları, araştırmaları, geliştirme faaliyetleri, üniversite-şehir, üniversite-sanayi işbirliğinde öncü, ilimizin ve ülkemizin saygın ilim kurumları arasında önemli bir yere sahiptir. Üniversitemiz sağlık alanında çok güçlüdür. Organ ve doku naklinde ülkemizin en önemli hastanesi konumundayız. Karaciğer naklinde de dünyada lideriz.

Sayın Bakanım, Saygıdeğer Misafirler, üniversitemiz ev sahipliğinde düzenlenen 16. İmam Hatipliler Kurultayı’nın başarılı olmasını, eğitim camiasına verimli bilgiler katmasını, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Tekrar sizlere hoşgeldiniz diyorum, sevgi, saygı ve muhabbetlerimi sunuyorum.

Selahattin GÜRKAN
Malatya Büyükşehir Belediye Başkanı

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Çok Değerli İbn Haldun Üniversitesi Rektörü, Bakan Yardımcılarımız, Milletvekillerimiz, Değerli Hazirun, Malatya İçinden ve Dışından Gelen Değerli Misafirler, ÖNDER İmam Hatipliler Derneği Genel Başkanımız, hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum ve hepinize hoşgeldiniz diyorum. Şimdi otururken, bu kadar söz üstadının yanında ne konuşulur diye düşündüm. Milli Eğitim Bakanımız burada, Recep Hocam çok güzel konulara temas etti, kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Tabi belediye başkanı olarak öncelikle burada dışardan gelen misafirlere Malatya hakkında kısa bir bilgi vermek istiyorum, biz Malatya'yı tarif ederken "İnsanlık medeniyetinin başladığı, Anadolu'yu anayurt yapan destan şehir" olarak tarif ediyoruz. Niçin bunu diyoruz? İlk insanlık nüvelerinin yerleşik hayatın, devlet hayatının, bürokrasi hayatının başladığı yerin adıdır da onun için diyoruz. Niçin "Anadolu'yu anayurt yapan destan şehri" diyoruz? Çünkü biz tarihimizde Anadolu'nun fethini Alparslan'ın 1071'de Malazgirt Savaşı'yla Anadolu kapılarının açıldığını hep ifade ederiz. Oysa 680'li yıllarda Hüseyin Gaziler, Hasan Gaziler, Battal Gaziler Anadolu'nun fethi sürecini Malatya sancağında başlatmışlardır. Onun içindir ki Hasan Gazi Sivas'ı fethederken Hüseyin Gazi Ankara'yı fethederken Battal Gazi de Eskişehir'i fethederken şehit olmuştur. Bu anlamda Anadolu'yu anayurt yapan yerin üzerinde duruyoruz.

İmam hatip derneğimizin düzenlemiş olduğu bu kurultayda ehliyet ve liyakatle ilgili tema önemli bir temadır. Recep Hocamın açıklamalarını da can kulağıyla dinledim. Osman Bin Talha hadisesi ve emanetin ehline verilmesini, emanetin ehline verilmediği noktasında kıyametin kopması gerektiği ifadelerini. Eğitim formasyonu noktasında eğitimin sadece bir okul formasyonu ile sınırlandırılmayacağını ifade ettiler. Ben de bir eğitimci olarak eğitimi sadece okullardaki müfredat programına hapsettiğiniz zaman gerçek anlamda tekamül etmiş bir eğitim olmayacağını söylüyorum. Biz eğitime kalıtım-

dan başlıyoruz, anne ve babanın evlenmesi ve onların haram helal boyutundan tutun, eğitimi aile, çevre ve okul dörtgeni olarak değerlendiriyoruz ve eğitimi de insan üzerinde istenilen değişiklikler yapma süreci olarak tarif ediyoruz.

Eğitimi sadece okullara ve okulun müfredat programına ve öğretmenlere hapsettiğimiz zaman yanılırız. Ailelere de çocuk yapan anne babalara da çok önemli görevler düşüyor. Haram helal noktasında çocuklarını yetiştirirken büyütürken bu hassasiyetleri gösterdiğimiz zaman biz biliyoruz ki çocukların ferasetleri de akıl ve zekaları da farklı olur. Siz çocuklarınızı helal lokma ile yetiştirmediğiniz zaman o zaman çocukta akıl ve feraset kapanır. Yöneticilikte de bu böyledir. Yani siz eğer helal haramı ehliyet ve liyakati gözetip atamaları ona göre değerlendirirseniz başarı kaçınılmazdır. Ama görünüşe göre, o güne göre bir tavır alırsanız başarısızlık da kaçınılmazdır. Bizde ehliyet ve liyakat çok önemlidir, inancımızda da çok önemlidir.

Bir hikayeyle sözü bağlamak istiyorum. Ehliyet, liyakat, sadakat denilen terminolojik kelimeler vardır. Biz genelde ehliyet ve liyakati bir kenara bırakıyoruz sadakat kavramı üzerine çok daha fazla eğiliyoruz. Oysa ehliyet ve liyakatli insanların çok daha sadık olacağını hep gözden kaçırıyoruz. Güne matuf olarak insanlara çok şirin gözükmeye gayret edenlere çok daha itibar ediyoruz. İnsanın biri ormanda gidiyor, orada sözüm ona bir ayı görüyor. Ayının ayağı yaralıdır, cebinden mendilini çıkarır ve sarar. Ayı der ki, “Bu bana iyilik etti, yaramı tımar etti, ben bunu takip edeyim.” O yürür ayı yürür. Kişi bir yerde yorulur ve bir ağacın dibine uzanır uyur. O arada o kişiye bir sinek tebelleş olmuştur. Uyurken kişi sineği kovalamaya gayret eder. Ayı şunu der, “Bu benim efendimi rahatsız ediyor.” Kocaman bir taş alır, sinek bulunduğu adamın alnına taşı atar. Sinek uçar ama adamın kafası parçalanır. Dolayısıyla ehliyet ve liyakatsiz ama sadakatsiz bir tercih doğru olmaz diyorum. Hepinize saygılarımı sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

Aydın BARUŞ
Malatya Valisi

Sayın Bakanım, Sayın Milletvekillerimiz, Bakan Yardımcımız, Bilal Erdoğan Beyefendi, İmam Hatip Camiasının Çok Değerli Mensupları ve Diğer Misafirlerimiz. Malatyamız'a, biraz önce Büyükşehir Belediye Başkanımız'ın temas ettiği değerlere sahip olan İslam'ın ilk sancaktarlarının topraklarında şehit düştüğü, Muhiddini İbni Arabi'nin ilmi ile Şeyh Hamidi Veli'nin feyziyle bereketlendirdiği bu güzel topraklara hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Sizi burada görmekten gerçekten büyük memnuniyet duyuyoruz. Bugün ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'nin burada düzenlemiş olduğu bu toplantı hem Malatyamız için hem Türkiyemiz için çok değerli fikirlere ev sahipliği yapacaktır buna inanıyorum.

Ben imam hatipleri her zaman bu ümmetin bu milletin teminatı olarak gören bir insanım. Çünkü bu camianın içerisinde yetişmiş biri olarak gerçekten bu camianın Türkiye'nin medeniyet değerlerine sahip çıkan nesiller yetiştirmede emsalsiz bir rol üstlendiğini görerek söylüyorum. Allah imam hatiplerin yolunu açık etsin. Tabi ki, bu camiadan yetişen çok değerli insanlar, başta sayın cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere ülkemize çok değerli hizmetler veriyorlar. Bu değerli hizmetlerin de kıymetini bilerek ve artık imam hatiplerin önünde açılan ufku da genişliğini görerek çocuklarımızı, nesillerimizi daha kaliteli eğitim imkanına kavuşturma yönünde elimizden gelen gayreti sarfetmemiz lazım. İnşallah bunda muvaffak oluruz.

Ben tekrar Malatyamız'a, kayısının başkentine ve bizim medeniyetimize ilham veren insanların yetiştiği, lider insanların yetiştiği ve şehirden önce kendini inşa edebilen insanların yaşadığı bu memlekete hoşgeldiniz diyorum ve sizleri en derin hürmet ve sevgilerimle selamlıyorum.

Çok Değerli Bakanım, Çok Değerli Milletvekillerimiz, Çok Değerli Bilal Bey, Valimiz, Çok Değerli Misafirlerimiz, Bakan Yardımcımız, Gençler, hepinize hoşgeldiniz sefalar getirdiniz diyorum. Gerçekten Malatya'da böyle bir kurultayın yapılmasından dolayı onur duyuyoruz, sizleri Malatya'da ağırlamaktan dolayı şeref duyuyoruz. İnşallah rabbim kurultayımızı hayırlara vesile eder. İnşallah hayırlı sonuçlar elde ederiz ve 17. Kurultay'da buluşmayı Cenabı Allah bizlere nasip eder. Fırsat bulursanız Malatya'yı gezin, tanıyın. Malatya'nın güzellikleriyle güzel insanlarıyla tanışın. Hocam biraz önce bahsetti tahkiki eğitimden, Malatya buna hazır. Taklit çok yapmaz. Onun için Malatya'nın insanlarıyla konuşun, tartışın ve güzel neticeleri inşallah buradan götürün diyorum. Hepsiniz hoşgeldiniz, sefalar getirdiniz. Allah'a emanet olun.

Bülent TÜFENKÇİ
Gümrük ve Ticaret Eski Bakanı
Malatya Milletvekili

Öznur ÇALIK
AK Parti Genel Başkan Yardımcısı

Çok Kıymetli Bakanım, Değerli Bilal Erdoğan Beyefendi, Çok Kıymetli Milletvekili Arkadaşlarım, Çok Kıymetli Hocalarım, Değerli Öğrenciler, ben hepinizi sevgiyle saygıyla muhabbetle selamlıyorum ve Malatyamıza, dört dörtlük şehrimize hoş geldiniz şeref verdiniz diyorum. ÖNDER Genel Başkanım Kamber Çal, benim çok kıymetli kardeşim, meslektaşım, şube başkanımız Abdurrahman Hocamla birlikte kurultayımızı Malatya’da yapacağımızı söyledikleri andan itibaren istişarelerimiz devam etti. Binlerce kere şükürler olsun, Rabbim bereketli kılsın. Sözün üstadları buradaydı ve üstadları konuşmaya da devam edecek.

Ben biraz evvel Sayın Valimin bıraktığı yerden ona atıfta bulunarak, imam hatiplerin önünün kesildiği, meslek okullarının önünün kesildiği bir Türkiye’den bütün eğitimin önündeki engellerin kaldırıldığı bir Türkiye’ye, değişime, dönüşüme imza atan liderimizin bir imam hatipli olmasıyla Türkiye’yi taşıdığı bu yeri herkesin çok iyi görmesini arzu ediyorum. İmam hatipli kardeşlerimizin Türkiye’nin kalkınmasındaki bu vermiş olduğu destek, emek, çaba bizim için de gurur vesilesi. Ben bu vesileyle eğitimimizin önündeki engelleri kaldıran Türkiye’nin önündeki engelleri kaldıran yasakları kaldıran kızlarımızın önündeki engelleri kaldıran imam hatipli bir Cumhurbaşkanımızın varlığına bir kez daha şükrediyorum. Hepinizi saygıyla, sevgiyle muhabbetle selamlıyorum. Allaha emanet olun diyorum.

Çok değerli Misafirlerimiz, tabii bendeniz bugün konuşmak için değil dinlemek için gelmiştim ama madem buraya çıktık şunu söylemiş olayım. Türkiye’de imam hatipliler olarak bir imtihan dönemi yaşıyoruz. 20 sene önce başka imtihanlarımız vardı şimdi başka imtihanlarımız var. Hangisi daha kolay, hangisi daha zor söylemek zor. Tabii Rabbimizin adaletinden sual olunmayacağına göre kaldırabileceğimiz bir yük olsa gerek. Çok çalışacağız, çok çalışacağız, Allah sonumuzu hayretsin diye çok çalışacağız. Sonumuzun hayrı da iman selametiyle göçmek olur inşallah. Hayırlı olmasını diliyorum. Allah’a emanet olun.

Bilal ERDOĞAN
İlim Yayma Vakfı Başkan Vekili

Prof. Dr. Ziya SELÇUK
Milli Eğitim Bakanı

Selamun Aleyküm, Cümleten Merhaba. Bugün burada bu videoları izlerken ve yüz yıldan fazla bir geçmişi yad ederken 28 Şubat döneminde de üniversitede olan birisi olarak bu manada da neyin yaşandığını, ne tür sıkıntıların yaşandığını, ne cefaların yaşandığını bilen birisi olarak çok daha farklı hatıralar zinciri zihnimde canlandı. Sayın Valimiz, Sayın Vekillerimiz, Sayın Rektörümüz, Başkanlarımız, hepimiz burada bu güzelliği beraber yaşamak üzere bulunuyoruz. Ve giderek daha fazla umut vadeden, giderek çok daha fazla yeni bir yolu açmayı bize hissettiren birtakım hadiseleri de hep beraber yaşıyoruz.

Bugün burada bir araya gelmemize vesile olan ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'ne ve başkanına hususen teşekkür ediyorum. Kendisi elbette davetiyesini göndermişti ama şahsen de arayıp davet ettiğinde memnuniyetimi ayrıca kendisine ifade etme imkanım oldu. 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın cesaretle, emanetle, ehliyetle, liyakatle büyüyen yeni nesillere vesile olmasını da en başında Cenabı Allah'tan niyaz ediyorum.

Çok Değerli Dostlar, Kardeşler, Arkadaşlar, Şiirin ehliyet ve liyakat olarak seçilmesi sanki bir gömleğin ilk düğmesinden bahsediyormuş intibai uyandırıyor. Yani bu ilk düğmeyi doğru iliklersek bundan sonraki düğmeler de inşallah memleketimiz için, dünya için, insan için, insanlık için doğru iliklenecek görülüyor. Cevher olan çocuklarımızı mücevhere dönüştürürken ehliyete, liyakate, vicdana ihtiyacımız var. Tarihin Mimar Sinanları, Hazerfen Ahmet Çelebileri, Ali Kuşçuları bu hususiyetle ortaya çıkmıştır. Bizim imam hatip lisesine bakışımız mananın ve maddenin birlikte yeşermesidir. Maddede manayı, kainatta hikmeti, biyolojide azameti görmekle alakalıdır. İmam hatip okullarımız bu manada vicdan ve liyakatin bilim ve teknoloji ile birleşerek insanlığa hizmet etmenin yolunu açıyor. Bunu isteyen çok sayıda ailelerimiz de mevcut. Ailelerimiz imam hatip liselerine çocuklarının kaydını yaparken, bu okulları isterken çocuklarının birer bilim insan olması, hekim olması, mühendis olması, sosyal bilimci olması, edebiyatçı olması, öğretmen olması ve bunun ötesinde çok daha şeyler olması talebiy-

le teveccüh ediyorlar. Bu manada çerçeveyi geniş tutmak lazım. Yani adlandırmayla ihtiyacın arasındaki farkı biraz daha derinleştirmekte yarar var.

Biliyoruz ki hangi mesleği yaparsak yapalım vicdan penceresinden bakmıyorsak insanlığa sunabileceğimiz katkı aslında yok hükmündedir. Sadece maddeyi yücelten ve manayı dikkate almayan bir uygarlık tasavvuru var günümüz dünyasında. Kendi çıkarı, menfaati için bütün dünyayı yakacak kadar bir tüketimi, bütün dünyayı yok edecek kadar finansal problemleri ortaya çıkarmaktan savaşları ortaya çıkarmaktan da çekinmeyen bir uygarlıktan söz ediyoruz. İmam hatip okullarımızın mezun ve mensuplarının benzeri görülmemiş bu kaynaşmasının neticesinde oluşan Celaleddin Ökten'in fedakar ve zorlukları defeden soluğundan bugünün haykırışına kadar uzanan gönüllülük iklimi, bu salonda da yeşermiş ve meyve vermiş görünüyor. İmam hatip davasına katkılarından dolayı burada bulunan arkadaşlarımıza, dostlarımıza ve hepimizin büyüklerine de çünkü onlar bu bayrağı taşıyarak bu tarafa doğru getirdiler, yüceltiler, ayrı ayrı teşekkürü bir borç biliyorum.

Burada 3. Din Şurası'ndan bir alıntı ile devam etmek istiyorum. İslam; güzel ahlak, kardeşlik, dayanışma, eşitlik, paylaşım ve özveri gibi yüksek insani değerler üzerine kurulu bir dindir. Bu değerlerden hareketle İslam tarihi içerisinde bir bilgi, sevgi, barış ve huzur medeniyetini meydana getirmiştir. Bu medeniyet, bilim ve sanattan felsefeye kadar birçok alanda büyük başarılar ortaya koymuştur. Dolayısıyla İslam, bugün insanlığın ulaştığı evrensel değerlerin oluşumuna inkar edilemez bir katkı sağlamıştır. İşte, din şurasında alınan kararda vurgulanan, bilim ve maneviyatın birlikteliğiyle ortaya çıkan idealizmin önemidir.

Biz imam hatip okullarını, sadece ulusal bir mesele olarak da görmüyoruz. Biraz önce videolarda da ifade edildiği gibi imam hatip meselesi aslında dünyada bilimle manevi atmosferi, madde ile manayı birlikte ele alabilecek bir atmosferi, ortamı, iklimi birçok dünya ülkesine, birçok millete de örnek olarak gösterebilecek bir numunedir, modeldir. Bundan dolayı da

uluslararası kimliğinin yükselmesi çok önem kazanıyor. Hem Türkiye'deki uluslararası imam hatiplerin farklı manada büyümesi hem de dünyadaki örneklerinin çoğalması bu çerçevede bizim hedeflerimiz arasında.

Burada vicdan ve hikmet penceresinden bakabilecek nesiller yetişmesinin sadece ülkemiz için değil dünya için bir ihtiyaç, muhtaçlık olduğunu vurgulamak istiyorum. Bir imam hatipli olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın hedef gösterdiği 2023 Vizyonu da aslında bu madde ve mana penceresiyle doğrudan doğruya alakalı ve gün geçtikçe bunun ehemmiyeti daha fazla algılanıyor. Peki ne oluyor? Bu süreçte biraz sayısal olarak da meseleye değindiğimizde şunu görüyoruz. 5 bin 214 imam hatip okulumuz, 1 milyon 300 bin civarında öğrencimiz söz konusu. Bu anlamda imam hatipli öğrencilerimiz sadece nicel olarak değil nitel olarak da çok büyük mesafe alıyor. 2019 YKS'de ilk binde 130 imam hatipli öğrencimiz başarıya imza atmış bulunuyor. Yine ilk 100'e giren öğrencilerimizin Türkiye ikincisi ve üçüncüsü dahil olmak üzere 17'si imam hatipli öğrencilerimizden oluşuyor.

Bu rakam niye önemli? Bu rakam şundan dolayı önemli. İmam hatip okullarının Türkiye'deki oranının daha üstünde yüksek başarı gösteriliyor. Bu açıdan çok önemli 17 tane öğrencimizin bu başarıyı gösterebiliyor olması. Bu meselenin nitelikle alakasını göstermesi bakımından ayrı bir öneme sahip. Çünkü sayısal olarak ilerlemekle beraber mahiyet olarak nitelik olarak da ilerlemenin çok çok daha önemli olduğunu bu tablo bize gösteriyor. İmam hatiplerimizin niteliği, kalitesi arttıkça teveccüh de artıyor. İlk defa bu sene LGS sıralamasında ilk bine giren öğrencilerimiz anadolu imam hatip liselerimizi tercih etmiş bulunuyorlar. Bu gösteriyor ki anadolu imam hatip liselerimizin başarıları yükselmeye devam edecektir. Bu yıl anadolu imam hatip liselerimizin kontenjanlarının yüzde 99.92'si dolmuştur. Yani bu okulların tamamı boş, bu okullarda öğrenci yok diye kamuoyunda ortaya konmaya çalışan yanlış izlenimin de rakamsal olarak ortaya konması söz konusu.

İmam hatiplerimizin başarısını ortaya koyan bir örnek daha vermek istiyorum. TÜBİTAK proje yarışmalarına katılan proje sayıları okullarımız arasında genelde yüzde 16 artış gösterdi. İmam hatip okullarımızda TÜBİTAK projelerinin artış oranı yüzde 45. Türkiye geneli yüzde 16, imam hatiplerde bu oran yüzde 45. Bu anlamda niteliğin ne kadar önemli olduğunu ayrıca arz etmiş olayım.

Bugün imam hatip nesli deyince insanımızın aklına insicam sağlayan eğitim kurumları geliyorsa hiç şüphesiz bunda şimdi çatısı altında bulunduğumuz ÖNDER İmam Hatipliler Derneği gibi STK'larımızın etkisi büyüktür. Ama ben bu görünen yüzün ötesinde mahalledeki bakkalın, esnafın, manavın, halkımızın her ferдинin ayrı ayrı katkısının çocukluğumdan beri farkındayım. Bu manada elbette resmi kurumlarımız, elbette bazı STK'larımız bu konuda sonuna kadar destek veriyor ama bir de görünmeyen kahramanlarımız var. Ben onlara da ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Bu çerçevede yapılan bu tür işlerin ehliyet ve liyakat üzerinden gidiyor olması, bunun tartışılıyor olması ve bizim her bir iş ve işlemimizin ehliyete ve liyakate uygun olup olmadığının teker teker sorgulanması bizim kendi hizamızı ve istikametimizi kaybetmememiz açısından da çok mühim. Aksi taktirde şahsi meselelerimizi, akraba bağlantılarımızı, arkadaş gruplarımızı ya da bir şekilde kendi çevremizi, yakınlarımızı bir ehliyet ve liyakat endişesinden uzaklaşarak belli yerlere getirirsek bu o kişiye de zulümdür. Bu onun imtihanıdır. Dolayısıyla bizim herhangi bir öneride bulunurken de sanki ateşten gömleği kime giydireceğiz endişesiyle hareket etmemizde fayda var.

Bu sene bu şiarın ele alınmasını ben sadece ÖNDER için değil Türkiye için, Türkiye için de değil insanlık için büyük bir mesele olarak görüyorum. Bu meselenin Hz. Peygamberimizin hayatından örneklerle tekrar tekrar vurgulanmasının da ne kadar derinlikli olduğunu ve bu meseleye ürpererek bakmamız gerektiğini göstermiş oluyor. Ben katkısı geçen herkese, arkadaşlarımıza, dostlarımıza hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Biz Milli Eğitim Bakanlığı olarak Ankara'da bulunuyor olsak da Türki-

ye'nin her tarafındayız ve imam hatiplerimizin herhangi bir meselesi, sorunu olduğunda da, kendilerine de ifade ettiğim gibi, bir telefon kadar uzaktayız. Ne gerekirse bu konularda destek vermeye, kendi işimiz, kendi görevimiz olarak da hazırız. Bunu da paylaşmak isterim. Hepinizi muhabbetle selamlıyorum. Sağolun, varolun.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

AÇILIŞ KONFERANSI

Ehliyet ve Liyakat

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehliyet ve
liyakatle*

Prof. Dr. Recep ŞENTÜRK
İbn Haldun Üniversitesi Rektörü

Sayın Valim, Sayın Rektörüm, Değerli Milletvekilleri, Belediye Başkanımız, İl Protokolü, ÖNDER'in Değerli Yöneticileri, Kıymetli Katılımcılar, Hanımefendiler, Beyefendiler fakat hepsinden önce Sevgili Öğrenciler; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Özellikle öğrencilerimizi, çünkü siz olmasaydınız buradaki protokol olamazdı. Biz burada olamazdık, sizin için varız. Bu toplantı da sizin için yapılıyor.

Kafanız karışmasın, bazıları size “İmaj ve etiket daha önemli” diyebilirler. Biz bunun tersini söylemek için buradayız. Hayır, imaj ve etiket, bağlantılar değil liyakat önemli, ehliyet önemli. İmaj ve etiketle bir yere kadar gidebilirsiniz, yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Ama liyakat ve ehliyetle sonuna kadar gidersiniz. Bakın ben bir imam hatip mezunu olarak bunu söylüyorum. Bana da imaj ve etiket diye çok nasihat ettiler. Onları dinlemedim. Bugün kariyerimin bu noktasında ne kadar doğru yaptığımı görüyorum. Elhamdülillah, iyi ki o imaj ve etiket diyenlerin peşinden gitmemişim, ehliyet ve liyakat diyenlerin nasihatini dinlemişim. Elhamdülillah, Allah-u Teala bu sayede bana her yolu açtı. Amerika'ya da gittim, orada da eğitim gördüm ve her yerde imam hatipli olmanın avantajlarını yaşadım. Bir taraftan batı medeniyetini tanımış olmanın bir taraftan İslam medeniyetini tanımış olmanın kendi kültürümle milliyetimle ülkemle dinimle Allah'ımla barışık olmanın mutluluğunu, özgüvenini ve enerjisini taşıdım. Bunun avantajlarından her yerde istifade ettim ve kendi medeniyetiyle diniyle ülkesiyle çatışma içinde olan gerilim içinde olan barış içinde olmayan dinini, medeniyetini uyuzunu saklar gibi saklamaya çalışan insanların da hiçbir zaman saygın bir muamele görmediklerini gördüm.

Evet, bugün burada sizlere “İmaj ve etiket peşinden değil, ehliyet ve liyakat peşinden gidin” demek için bulunuyorum. Toplumsal barış, kalkınma ve ilerleme ehliyet ve liyakate dayalı bir sisteme dayalıdır. Olmazsa olmaz şartıdır. Eğer ehliyet ve liyakate dayalı bir siyasi sistem, ekonomik sistem, kültürel sistem, sosyal sistem yoksa bir ülke asla ve asla kalkınamaz ilerleyemez. Bugün Türkiye olarak kalkınmayı

hedefliyoruz. Aslında bugün değil 200 yıldır bu hedefimiz var. İnşallah bunu ehliyet ve liyakate dayalı bir sistem kurarak gerçekleştireceğiz. Bu aynı zamanda adaletin ve toplumsal barışın da ön şartıdır. Ehliyet ve liyakate dayalı bir sistem yoksa o toplumda adalet olmaz adalet yoksa toplumsal barış da olamaz. Bu evrensel bir sorun. Tüm dünyada bir tarafta ehliyet ve liyakatle bir yerlere gelmek isteyenler var. Bir tarafta da imaj ve etiketleriyle bağlantılarla bir yerlere gelmek isteyenler var.

Batıda ehliyet ve liyakate dayalı sisteme meritokrasi ismi veriliyor. Meritokrasinin zıddı aristokrasi. Yani soyundan dolayı bir yerlere gelmeye çalışanlar. Oligarşi, nepotizm, partizanlık, kakistokrasi, idiokrasi gibi isimler verilmiş. İdiokrasi çok güzel bir kelime, ahmakların üst makamlara getirildiği bir sistem demek sırf imajlarından etiketlerinden dolayı. Meritokrasinin temelinde adalet vardır. Meritokrasinin olmadığı yerde zulüm, adaletsizlik ve ayrımcılık vardır. İslam, meritokrasiyi savunur. Yani liyakate dayalı bir sistemdir. İslam nomokrasiyi savunur, yani hukuka, ahlaki kurallara ve değerlere dayalı bir sistemdir.

Ben burada şu üç soruyu ele alacağım. “Ehliyet ve liyakat nedir? Adalet ve toplumsal kalkınmayla ilişkisi nasıldır?” İkincisi, “Liyakat ve ehliyetin ölçütleri nelerdir, kriterleri nelerdir? Bir kişide ehliyet ve liyakat olmadığını hangi ölçütlere göre değerlendiririz?” Üçüncüsü, “Liyakat ve ehliyet sahibi bir nesil nasıl yetiştirebiliriz? Böyle bir nesil yetiştirebilmek için nasıl bir eğitim sistemine ihtiyacımız vardır?”

İmam hatipler kuruluşlarından beri liyakat ve ehliyet sahibi insanlar yetiştirmeyi hedefliyor. Etiket ve imaj peşinde koşmayan insanlar da imam hatipleri tercih ediyor. Çünkü imam hatipten çok daha yüksek başka okullar var, özellikle de zeki çocuklara etiketi olan o okullara gitmeleri tavsiye ediliyor. Ama imam hatipler ehliyet ve liyakati hedefliyorlar. Öğrencilerine ehliyet ve liyakat vad ediyorlar. Ehliyet ve liyakatin ölçülerini de kendi kültürümüzden medeniyetimizden ve dinimizden alıyorlar. Burası çok önemli. Çünkü her kültürde ehliyet ve liyakatin kriterleri, ölçütleri değişebiliyor. Bu

yüzdendir ki, milletimiz de imam hatiplere teveccüh ediyor. Çünkü burada verilen eğitimle milletimizin kültürü, değerleri, ehliyet ve liyakat ölçütleri örtüşüyor.

Milletimiz bu okullara ve bu okulların mezunlarına teveccüh gösteriyor. En düşük mertebelerinden ülkemizin en üst yönetim makamı olan cumhurbaşkanlığına kadar bu tür makamları milletimiz imam hatip mezunlarına güvenle teslim ediyor. Çünkü milletimiz şunu düşünüyor, bu okulun mezunu liyakat ve ehliyet sahibidir. Bu ülkenin yönetimini ona teslim edebiliriz. Bu konuda hiçbir endişemiz olmadan bu işi gerçekleştirebiliriz. Bu da aynı zamanda şunu gösteriyor. Demek ki, imam hatip mezunları liyakat ve ehliyetle akranlarıyla çok güzel rekabet yürütüyorlar ve bu rekabette her alanda başarılı oluyorlar. Özellikle de siyaset alanında başarılı olduklarını burada açıkça görebiliyoruz ama en üst mertebeye ilim mertebesidir İslam medeniyetine göre. İlim rütbesi bütün siyaset mertebelerinin hepsinin üstündedir. Onun için imam hatiplerden beklediğimiz dünyaya ışık tutacak alimler yetiştirmeleridir.

Size bir şey soracağım, Kabe'nin içinde inen bir ayet var. Nedir bu, bunu bilen var mı? Bir ayet, tek bir ayet, Kabe'nin içinde peygamberimize vahiy olunmuş. İşte o ayet, biraz önceki konuşmacıların da dikkat çektiği ayet, “Emaneti ehline veriniz” ayeti, Kabe'nin içinde vahyolunmuştur. Ne kadar önemli olduğunu buradan anlayabiliriz. Biraz önce bahsedildi, Peygamberimiz (sav) Mekke'yi fethettikten sonra Kabe'nin anahtarlarını istiyor. O güne kadar anahtarlar Osman Bin Talha tarafından layıkıyla hıfzedilmiş. Anahtarı alıyor, Kabe'yi açıp içine giriyor. İnsanlar merak ediyorlar, anahtarı Osman Bin Talha'dan aldı, acaba şimdi kime verecek? Ve en önemli aday amcası Abbas. Çünkü hacılara su verme işinden sorumlu olan o. İnsanlar düşünüyorlar ki, Osman Bin Talha kim, amcası var. Şimdi bu anahtarları amcasına teslim edecek. Ama Kabe'nin içinde peygamberimize bu ayet nazil oluyor. Allah'ı Teala emrediyor: Allah size emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emreder. Ve Rasulullah (sav) Kabe'den çıkıyor bu ayeti okuyor, anahtarı amca-

sına değil ehliyet ve liyakat sahibi olduğunu ispatlamış Osman Bin Talha'ya teslim ediyor. Ve ona şöyle diyor: Siz zulme dalmadıkça bu emaneti sizden kimse alamaz. Demek ki, Allah'ü Teala bize zaman zaman ehliyet ve liyakatimizden dolayı belli emanetler, belli makamlar, belli görevler veriyor ama zulme dalındığı zaman da bu emanetleri elimizden alıyor. Bunu da peygamberimiz orada ifade ediyor.

Peki ehliyet ve liyakat kaybolursa, meritokrasi dediğimiz böyle bir sistem kurulmazsa ne olur? Peygamberimiz (s.a.v) bunun cevabını çok güzel vermiş. "İşler ehil olmayan insanlara verildiği zaman kıyameti bekle" diyor. Burada ki kıyamet evrenin kıyameti değil bir grubun kıyameti, bir devletin kıyameti, bir medeniyetin kıyameti. Biz bunu Osmanlı'nın çöküşüyle yaşadık, Allah bize bir daha yaşatmasın. Bu hadisin söyleniş sebebi çok ilginç. Ayetlerin sebebi nüzulü, hadislerin sebebi vürudu var. Bir keresinde Peygamberimiz (s.a.v) sahabeyle sohbet ederken bir bedevi geliyor. Bedeviler adap, usûl çok fazla bilmediklerinden dolayı sohbeti keserek Hz. peygamberimize soruyor: Diyor ki, Ya Resulullah kıyamet ne zaman kopacak? Pey-

gamberimiz sohbetini kesip cevap vermiyor. Bazı insanlar diyorlar ki, "Herhalde duymadı." Bazıları da diyor ki, "Duydu ama neden sohbetimi yarıda kestini diye kızdı cevap vermiyor." İçlerinden böyle düşünüyorlar. Sonra Resulullah (s.a.v) sözlerini bitirip soruyor: Kıyameti soran o adam nerede? Bedevi diyor ki, "Buradayım Ya Resulullah." Diyor ki, "Emanet zayi edildi mi kıyameti bekle." Tabi bedevi bunu anlamıyor. Diyor ki, "Ya Resullullah, emanet nasıl zayi edilir?" Peygamberimiz (sav) açıklık getiriyor: İşler, makamlar, görevler ehil olmayana verildi mi kıyameti bekle.

İşte demek ki, adalete, ehliyete, liyakate dayalı olmayan bir sistem çökmeye mahkumdur. Peki işler neden ehliyet ve liyakati olmayan insanlara verilir? Bunun sebebi nedir? Sosyolojik olarak hadis-i şerifi açıklamak istiyorum. Birincisi ehliyet ve liyakat sahibi adam yoktur, mecburen insanlar kaht-ı rical dediğimiz ehliyetsiz liyakatsiz insanlara o görevleri verirler. Çünkü oraya birini oturtmak lazım. İkincisi ehliyet ve liyakat sahibi insanlar olduğu halde haksızlık yapılarak zulüm yapılarak işler onlara değil, ehil olmayan insanlara, etiketi, imajı, bağlantı-

ları olan insanlara verilir. İşte bu iki durum da o toplumun, o devletin, o sistemin kıyametidir. Birincisinde cehalet hakim olmuş, bu sistem kendini yenileyecek adamları yetiştiremiyor. İkincisinde burada adamlar var kaliteli, onlara hizmet etme iş yapma şansı verilmiyor. İkisinde de bu sistem çökecek demektir.

Emanet kelimesi çok anahtar bir kelime. Alimler bunu kitaplarda şöyle tanımlıyorlar: Allah'ın bir insana yüklediği bütün görevler. İnsanlığımızı gerçekleştirmemiz bir emanettir. Allah'ın yeryüzünde halifesi olmamız bir emanettir. Bakın bu halife kelimesi çok yanlış anlaşılıyor. Her insan Allah'ın yeryüzünde halifesidir. Devlet başkanı ise Resullullah'ın halifesidir. Her insanın makamı aslında devlet başkanından daha yüksektir. Allah'ın halifesi mi daha yüksek, peygamberin halifesi mi? İnsanı bundan daha fazla onurlandıran hiçbir felsefe görmedim ne batıda ne doğuda. İnsanı Allah'ın halifesi yapmaktan böyle bir üstün onur vermekten daha başka ne olabilir ama bu bir emanet. İnsanlığımız bize emanet. Yine aynı şekilde yeryüzünü imar etmek, inşa etmek. Bu da Allah'ın bize bir emaneti. İnsanın hak ve vazife sahibi olmasına ehliyet deniyor. Ehliyet sahibiyse bir insan hakları olur, vazifeleri olur. Ehliyet sahibi değilse hakları ve vazifeleri olamaz. Ehliyet, emanetin ön şartıdır. Tüm ibadetler, muamelat, ahlak, bütün bu vazifelerimiz hepsi Allah'ı Teala'nın bize emanetidir. Bunları yapmadığımız zaman kendi içimizde emaneti zayı etmişiz demektir. Nasıl ki, devlette emanet zayı olunca devlet çöküyor insanının iç yönetiminde de emanet zayı edilince yani Allah'ın insana yüklediği vazifeler gerçekleştirilmediğinde insanın iç yönetimi çökmüş demektir.

Peki niçin liyakat? Emaneti yüklenmeye, taşımaya niçin ehliyet ve liyakat gereklidir? Nedir o emanet? Dinimiz, vatanımız, bayrağımız ve en önemlisi siz yeni nesiller bizlere emanetsiniz. Allah'ın emaneti. Biraz önce bakanımız söyledi; öğretmenlik, hocalık, milli eğitim, üniversite bu emanetleri yüklenmek demek. Çok ağır bir vazife. Bizim siyasetname literatürümüzde denir ki; her makam, her görev bir emanettir. Emanet ne demek? O senin değil, sana geçici olarak verilmiş. Peki kimin emaneti? Bir,

Allah'ın emaneti. İki, Peygamberin emaneti. Üç, ümmetin emaneti. Dört Ulu'l Emr'in emaneti. Bunlara karşı mesulsün, dünyada ve ahirette bunun hesabını vermekle yükümlüsün. Yarın Allah'ı Teala, peygamberimiz ve ümmet sana soracak: Seni şu makama getirdik, sen ne yaptın?

Hesaba çekilebilirlik, hem dünyevi olarak hem de uhrevi olarak. Bize verilen emanetler insan olarak çok büyük. Biraz önce ayeti kerimede okundu. Allah bu emaneti yerlere, göklere tevdi ediyor, onlar kabul etmiyor insan üstleniyor. Nedir o emanet? Gökler bize emanet. Atmosferi korumakla yükümlüyüz, atmosferin delindiğinden zarar görüldüğünden bahsediliyor, demek ki sahip çıkamıyoruz. Denizler bize emanet, çöp adalarından, plastik adaları oluştuğundan bahsediliyor okyanuslarda. Demek ki denizler emanetine sahip çıkamıyoruz. Ağaçlar bize emanet, denizdeki balıklar bize emanet, kuşlar, çiçekler bize emanet. Tüm beşeriyet, tüm dünya ve hepsinden önemlisi tüm ümmet bize emanet. Tarihimiz, medeniyetimiz, ecdadın bize bıraktığı tarihi eserler bunlar hepsi bize emanet. Tarihi eserleri restore ediyoruz. Tamir ediyoruz, bakımını yapıyoruz ama hepsinden önemlisi Allah'ın şaheseri olan insanların tahrip edilen kalplerini restore etmek, akıllarını restore etmek.

Tahribatın en derini en büyüğü akıllar ve kalpler üzerinde gerçekleşmiştir ama unutmayın restore etmek çok daha ince bir işçilik, çok daha ustalık gerektiriyor. Ruhumuz bize emanet. Hani derler ki, emaneti teslim edeceğiz, emaneti taşıyoruz. Bedenimiz bize emanet. Bazıları bedeni kendinin zannediyor. Sen kaç para verdin de aldın, tapusu nerede? Allah'ın sana verdiği bir emanettir senin bedenin. Çocuklarımız bize bir emanettir, eşlerimiz bize bir emanettir. İşte bunların hepsi Allah'ı Teala'nın bize vermiş olduğu emanettir. Ancak materyalist ve kapitalist modern bilim ve eğitim Allah'ın insanlara emanet ettiği çevreye ihanet etmiştir, aileye ihanet etmiştir, evrene ihanet etmiştir. Bugün çevreyi kirleten teknolojileri kim üretti? Çok saygı duyduğumuz modern bilimin öncüsü olan insanlar, mühendisler. Neden? Çünkü bunlar dinden, değerlerden, ahlaktan kopuk sadece

güç ve menfaat peşinden gittiklerinden dolayı.

Yine aynı şekilde bu modern eğitimden geçen insanlar bireyselliği yüceltiyor, aileyi aşıyor. Çoluk çocuk sahibi olmuyor. Demek ki bu modern eğitim, modern bilim aileye ihanete götürüyor insanları. Çünkü onun arkasında kapitalist, ferdiyetçi, materyalist bir yaklaşım var. Taha Abdurrahman Faslı büyük düşünür, onun çok sevdiğim bir kitabı var. Emanetçi olarak siyaset, emanet bilinciyle siyaset. Çünkü siyasetin ne olduğu konusunda çok farklı teoriler var. Siyasetin amacını güç kazanmak veya çıkar elde etmek olarak genellikle görüyorlar. Ama Taha Abdurrahman diyor ki, “Siyaset emanet taşımadır.” Şimdi konuya böyle yaklaştığımızda siyaset kavramı tamamen değişiyor. Çok farklı bir teorik zemin üzerine oturuyor. Bizim tüm geleneğimizde de böyledir. Ama maalesef bugün siyaset bilimi bölümlerinde böyle bir siyaset anlayışı okutulmuyor.

Bu açıdan baktığımızda her makam bir emanet, her vazife bir emanet. Makamlar emanet görüldüğü zaman siyasete çok farklı bir anlam yükleniyor. Bizim kamu yönetimi bölümlerimizde, siyaset bilimi bölümlerimizde böyle bir anlayış yeniden hakim olsa çok daha farklı bir yönetim tarzı ortaya çıkar. Devlet emanet, devlet makamları emanet. Emaneti de sahibinin istediğine göre korumak ve gözetmek gerekiyor. Peygamberimiz (s.a.v) devleti ilk defa emanet olarak kurumsallaştıran ve kuramsallaştıran kişidir. Onun yaşadığı dönemde devlet başkanları devleti kendi mülkiyetleri olarak görüyorlar. Devlet hazinesini kendi hazinesi olarak görüyor. Devlet hazinesini ilk defa devlet başkanının mülkü olmaktan çıkartan Hz. Peygamberdir. Demiştir ki, “Beytül mâl bana ve aileme haramdır.” İlk defa, büyük bir devrim. Siyaset tarihinde, devlet yönetiminde büyük bir devrimdir ve kendisi devlet başkanı olarak maaş almadan çalışmıştır. Gönüllü, ibadet niyetiyle.

Dünya tarihinde maaşla çalışan ilk devlet başkanı Hz. Ebubekir efendimizdir. Kendisi büyük bir tüccar ama halife seçildikten sonra bir taraftan ticaretini yapıp geçimini temin etmeye çalışıyor, bir taraftan devletin işlerini yürütüyor. Tabi devlet de büyüyor, Afrika’ya doğru,

İran’a doğru genişliyor, savaşlar yaşanıyor. Bu sefer Sahabe-i Kiram diyor ki, “Sen kendini he-lak ediyorsun. Sana beytül mâlden ücret tahakkuk ettirelim, sen geçimini onunla idame ettir.” Ne kadar ücret tahakkuk ettiriyorlar, biliyor musunuz? Asgari ücret. Geçimini idare edecek kadar. O bu şekilde hizmet ediyor. Bunların hepsi siyaset emanet olarak görüldüğü zaman neler olacağını birkaç örneği. Osmanlı padişahları da maaşla çalışıyordu. O dönemde 14. Lui “Devlet benim” diye haykırıyordu ama Osmanlı padişahları devlet memuruydu, maaşla çalışıyordu. Ona da tımar, zeamet veriyorlardı. Hazineyi Amme ile Hazineyi Hassa ayırıyordu. Hatta parası yetmediği zaman borç alan padişahlar var.

Bu noktada devletin bu emanet anlayışıyla ortaya çıktığında nasıl bir yapı meydana geleceğini İbn-i Haldun, “Mukaddime” eserinde özetlemiştir. Bu şema, İbn-i Haldun’un kendi imzasını taşıyan bir yazma mukaddime nüshasında Süleymaniye Kütüphanesi’nde duruyor. İnşallah bu tür değerlerimizi biz İbn Haldun Üniversitesi olarak gençlere, toplumumuza mal etmeye çalışacağız. Hedefimiz sosyal bilimler alanında yeni bir paradigma inşa etmek mazimizden kültür mirasımızdan beslenen. Şimdi burada İbn-i Haldun Peygamberimizin geleneğinden gelen bir devlet yönetimi nasıl olur bunu ifade etmiş. Burada en önemli mesaj şudur, devleti daire şeklinde çizmiş olması. Genellikle benim alan siyaset sosyolojisi, doğuda ve batıda devlet resmedilirken piramit şeklinde resmediliyor. Bir de Hobbs’un canavar şeklinde resmettiği var. İbn-i Haldun devleti yuvarlak bir daire şeklinde çizmiş. Devletin piramit değil de daire şeklinde yapılandırılması çok büyük bir devrimdir. Eşitlikçi, katılımcı bir devlet ve yönetim anlayışını burada ortaya koymuştur. Çünkü bizim yönetim sistemimizde yöneticilik piramidin tepesinde oturup insanları sömürmek, onları ezme anlamında değil, onlarla birleşip emaneti taşımak anlamına gelmektedir.

Peki, son sorumuza geçmek istiyorum. Emanet ve liyakat sahibi yeni nesilleri nasıl yetiştireceğiz? Emanet ve liyakati öğrencilerimize nasıl kazandıracacağız? Önce şunu netleştirmemiz gerekiyor, eğitimin amacı ehliyet ve liyakat

sahibi insanlar yetiştirmektir. Eğitimin amacını bu şekilde net bir şekilde ifade etmemiz gerekiyor. Bu ehliyet ve liyakatin ölçütlerini de kendi medeniyetimizden alarak belirlememiz gerekiyor. Şunun altını çizmek istiyorum, ehliyet ve liyakat sahibi bir nesli ancak ve ancak ehliyet ve liyakat sahibi hocalar, ebeveynler yetiştirebilir. Bugün gençlerimizden şikayet ediyoruz. Hayır, gençlerde sorun yok. Sorun bizde. Biz ehliyet ve liyakat sahibi değiliz. Çocuklarımız da bizim yansımamız. Onlar bizim meyvemiz. Önce kendimizden şikayet edelim, çuvaldızı kendimize batıralım. Biz ehliyet ve liyakat sahibi olmazsak yetiştirdiğimiz nesiller de kesinlikle ehliyet ve liyakat sahibi olamaz. Öncelikle öğretmenliği önemsememiz gerekiyor. Anne babalığı, ebeveynliği önemsememiz gerekiyor. İmam hatipler baştan beri bunu hedefliyor. Ehliyet ve liyakat sahibi insanlar yetiştiriyor. Toplumumuzun teveccühü de bunu tespit ve teyit ediyor. Sayın bakanımızın da ifade ettiği gibi her alanda objektif standartlar içinde, akranlarıyla çok başarılı bir rekabet gösteriyorlar. Bunu da tebrik ediyorum.

Eğer Türkiye’de ehliyet ve liyakat sahibi bir gençlik yetiştirmek istiyorsak benim bir önerim var. Şu 10 maddeyi eğitim ve kültür-medeniyet politikamızın temeli yapalım. 10 temel ilke, Malatya ilkeleri.

Birincisi, eğitimin amacı fikri bağımsızlıktır. Yani öğrencileri taklitçilikten tahkike geçireceğiz. Hedefimiz bu olmalıdır. Neyi taklit olursa olsun; İslam’ı da taklit etmesin, batıyı da taklit etmesin. Çünkü bizim kelimelerimizde taklidi iman makbul değildir, tahkiki iman makbuldür. Fıkıhta da fıkıh eğitiminin amacı tahkik sahibi, müctehit insan yetiştirmektir. İnsanları taklitçilikten kurtarmaktır. Bizim gelenegimizde bu eğitimin amacı buydu. Ama düşünün kendi dinini bile taklit yoluyla benimsemeyi yasaklayan bir medeniyetin çocukları batı medeniyeti taklitçiliği üzerine gidiyor, bunu değiştirmemiz gerekiyor.

İkincisi, eğitim sistemimizin özgün olması gerekiyor. Taklit bir eğitim sistemi yerine bizim kendi sistemimizi kendimizin kurması lazım. Elhamdulillah bu birliğe de sahibiz. Bunu çok rahatlıkla yapabiliriz.

Üçüncüsü, mukayeseli eğitim metodunu benimsemeliyiz. Sadece İslam’ı değil aynı zamanda batıyı da doğuyu da öğretilim. Küresel bir çağda yaşıyoruz. Kafamızı kuma sokarak bir yere gidemeyiz. Çin’i de çok iyi tanımamız lazım, Afrika’yı da Amerika’yı da, hepsini çok iyi tanımamız lazım. Bu da mukayeseli bir eğitimle olur ama şu anda maalesef Avrupa merkezci bir eğitim veriliyor Türkiye’deki okullarda. Bunun acilen değişmesi gerekiyor.

Dördüncü madde, bütüncül eğitim metoduna geçmeliyiz. Akademik eğitimle birlikte karakter eğitimini de vermemiz lazım. Buna bizim geleneksel eğitiminde talim ve tezkiye deniliyor. Kuran-ı Kerim’de Peygamberimizin eğitim metodu anlatılırken, “Onlara kitabı ve hikmeti talim eder ve onları tezkiye eder” deniyor. Demek ki iki eğitim metodu var. Birincisi talim, akademik eğitim, ikincisi tezkiye yani ahlaki eğitim, karakter eğitimi. Burada tabii karakter eğitimi deyince bunun çok farklı versiyonları var, her kültüre göre değişiyor. Bizim gençlerimizi fütüvvet ahlakıyla yetiştirmemiz lazım. Bu fütüvvet önderleri Anadolu’nun İslamlaştırılmasında çok önemli rol oynamışlar. Bunların en önde gelenlerinden bir tanesi Allah rahmet eylesin Malatyalı Somuncu Baba’dır ve bunun Konya’da Kayseri’de her tarafta başka bir örneği var. Biz gençlerimizi Amerikan kültürüne mahkum etmemek istiyorsak onlara bir alternatif sunmamız gerekiyor. Bu da fütüvvettir. Şu anda dünyada Türkçe, Arapça, Farsça yüzlerce fütüvvetname var gençler için ama maalesef bunlar unutulmuş. Biz İbn Haldun Üniversitesi olarak bu konuda bir proje hazırlıyoruz inşallah. Bu fütüvvetnameleri bir külliyyat olarak yeniden Türkçemize kazandıracamız ve gençlerimize sunacağız.

Beşinci madde, daha küçük yaştan itibaren insanlar kabiliyetlerine, meraklarına göre farklı alanlara yönlendirilmelidir. Yani herkese uyan bir ayakkabı yok. Dolayısıyla ihtisaslaşmaya gitmemiz gerekiyor.

Altıncı madde, meraklandırarak ve uygulayarak bir eğitim sistemine geçmemiz gerekiyor, ezberciliğe son vermemiz lazım.

Yedinci madde, medeniyet bilinci kazandıran bir eğitimimizin olması lazım. Yani öğrenci bizim eğitimimizden çıktığı zaman, “Ben İslam medeniyetine mensubum” demeli ve bununla gurur duymalı. Bugün batıda birçok üniversitede batı mirası diye bir ders okutuluyor. Amacı, öğrenciye “Sen batılısın” deyip eski Yunan’dan başlayan bir medeniyet bilinci ve medeniyet kimliği kazandırıp “Vay be, biz neler yapmışız, ne kahramanlarımız varmış.” diyerek gurur duymalarını sağlamak ama maalesef bizim eğitim sistemimizde kafalar karışık. Biri bir şey söylüyor, diğeri başka bir şey söylüyor.

Sekizinci olarak; orijinalliği, yeniliği, gelenekli yenilikçilikte arayan bir yaklaşım benimsememiz gerekiyor. Geleneksiz yenilikçilik olmaz. Yenilikçilik olmadan da gelenek yaşayamaz. Bu ikisinin doğru oranlarda beraber olması gerekir.

Dokuzuncu olarak; etik, estetik ve metafizik alanlarını ihmal etmememiz lazım. Merhum Şerif Mardin Hocamız Cumhuriyet Dönemindeki eğitimi eleştirirken bunu söylemişti. “Cumhuriyet dönemi eğitimi iyi, doğru, güzel bunların ne olduğunu öğrencilere öğretmiyor. Etiği, estetiği, metafiziği ihmal ediyor” demişti, bunu telafi etmemiz gerekiyor.

Onuncu olarak da; gençlere bir gelecek vizyonu vermemiz gerekiyor. O gelecek vizyonu da gençleri mobilize edecek ve bütün insanlığa bizim vaadimizi ifade edecek bir vizyon olmalı. Bugün Rus gençliğinin bir gelecek vizyonu var. Çin’in bir gelecek vizyonu var, İsrail’in bir gelecek vizyonu var, İran’ın gelecek vizyonu var, AB’nin, Amerika’nın bir gelecek vizyonu var. Peki Türkiye olarak ümmeti Muhammed olarak bizim gelecek vizyonumuz ne? Biz diyoruz ki, “Gençler çalışmıyor, koşmuyor.” Ne için çalışacaklar, nereye koşacaklar? Biz bir hedef koyduk mu, koymadık. Onun için gençliğin motive olabilmesi için mobilize olabilmesi için bir kıvılcığa, bir rüyaya, bir ütopyaya ihtiyacı var.

İşte ben bu rüyanın adını açık medeniyet olarak koydum. Peygamberimizin Medine’de kurduğu Açık Medeniyet modelini yeniden canlandırıp bütün dünyaya barış ve adalet getire-

cek bir sistemi hedeflememiz gerekiyor. Sadece Müslümanlara değil gayri müslimlere de, sadece Türklere değil tüm dünyaya barış ve mutluluk sunacak bir adil sistemi hedeflememiz ve bunu da gençlerimizin önüne kıvılcık olarak koymamız gerekiyor. Karl Mannheime büyük bilgi sosyoloğu diyor ki, “Sosyal değişim ve dönüşüm ütopyalardan gelir. Ütopya yoksa sosyal değişim dönüşüm olmaz ve realist insanlar ütopya üretemez.” Bizim gibi biraz çılgın insan lazım.

Türkiye’de bu ideali öğrencilerine aşılama çalışsan, bu ideale yakın olan model hatipler. Bizim imam hatip lisesi modeline benzer başka özgün eğitim modelleri geliştirmemiz gerekiyor ve tüm gençliğimizi bu şekilde kuşatmamız gerekiyor. Herkesi imam hatipli yapacak değiliz ama bu 10 maddeden hareketle diğerlerine de bir yaklaşım sunmayı ben sizlere öneriyorum. Bunu yapabilir miyiz yapamaz mıyız? İnşallah yapacağız.

Batıdan ve doğudan eğitim modeli ithal etmeye acilen son vermemiz gerekiyor. Kendi eğitim modelimizi kendimiz üretmemiz gerekiyor. Bugün deniliyor ki, Finlandiya’nın çok güzel bir eğitim modeli var, dünyada birinci. Singapur’un çok iyi bir eğitim modeli var, dünyada birinci. Peki neden bunlar birbirini kopyalamıyor? Neden Singapur, Finlandiya’nın modelini almıyor? Neden Finlandiya, Singapur’un modelini almıyor? Yine aynı şekilde IB diye bir model var, bir de montessori var. Niye bunlar bir araya gelip kapatalım, tek bir metot yapalım demiyorlar. Çünkü hepsinin farklı olarak yetiştirmek istediği bir insan modeli var.

Şunu aklımızdan çıkarmayalım. Eğitim bir kültürün ve medeniyetin, bir ülkenin ihtiyacı olan idealize ettiği insanı yetiştirme aracıdır. Yani Finlandiya belli bir insanı idealize ediyor, onu yetiştirecek sistemi kurmuş. Singapur belli bir insanı idealize ediyor, onu yetiştirecek sistemi kurmuş. Biz de kendi medeniyetimizin idealize ettiği insanı belirleyeceğiz. Diyeceğiz ki, “Son ürün bu olacak”, sistemi ona göre kuracağız. Yani bugün deniliyor ki, “İyi bir eğitim sistemi kuralım.” İyi bir eğitim sistemi kurmanın birinci şartı, “Sen buradan ne üreteceksin?”

Onu belirleyeceksin, sonra da onu üretecek şekilde tasarlayacaksın. Ama o kafamızda net değilse rastgele sistem tasarlanmaz. Biz bugün Finlandiya eğitim modelini ithal etsek iyi Finlandiyalılar yetiştiririz. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı iyi Finlandiyalılar. Singapur eğitim modelini ithal etsek Türk görünümlü Singapurlu yetiştirmiş oluruz. Onun için kendimize özgü ideal Türk ve Müslüman insanı yetiştirecek eğitim modelimizi kendimiz tasarlamamız gerekiyor.

Bir eğitim sisteminin başarısı insanımızı, yani Allah'ın ve milletin bize verdiği emaneti, liyakat ve ehliyetle taşıyıp taşıyamayacağı ölçüde ne kadar yetiştirdiğimize bağlıdır. Eğer emaneti layıkıyla taşıyacak insanlar yetiştiriyorsa eğitim sistemimiz başarılıdır, yetiştirmiyorsa başarısızdır. Buna göre değerlendirmemiz gerekir. Bu tabii biraz önce sayın bakanımızın da söylediği gibi büyük problem. Hem dünyada, hem Türkiye'de. Çevreye ihanet ettik. Göğe ihanet ettik, denizlere ihanet ettik. Aileye ihanet ettik, çocuklara ihanet ettik. Dolayısıyla biz dışardan eğitim modeli ithal etmek yerine dışarıya eğitim modeli ihraç edecek bir noktayı hedeflememiz lazım. Bugün Türkiye dışarıya silah ihraç ediyor, onur duyuyoruz, seviniyoruz. Elhamdulillah güzel bir şey. Ama gerçek manada saygın bir ülke olmamız eğitim modeli ihraç ettiğimiz zaman olur. Tank tüfek ihraç etmekle değil, eğitim modeli ihraç etmekle dünyada güçlü ve saygın bir ülke haline gelebiliriz.

Eğitimin şekil boyutu var, bu çok önemli. Sınıfların tarzı, internet vs ama esas eğitimin ruhuna odaklanmamız lazım. Eğitim insanlara nasıl bir ruh veriyor? Fütüvvet ruhu mu açılıyor yoksa başka bir ruh mu açılıyor? Modern eğitim, modern bilim insanları yabancılaştırıyor. Ama bu Türkiye söz konusu olduğunda yabancılaştırma iki katına çıkıyor. Kendi ülkemizden utanç duyan nefret eden kendi medeniyetinden aşağılık duyan nesiller ortaya çıkabiliyor. Bizim milli eğitim olabilmemiz için milliyetiyle gurur duyan medeniyetiyle gurur duyan insanları yetiştirebilecek yaklaşımı benimsememiz gerekiyor. Batıdan ithal sahte kahramanlara son vermemiz lazım. Batıdan ithal eğitim tarzına son vermemiz lazım. Ve imam hatiplerde olduğu

gibi doğruyla batıyı, madde ile manayı, dinle bilimi, modernle geleneği, akılla vahyi, dünyayla ahireti birleştiren yeni nesiller yetiştirmemiz gerekiyor. Bunlar batının ürettiği sahte ikilemler. Bu sahte ikilemden elhamdulillah imam hatipler kurtuluyor. Din mi, bilim mi, akıl mı, vahiy mi, modernite mi gelenek mi, elhamdulillah imam hatibin verdiği yaklaşım bunu aşıyor ve dengeli bir sentez oluşturuyor.

İmam hatiplerimizin de tabii eksikleri var. Onları tamamlamak geliştirmek hepimizin vazifesi. Öveceğiz de yereceğiz de, inşallah daha da güzel hale getireceğiz. İmam hatip hakikaten mücadele demek, imam hatip diriliş demek. Evet gençler sözlerimi bitirirken şimdi size hitap ediyorum. Protokole değil, büyüklere değil, sizlere hitap ediyorum. Liyakatin ve ehliyetin ölçütü diploma değildir, notlar değildir. Bunu aklınızdan çıkarmayın. İmaj, etiket peşinde koşmayın, liyakat ve ehliyet peşinde koşun. Allah yar ve yardımcınız olsun. Hepinize saygılarımı, selamlarımı sunuyorum.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

---

1. OTURUM
EHLİYET VE LİYAKATTE
EĞİTİMİN YERİ

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehliyet ve
liyakatle*

Mehmet SÖNMEZ
Moderatör
ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı

Evet, Çok Kıymetli İmam Hatipli Yol Arkadaşlarımız, Yol arkadaşı diyoruz çünkü yolun kendisini önemsiyoruz, yolun sonundan ziyade yola çıkmanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Ve onun için de beraber yol aldığımız imam hatip camiasında yine bir kurultay yapıyoruz. Bu kurultayda ilk oturumumuz protokol ile geçti, nasip olursa bundan sonra mezun derneklerimize ilişkin verebileceğimiz, sunabileceğimiz örneklerimiz olacak. Çok kıymetli araştırmacı yazar, akademisyenlerimiz olacak. Hep beraber “Ehliyet ve Liyakat” ana temasını belirlediğimiz gelecek yılki çalışmalarımızla ilgili bir ön bilgi aktarmaya çalışacağız.

İnşallah bu toplantımız hayırlara vesile olur, bu çerçevede bu oturumda beraber olacağımız Necla Koytak Hanımefendi’yi buraya alalım. Faruk Kanger Hocamızı buraya alalım. Ahmet Serdar İbrahimcioğlu Hocamızı buraya alalım. Üç konuşmacımızla birlikte “Eğitimde Ehliyet ve Liyakati “ işlemeye çalışacağız arkadaşlar. İmam-ı Gazali’nin ifadesiyle eğitim; okuldan önce ailede başlar, biz de önce Necla Koytak Hocamızın açıklamaları ile “Ailede Eğitimi ” başlatacağız. Daha sonra Faruk Kanger Hocamız “Okul, Eğitim, Bilmek ve Olmak “ üzerine konuşacak ve teknoloji bağımlılığı konusunda Ahmet Serdar Kardeşimiz bir konuşma yapacak.

Bizim imam hatip mezun derneklerimizin üyeleri kırk ve elli yaş bandında olduğu için benim gibi teknolojiye uzak olabilirler. Ahmet Serdar Kardeşim kendisi bir imam hatipli hassasiyetiyle bu alana dikkat edecek inşallah, biraz daha pratiklikten bahsedecek. Evet, İmam-ı Gazali “Eğitim ailede başlar; okulda devam eder, sosyal çevrede şekillenir” diyor. Bu bağlamdan yola çıkarak Necla Hocam süreniz yirmi dakika ama Necla Hocam, “Hocam ben yirmi dakikada bitiremem, yirmi beş olsun. Olabildiğince bana izin verin“ diyor. Evet, aileyi anlatacağız, çocuğun temel yaklaşımındaki ehliyet ve liyakat oluşumunda ebeveynin rolünü, ailenin nasıl bir okul olduğunu konuşacak. Kendisine iltimasımız olacak inşallah.

Necla KOYTAK
Eğitimci-Yazar

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Selamun Aleyküm, hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum. Bu kurultayda benden konuşma istendiğinde doğrusu ehliyet ve liyakat başlığına üst bir başlık seçmemin daha uygun olacağını düşündüm ve konuşmamın başlığı “Şahsiyet ve Kimlik İnşasında Ailenin Rolü” olarak belirlendi. Neden bu başlık? Çünkü günümüzde giderek yaygınlaşan , yoğunlaşan toplumsal ekonomik ve siyasi pek çok sorun üzerinde düşündüğümüzde varıp durduğumuz gördüğümüz nokta, sorunların kaynağı insan, çözümü de insanda. İnsanın dünya ile eşya ile ve sosyal çevresi ile ilişkilerini belirleyen şahsiyet özellikleri ve hayatta tuttuğu istikamette tekabül eden kimlik yapısı, kimlik kodları sorunlara kaynaklık ediyor. Böyle olduğu için çözümün de sorunun da kaynağı insan olduğu gibi; çözümün adresi de öznesi insan oluyor.

Bu noktada kadim bilgelikten süzülüp başlığa çok net bir işaretle bize kadar gelen şu sözlerle devam etmek istiyorum konuşmama: Eğer ruh aydınlanmışsa insanda güzellik olur, eğer insanda güzellik varsa, evde huzur olur. Eğer evde huzur varsa, ülkede düzen olur. Eğer ülkede düzen varsa, dünyada barış ve güven olur. Bu ifade her şeyi özetliyor bana göre, o yüzden insan odaklı düşünmek zorundayız. Eğitimimiz de insan merkezli ve insanın dünyada özellikle halife olarak gönderilmiş bir varlığın dünyada hayata cevap veriş biçimi ve şahsiyetinde tecelli eden temel özelliklerin gelişme seyrinde ailenin rolünü yıllarca doğrusu üstünde durduğumuz bir konu olarak arz edeceğim konuşma içerisinde.

Hepimizin gözlemediği gibi insanlık temel dinamikleri, bencillik ve menfaat duygusu olan dolayısıyla insani değerlere savaş açmış bulunan modern kapitalist bir sisteme teslim olmuş bir medeniyet tecrübesinden geçiyor. Ağırlıklı vurgusu bireysel mutluluk, menfaat ve özgürlük olan bu sistemde bu dinamiklerle çelişen sorumluluk ve adalet duygusu zayıflamakta, refah ve güç yarışında önde gidenlerin güçleri arttıkça gücün meşruiyeti azalmakta. Biliyoruz ki sorumluluk ve adalet gibi insani değerler birleştirici, bireysel mutluluğun bileşenleri ola-

rak tanımlanan anlamıyla özgürlük ve menfaat ise ayrıştırıcı değerler. Ayrıştırıcı değerleri ile seküler kültür, evrenin yapısı ve işleyişinde, sosyal bir varlık olan insanın doğasındaki ilişkisellik ve karşılıklı bağımlılık ilkesine aykırıdır. Bütün bir batı medeniyetinin ihmal ettiği en temel ontolojik ilke de bu ilişkisellik ve karşılıklı bağımlılık ilkesi. Ontolojik kökenli bu ilke, fitratın ve tabiatın kurulmasında olduğu gibi ailenin ve toplumsal yaşamın vücut bulmasında ve sürdürülebilmesinde de temel bir role sahip. Bu ilkeye aykırı ruhuyla modern medeniyet bir yandan doğayı ekolojik dengeyi tahrip ederek öte yandan da aileyi ve toplumu bir arada tutan insani değerleri yok ederek devasa insanlık sorunlarına kaynaklık etmekte ve onulmaz acılara yol açmakta.

Bildiğiniz gibi insani değerler, bize yeryüzünde yol gösteren, rehberlik ve kılavuzluk eden değerler. Bu değerlerin kaybına Nobel ödüllü ünlü yazar Ali Maruf, “Galiba biz kaybolduk” sözüyle açıklık getiriyor. Gerçekten insani değerler kayboldukça insanlar tutacağı yolu kaybediyorlar, istikameti kaybediyorlar. Merhameti ve adaleti menfaatten önde tutan bir medeniyetin çocukları, bizim çocuklarımız, değer olarak menfaati ve gücü yücelten ve bu yüzden de insanları toplumları birbirine düşüren, geniş halk kitlelerini açlıkla yoksullukla baş başa çaresiz bırakan, sevgisiz ve adaletsiz bir dünyaya doğuyor. Biz Müslümanlar ise insan ruhunu ve insan haysiyetini hiçe sayan beşer yapısını insana dönüştüren temel ilkelere, değerleri ve duyguları berhavâ eden bu dünyaya meydan okuyacak aksiyoner bir itiraz yükseltmek zorundayız. Ancak insani değerleri yeniden üreterek yapabiliriz bunu. Evet bunu yapabileceğimize inanıyorum çünkü biz, hala seküler dünyaya maruz kalmış olsak da yüreklerimiz hala sıcak ve inancımız hala bizi bu kayboluştan korumaya devam ediyor. Bencilliği ve gücünün yetmeyeceği iç dinamikleri yani insani değerleri ve adaleti harekete geçirmek üzere toplumsal bilinçle köklü bir paradigma değişiminden başlayarak kültürel bir “Yeniden İnşa” hareketine ihtiyaç var. İhtiyaçlar, medeniyetin üstadıdır. Yeni bir medeniyet terkibi için bugün insanlığın en derin, en gerçek ve en acil ihtiyaçları yol gösterebilir bize.

Büyüyen insanlık sorunlarına baktığımızda bugün dünyanın en öncelikli ihtiyacı ne daha çok üretim ve tüketim ne daha ileri teknoloji ne de daha fazla siyasi ve ekonomik güçtür bana kalırsa. Dünyanın en temel en gerçek ve en acil ihtiyacı ahlaki sorumluluk, sevgi, merhamet, paylaşma, dayanışma, adalet, hakkaniyet gibi insani değerlerdir. Bu gidişin bize sekülerizme, özümüzden kopmaya, bu kültürde kaybolmaya ve giderek toplum olarak tarihten silinmeye doğru sürüklediğini söylemek abartı olmaz. Açık bir gerçektir ki toplumlar, demografik yapılarıyla yani nüfuslarıyla devamlılıklarını koruyamazlar. Kendi kültürlerini ayırt edecek kültürel kodlarını gelecek nesillere taşıyabildikleri ölçüde varlıklarını sürdürebilirler. Kendi medeniyetimize yeniden hayati etki kazandırmak için çaba göstermek sorumluluğumuz var, bu yönde iddiamız var ve bu iddiadan vazgeçemeyiz. Sabah Recep Şentürk Hocamızın dediği gibi dünyayı değiştirmek ya da toplumda değişim yaratmak ancak ütopyası olan insanların işidir. Ve bu iddiaya sahibiz biz. Gerçekten dünyaya nizam vermek gibi sorumluluğumuz var. Hayatın kazanma ve kaybetme kavgası olarak yaşadığı bu kalpsiz ve merhametsiz medeniyetin dönüştürülmesi, adil ve güvenli bir geleceğin inşası için bir sorumluluk ve adalet devrimine ihtiyaç var.

Şunu da vurgulamak, bir düşünürün güzel bir sözü olarak altını çizmek isterim ki, “Dünyayı değiştirenler hayalperestlerdir. Diğerlerinin buna vakti yoktur çünkü diğerleri günü kurtarmanın derindedir.” Bu devrim için en uygun başlangıç noktası, öznenin inşasıdır. Bunun için en verimli dönem erken çocukluk gelişimi, bu dönemin yaşandığı alternatifsiz zemin ise ailedir. Okul ancak telafi organıdır bildiğiniz gibi. Nitekim İbn Bacce, medeniyet inşasında şu sıranın izlendiğini ifade eder; tedbirül mütevahhit yani öznenin şahsiyetin inşası, tedbirül menzil; ailenin inşası ve tedbirül Medine; Medinenin inşası. Bu mülahazalardan sonra sizlere erdem ve adaletten, toplumsal kültürel bir değişim için bilimsel ve İslami referanslarla yapılandırılmış ve otuz bir yıllık kesintisiz bir uygulama tecrübesinden geçmiş bir eğitim modelinden bahsetmek, daha adil ve güvenli bir dünya için toplum temelli bir eylem önerisinde bulunmak istiyorum.

Öncelikle bu eylem planının temel çıkış noktasından ve perspektifinden söz etmeliyim. Odaklandığımız temel ihtiyaçlar, adalet ve sorumluluk bilinci ve diğer insani değerler. Adalet, insanın diğer insanlara tüm canlılara ve tabiata saygı duymasını sağlayarak onların varlığını, varoluşsal konumlarını ve işlevlerini desteklemek adına bencillik dürtüsünü sınırlandırmayı gerektirmekte. Sorumluluk bilinci ise adaleti kollamaya, bencilliğe ve menfaate yönelik davranmaya durmaya yarayan içsel bir dinamığe sahip olmak, nefsin isteklerinden vazgeçmek demek. Ben ifade etmek istiyorum ki; bu vazgeçişe dolayısıyla sorumluluğa tekbül eden kendisi dışındaki bir varlığa emanet biliciyle hayat desteği vermek adına bencilliğini sınırlandıran ontolojik kökenli ilk insan annedir. Yaratılıştta kendine yüklenen sorumluluğu, kendiliğinden hesapsızca üstlendiği bu eylemiyle kadın, mucizevi bir şekilde insanoğluna varoluşsal sorumluluğunu hatırlatır.

Kadın annelik değerleri dediğimiz, fitri temelli dokunsal enerji setiyle hayata destek olurken insan yavrusunu ve yakın çevresini insani yönde geliştirici, dönüştürücü muhteşem bir güç ortaya koyar. Anne sevgisi, şefkat ve özverisinin dünyaya gelen her insandaki ilkel, katı ve sert iç güdülerle örülü bencilliğini ehilleştiren fitratındaki ahlaki özü ateşleyen ve böylece insani değerlere kaynaklık eden gücü modern söylemde kendine yer bulamaz. Önceliği menfaat ve maddi güç olan modern seküler ideoloji, kadının sahip olduğu bu gücü ve üstendiği aile işlevlerini, “Ücretlendirilmemiş emek, emek değildir” hükmü çerçevesinde tanım dışı bırakarak değersizleştirmekte ve gözden çıkarmaktadır. Sanırım pek çoğumuzun severek okuduğu, Sosyal psikolojinin yıldız ismi Ericc From’un ifadesi şöyle bu konuda: Sistemimizin ana dinamikleriyle anneliğin ana dinamikleri birbiri ile çelişir. Bu yüzden de biz, anneleri yalnız, desteksiz bırakıyoruz.

Bu gerçekten çok doğru, ontolojik anlamdaki bu sapma kadını yerinden etmekte, değersizlik duygusuna, rol kargaşasına sürüklemekte. Oysa biyolojik kökenli olduğu için çocuk gelişimi gibi zamanla kayıtlı dinamik bir süreç söz konusu olduğu için bu işlevler ertelenemez, ki-

şiye özgü olduğu için de devredilemez. Açıkta ki toplumda sevginin, merhametin ve adaletin kuşatıcılığı ve benliğe mal edilmesi siyasi pratiklerle ve kurumsal düzenlemelerle sağlanamaz. Bugünün insani değerleri, duygusal zeka olarak, IQ olarak kavramsallaştırılıyor. Oysa duygusal zeka kavramını geliştiren Daniel Goleman, “Duygusal zeka eskilerin karakter dediği şeydir” diyor. Evet bu duygusal zeka özellikleri ya da bir başka ifadeyle insani değerler 0-6 yaş aralığında, erken çocukluk gelişimi döneminde beyne nakşedilir. İşte ailenin eğitimdeki önemi de buradan gelir.

Bizim medeniyet hayalimiz ancak kimliği inanç temelli anlamlandırma ve sahip olduğu her şeye emanet, yöneldiği her davranış ve eylem için sorumluluk merkezli bakan; şahsiyetini ise sevgi, merhamet, adalet, özveri, paylaşma gibi birleştirici davranış özellikleri üzerine inşa etmiş öznelerle gerçekleşebilir. Bu itibarla yeni nesiller medeniyetin fideligidir. Medeniyetimize hayatıyet kazandıracak anlamlandırma ve değerler manzumesine dair kimlik kodları ile söz konusu şahsiyet özelliklerinin yeni nesillerde vücut bulmasında aile eğitimi işte tam da bu nedenle kilit öneme sahip. Aile; özgür olduğumuz, tamamı bize ait olan, kendi irademizle, bilinçle tanzim edebileceğimiz bir alan. Aile, ideolojilerin ve egemen sistemin denetiminden nisbi olarak en uzak, en otarşik, siyasi ve kültürel dayatmalara en güçlü direnci gösterebilen toplumsal kurumdur. Hatta Alman siyaset bilimci diyor ki, 1. Dünya harbinin arkasından gelişen Türkiye’deki değişimlere vurgu yaparak “Biz Osmanlı’yı siyasi olarak hallettik, siyasi olarak ele geçirdik fakat tam olarak ele geçirmek için Osmanlı ailesini işgal etmemiz, teslim almamız gerekiyor.” Nitekim Firavun’a karşı Hz. Musa’nın kavmine Yunus Suresi 87. ayette “Evlerinizi karargahlar edin.” buyurulmuştur. Kanaatime göre böylece eve ve aileye yönelik özgürce bir var olma ve yaşama stratejisinin geliştirilmesi, dayatılan hegemonik söyleme gerekli tavrın ve direnişin üretilmesi gibi geniş kapsamlı belirleyici bir yol yüklenmiştir bu ayette.

Uzun yıllar Birleşmiş Milletler Kalkınma Departmanı başkanlığı yapmış olan gelişim

psikolojisi uzmanı Roberts Mayers doğrusu şu ifadesiyle önemli bir şey söylüyor. “El birliği ile gerçekleştirilecek kalıcı bir sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal bir değişim için en elverişli başlangıç noktası erken çocukluk eğitimidir” ve bunu söylerken kültürel yeniden bir inşa için toplumsal bir eylem alanı olarak aileyi işaret ediyor. Öte yandan günümüzün beyin, insan gelişimi psikiyatri alanının yıldız ismi Ellen Show, yıllarca süren bilimsel araştırmalarına dayanarak hayatın ilk üç yılında çocuğun anne ile kurduğu bağlanma ilişkisini sağ beyin fonksiyonlarının temel şekillenmesinde dolaşısıyla duygulanım düzenlemesinde; empati, kişisel farkındalık, sanat ve ahlakın temelleri gibi şahsiyetin gelişmesinde belirleyici rol oynadığını ifade eder ve şu çağrını yapar: Hayatın ilk yıllarına yapılan ekonomik yatırım uzun vadede bir kültürün güvenliği, huzuru ve gelişimi için son derece faydalı bir yatırım olacaktır ve ardından da bencillik, sevgisizlik ve şiddet yüklü Amerikan toplumunu işaret ederek, şu öneriyi dile getiriyor: Eğer toplumun duygusal durumunda kapsamlı değişiklikler yapılmak isteniyorsa politika üreten kişilerin gelişimsel bilimlerdeki son ilerlemeleri dikkate almaları gerekir. Bunu 2013’te Psikart dergisine verdiği röportaja söylüyor Ellen Show.

Nitekim Milli Eğitim Bakanlığımızın 2006’da Kanada İleri Araştırmalar Enstitüsü’nde yaptırdığı “Yedi çok geç, erken çocukluk eğitimi” adlı araştırma dosyasında erken çocukluk gelişimi ve ebeveyn merkezleri kurulması önerilmiş ve fakat uygulamaya konulmamış. Tabi burada “Yedi çok geç erken çocukluk gelişimi” derken anaokulları için çalışılmış bir araştırma bu. Aynı dosyada anaokulu gibi erken çocukluk gelişimine destek veren kurumlara ebeveynlerin müdahalesi ya da ebeveynlerin de erken çocukluk eğitimi için eğitilmesi şartı konulmuş bu dosyada. Ebeveyn katkısı olmaksızın anaokullarında verilen eğitimin ve sağlanan gelişimin katkılarının kalıcı olmadığı tarif edilmiş. Son derece dikkat çekici bence bu husus. Gerçekten ciddi bir bilimsel araştırmanın sonucu. Türkiye’de erken çocukluk gelişimi, yarı nüfusu oluşturmanın yanı sıra erken çocukluk eğitiminin birincil öznesi olarak toplumun tümünü yetiştirirken dünyaya gelen her insanda ahlaki

şahsiyetin ana sütunlarını inşa eden kadınların, topluma daha güçlü, daha bilinçli, daha etkili dokunuşuna ihtiyaç var.

O halde çocuk ve gençlerin kültürel yeniden inşa çevresinde yetiştirilmesine annelerin eğitiminden başlamak suretiyle insani değerleri merkeze alan toplumsal bir dinamizm yaratabiliriz. İnsani değerlerin yeniden inşası için kadınların, nesillerin yetişmesindeki belirleyici rolünü ve ailedeki odak konumunu merkeze alan ve etkisi zincirleme reaksiyonla tüm toplumu kuşatan bir eğitim seferberliği başlatabiliriz. Aliya İzzetbegoviç der ki tarih toplumsal hiçbir değişimin siyasi iktidarla sağlandığını söylemez bizlere. Hepsi eğitimden başladı ve ahlaki bir davetti. Şu da bir gerçek ki kendi kültürleriyle bağları koparılmış toplumlar, kendi kültürlerini yeniden inşa etmek için yeni araçlar ve yolları kendileri icat etmek zorundadırlar. İşte 31 yıldır uyguladığımız “Her anne bir okul eğitim programı” bu perspektif doğrultusunda toplumsal, kültürel değişimi insan gelişimi temelinde yapılandırmak için inşai bir strateji kapsamında sevgi ve erdem toplumu için temel eğitim modeli olarak geliştirilmiştir.

Sözünü ettiğim “Her anne bir okul” programı, kadınları çocuk gelişimi ve eğitiminden ailenin sürdürülmesindeki çok yönlü rol ve konumlarının önemine yönelik bilinçlendirmeye, çocuk gelişimine dair becerilerini edindirmeye, çocuklarda eleştirel ve analitik düşünmeye, iletişim ve sanatsal becerilerin geliştirilmesine, onlara sevgi ve erdem odaklı aksiyoner davranış kodları çerçevesinde şahsiyet ve kimlik kazandırılmasına ilişkin bilinç, bilgi ve beceriler sağlamaya yönelik olarak geliştirilmiş bir müfredata dayanıyor. Bu program aynı zamanda etnik, din, cinsiyet vb. ayrımcı tutumlardan, boşanmalardaki artışa, edilgenliğin şiddetin ve bağımlılığın her türünden çevre kirliliğine pek çok toplumsal sorunun çözümü için toplum temelli önleyici erken müdahale programı olarak da işlev görmektedir. Program müfredatı, kültürel, ekonomik ve siyasi yönleri ile günümüz dünyasını doğru okumaya ve daha adil bir dünyanın inşası için kadınları STK’larda gönüllü toplumsal çalışmalarda ve siyasi karar alma mekanizmalarında yer almaya teşvik ve

bu çerçevede onlara gereken zihinsel, duygusal ve davranışsal donanımı kazandırmaya matuf muhtevayı içermekte. Ayrıca yıllara yayılan uygulamamızda edindiğimiz kanaate göre program hedeflediğimiz yönde toplumsal, kültürel değişim için gereken birlik ruhunun ve aksiyon iradesinin oluşmasında da etkili olmakta.

Tekrar tekrar ifade edildiği ve hepimizin de aslında çok iyi bildiği gibi kişilik, karakter, kimlik gibi temel davranışsal özellikler ailede şekilleniyor. Psikoloji alanının duayenleri diyorlar ki, kişiliğin, karakterin üçte ikisi ailede şekillenir. Bu çok ciddi bir argüman bizler için ve zaten kadim bilgelikten gelen bir ifade var. “Yedisinde neyse yetmişinde de odur.” ifadesi. Acaba neden yedi? Demek ki bin yıllardan süzülüp gelen bu hikmetli tespit bize yeterince açık bir şekilde ortaya koyuyor ve ailenin insanın şekillenmesindeki rolünü, çok açıklıkla ifade ediyor. Ben son olarak şunu ifade edeyim, ailenin kimlik ve şahsiyetinin gelişmesindeki etkisi konusunda pek çok bilimsel argüman var, kadim bilgelik bunu söylüyor. Ana babaların ve bütün toplumsal bilincin ailenin eğitimdeki, insan gelişimindeki rolüne ilişkin yüksek bir bilince sahip olduğunu söyleyebilir miyiz? Acaba bu bilinci, bu bilgiyi ve becerileri kazanmak için ebeveynlere dönük bir eğitim seferberliği çerçevesinde kültürel yeniden inşa hareketini başlatabilir miyiz?

Bu bence çok ciddiye alınması gereken özellikle kadınlardan başlayan ve tabii ki ailenin diğer aktörü babayı da içine alan oldukça kapsamlı, yerleşik toplum temelli bir eğitimin bugünden tezi yok başlaması gerekir. Doğrusu yetki sahibi insanlar da var aramızda, bir ana baba eğitimi çerçevesinde, kalıcı, yerleşik, bütün toplumsal kesimlere ulaşabilecek eğitim düzenlemeleri yapılmasına ilişkin bir başlangıç olur bu konuşma diye ümit edeyim, hayal edeyim. Tekrar etmek istiyorum, dünyayı değiştirenler hayalperestlerdir, diğerlerinin buna vakti yoktur. Biz gerçekten bir ütopyanın, bir hayalin, bir rüyanın sahibi insanlarız ve bu rüyadan vazgeçmek istemiyoruz. Bu rüyayı gerçekleştirmek için bilim de bizden yana, inanç temelli bir kimliğimiz ya da bu ütopyaya dönük hayallerimizle birlikte bize eşlik edecek inşallah. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Necla hocamıza teşekkür ediyoruz, biz imam hatip nesli bir hayal ürünüyüz zaten. Biz buna alışkınız, sorun yok hocam. Hocamız, aile kişinin kalesidir, en önemli, en güçlü direnç merkezidir diye buyurdu. Dünyayı değiştirmek için de bizim burada bahsettiğimiz ehliyet ve liyakate aileden başlamamız gerekiyor. Bunun için de ebeveynin eğitimi öncelikli. Sonraki konuşmayı da Faruk hocama bırakalım. “Bilmek ve olmak nedir?” diyelim. Hocam buyurun 20 dakikanız var.

Teşekkür ederim. Efendim, kainatın en şerefli varlığı insanı ve en yüce hizmet olan talim ve terbiyeyi kendisine vazife addetmiş Allah'a güzel kul yetiştirme yolunda dava edinmiş herkesi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum. Bugün burada sivil toplum örgütleriyle örgün öğretim organizasyonlarının bir araya geldiği anlamlı bir bütünlük içerisindeyiz. Tabii idealimiz çok büyük, konuştuğumuz konular gerçekten çok önemli. Ehliyetli ve liyakatli insan yetiştirmek, iyi insan yetiştirmek veya kamil insan yetiştirmek bütün bunlar birbirine yakın kavramlar. Peki bu nasıl mümkün olacak? İmam hatip ortaokulları ve liseleri bir örgün eğitim, örgün öğretim kurumu, ÖNDER ve diğer kuruluşlar da eğitime destek veren sivil toplum örgütlenmeleri. Ve biz imam hatip liselerini konuşurken tabii insan yetiştirme bu kurumlara ne kadar yük yükleyebiliriz, ne bekleyebiliriz ve ne kadar bekleyebiliriz sorusu önemli.

Bugün modern okullar olarak nitelendirdiğimiz okullar, yani şunu kast ediyorum; sınıfa oturmuş öğrenciler dört duvar arasında, bir öğretmen ve birlikte yapılan dersler. Malumunuz endüstri devriminden sonra insanları iyi bir iş gücü olarak yetiştirmek veya iyi bir vatandaş olarak yetiştirmek için bu okullar gündeme geldi ve bir ihtiyaca binaen kuruldu ve bunun üzerinden asırlar geçti. Belki 150-200 yıla yakın bir zaman geçti. O günün insanını bu karşılayabiliyordu. Daha doğrusu modern okullar insanın iyi vatandaş olma, iyi iş açısından önemli vazifeler gördü. Fakat biz daha öncesine baktığımız zaman bizim medeniyetimizde, bizim geleneğimizde insanın eğitimi daha çok sivil alana hitap eden bir olgu. Yani daha çok insan insana yapılan bir eğitim, hatta medreselerde de aynı durum söz konusu yani bir öğrenciyle öğretmenin hocayla talebenin bir etkileşimi var. Daha doğrusu eğitim kavramı altına sığmayacak kadar farklı kavramlar var mesela; irşad, teğdip, edep, tezkiye ve bunun gibi bütün boyutlarıyla insanı kuşatan ve insanın kamil bir insan olması için bulunması gereken kavramlar. Modern okullar bütün bunları temin edebilir mi, bunu sağlayabilir mi? Bence can alıcı soru burada.

Mesela insanın fitratına baktığımız zaman, fitrat bizim eğitimimizde çok önemlidir. Hz. Peygamber'in buyurduğu gibi her insan fit-

Dr. Faruk KANGER
Sabahattin Zaim Üniversitesi
Öğretim Üyesi

rat üzere yaratılmıştır ve annesi babası daha sonra onu eğitimiyle Yahudi, Hristiyan, Mecusi yapar. Bizim eğitimimiz, fitratı temele alan bir eğitimidir. Fitratında ne var? Bir kere insan nev-i şahsına münhasır muazzam bir varlık. Yer yüzünde Allah'ın halifesi ve her insan birbirine benzemekle birlikte hiçbir insan birbirinin aynı değil. Parmak uçlarındaki izler farklı, dil izi farklı, retinası farklı, DNA'ları farklı ama belki zahiren herkes birbiri ile aynı. Dolayısıyla insan nev-i şahsına münhasır. Bunu dikkate alan bir eğitimimiz, geleneğimiz, anlayışımız ve medeniyetimiz var ve insanın davranışlarının eğitimi kadar nefsinin terbiyesine de önem verilmesi gereken bir anlayışa sahibiz. Aynı zamanda ruhu inkişaf etmeye ihtiyaç duyan bir varlıktan bahsediyoruz. Bunun yanında insan bir o kadar da özgür bir varlık. Tercihlerinde özgür bir varlık ve insanlık bu alemin haritası gibi Nasıl bir harita üzerinde okyanuslar, dağlar, tepeler, yaylalar, ormanlar var; insanlar da bu şekilde. Yani insanların yüceleri de var alçakları da var.

Dolayısıyla insanın fitratını temele alan bir eğitimden bahsediyoruz ama bugün modern okullar, örgün öğretim kurumları acaba bunu ne kadar dikkate alabiliyor? Yoksa bunu ıskalıyor mu? Veya biz başka bir ifadeyle, havanda su mu dövüyoruz, olmayacak bir şeyin peşinden mi koşuyoruz ya da bu nasıl olmalı? Tabi biz, yine tarihimize baktığımızda irfan meclislerinin oldukça önemli bir yük üstlendiklerini görüyoruz. Zaten bugün ÖNDER gibi kuruluşların üstlenmiş olduğu misyon buna karşı gelmektedir. Ama diğer taraftan baktığımızda mesela imam hatip liselerinin büyük insanlar, güzel insanlar yetiştirdiği, biraz daha eski dönemlere gittiğimizde sivil toplumun bu okulların arkasında çok güçlü durduğunu, devlet teşkilatlarının yanında gönüllü hizmetlerinin bir o kadar büyük önem arz ettiğini görüyoruz fakat içinde yaşadığımız bu zamanda devlet desteğinin imam hatipliler üzerinde olduğunu görüyoruz. Bu bize avantaj mı yoksa dezavantaj mı getiriyor, bence bu da düşünmemiz gereken konulardan bir tanesi.

En azından şunu söyleyebiliriz ki, imam hatip liselerinin sivil toplum örgütlerinin desteği olmadan gelişmesi, inkişaf etmesi en azından bizim hayal ettiğimiz yerlere gelebilmesinin

imkanı görülüyor. Bu anlamda sivil toplum örgütlerinin yapmaları gerekenleri de yeniden bir muhakeme etmek durumundayız. Belki örgün öğretimden beklediğimiz şeylerin bir çoğunu elde etme imkanına sahip olamayacağız. Bu bakımdan eğitimi sadece okulun dört duvarı arasına sıkıştırma imkanımız yok bugün. Onun için sivil toplum örgütleri sürdürülebilir ve nitelikli eğitim öğretim programları geliştirmek durumunda. Bugün daha çok yaparak yaşayarak öğrenme, anlamlı öğrenme, uygulamalı amel etme ve dini olarak öğrenme açık veya örtülü bir şekilde bu kavramlar üzerine duruldu. Peki bu, okulun dört duvarı arasında nasıl gerçekleşecek? Sivil toplum bilfiil işin içine aktif bir şekilde girmeden bu nasıl gerçekleşecek? Bu gerçekten önemli bir soru ve sorun olarak karşımızda duruyor. Benim acizane görüşüm, örgün öğretim kurumlarının bizim ondan beklediğimiz nitelikte insan yetişmesi noktasında zannettiğimiz kadar büyük güce ve imkana sahip olmadığı.

Bakın şöyle düşünelim, bundan belki 50 yıl önce ilkökul diploması almak önemli bir şeydi. Belki ondan 10 yıl sonra ortaokul diploması, sonra lise diploması ama bugün üniversite diplomasına sahip olmakta nitelikli insan yetişmesi konusunda bir şey ifade etmiyor. Bugün her çocuğu okula toplayıp bu şekilde eğitim öğretim vermek durumundayız ve bu arada insanın fitratına ya da yeteneklerine göre eğitilmesi, yetiştirilmesi konusunda da önümüzde çok ciddi handikaplar var. Mesela bugün artık araçlar bir amaç haline gelmiş durumda. Yani bütün öğrencilerimizin hepsini, üniversiteyi kazanmaya odaklı bir şekilde yani hedefi bu olacak şekilde yetiştiriyoruz. Bugün burada konuşulan rakamlar da oydu. Mesela şöyle bir örnek vermek istiyorum; 2019 verilerine göre Türkiye'de üniversite imtihanına giren öğrencilerin yüzde 16'sı lisansa yerleşmiş durumda. Burada imam hatiplerin oranı bu sene yüzde 14 kusura, geçen sene 16 kusura. Peki bunu ortalama yüzde 85 kabul ettiğimizde bu yüzde 15'in dışında kalan yüzde 85'in eğitimi için ehliyetli liyakatli insanlar olması için biz nasıl bir gayret içerisinde olmalıyız? Yani o üniversiteye yerleşenlerin yüzde 15'inin öyle mi değil mi tartışılır ama iyi bir insan olarak yetişmesi ve hayata tutunması,

meslek sahibi olması bunlar ayrı bir konu belki. Bence düşünmemiz gereken en önemli şeylerden bir tanesi de bu yüzde 85. Yani eğitim sistemimizin zayıfatı ve daha surlara tırmanırken surların dibinde belki kendi kişiliğini, kaderini veya hayata dair umudunu kaybeden milyonlarca çocuktan, gençten bahsediyoruz. Onun için bizim burada konuştuğumuz konu, sayısal verilerden daha çok nitelikli, ehliyetli ve liyakatli bir insan yetiştirmek konusunda yeniden bir değerlendirmeye, yeniden bir kritiğe ihtiyaç olduğudur.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Biz ÖNDER'iz, bir sivil toplum hareketiyiz, sivil toplum kuruluşuyuz. Bazı konularda biz Milli Eğitim Bakanlığı değiliz, ne kadromuz ne bütçemiz buna müsait. Biz genelde eğitim odaklı ama özelde imam hatip merkezli çalışan; Türkiye'de 450'yi aşkın mezun derneğinin çatı kuruluşuyuz. Bu çerçevede bir ara konuşurken İmam-ı Gazali'nin okulsuz toplumuna mı gidiyoruz dedim ama daha sonra 1970'lerde okulsuz toplum önerisi getirilmişti. Evet günümüzde eğitim farklı bir yere evrilmeye başladı, belki home school kurulacak bundan sonra, uzaktan eğitimler yaygınlaşacak. Ama bizim geleneğimizde face to face dedikleri, medrese geleneğinde bir talebe hoca ilişkisi, o hocadan ders alırken onun ahlakıyla ahlaklanan bir ilişki bizi ileriye götüren gerçek ilişki tarzı, gerçek medrese tarzı, gerçek eğitim tarzımız var. Ama biz var olan bu modern okul paradigmasında imam hatiplere yapabileceğimiz en iyi şeyi yapmaya çalışıyoruz. Tıpkı biraz önce bahsettiğim gibi İmam-ı Gazali eğitimi üçe ayırırken ailede, okulda ve sosyal çevrede diyor. Biz bu sosyal çevreyi kimi zaman okullarımızda okul aile birliği olarak tanımlıyoruz, kimi zaman da sivil toplum kuruluşları olarak tanımlıyoruz. Bizler çocuklarımızın ehliyetli ve liyakatli yetişmesi için sivil toplum hareketi olarak elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz.

Üç konuşmacımızın konuşmaları bittiğinde sorularınızı yazılı olarak verebilirsiniz. Sonrasında bir buçuk saatlik bir oturumumuz daha var. Eğitimde ehliyet ve liyakati konuşuyoruz. Sonra ikinci oturumumuzda Doç. Dr. Ali Osman

Kuşakçı hocamızın oturum başkanlığında güven toplumunda ehliyet ve liyakat konusunu konuşacağız. En son oturumda yine Genel Başkan Yardımcımız Tayfur Esen moderatörlüğünde Nazif Hocamın ve Genç ÖNDER Başkanımız Resul kardeşimizin bir sunumları olacak ve biz bu çerçevede bu toplantıyı saat yedi buçuk gibi bitirmek istiyoruz. Evet, aileden başladık Necla Hanımla, Faruk hocamla bir okul ve bir eğitim modeli çizmeye çalışıldı, şimdi de bu okulda bilimsel bilginin pratiğe geçilmiş şekli olan teknolojiyi oluşturan ehliyetli ve liyakatli kişiyi veya bir insanı nasıl değerlendirebiliriz konusunu konuşacağız. İnsan faktörünü nasıl ele alabiliriz konusunu Ahmet Serdar İbrahimcioğlu kardeşimiz anlatacak. Kendisi bir imam hatipli, Bilişim Vadisi Genel Müdürü. Buyurunuz Hocam.

Ahmet Serdar İBRAHİMCİOĞLU
Bilişim Vadisi Genel Müdürü

Hanımefendiler, Beyefendiler, hepinizi saygıyla selamlıyorum. ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'ne de bu organizasyonu düzenlediği için ve bizi buraya davet ettiği için, ev sahibimiz İnönü Üniversitesi'ne de ayrıca teşekkür ediyorum. Tabi teknoloji konusuna değineceğiz, çok uzun bir konu fakat çok kısa ve öz bir şekilde anlatmaya gayret edeceğim, çünkü ben mühendisim, sözün üstadları konuştu diyelim, biz kısa ve öz bir şekilde bitireceğiz.

Şimdi aslında şöyle ifade etmek lazım, başlığımız "Teknolojinin Gelişmesinde Doğru İnsan Faktörü" Eğer insan faktörü olsaydı çok hızlı bir şekilde anlatabilirdik. Doğru insan deyince o doğru ile birlikte tanımlamamız gerekecek ama önce teknoloji ile başlayalım. Şimdi teknoloji dediğimiz zaman aklımıza direkt olarak teknik meseleler geliyor. Çünkü teknoloji kelime özü manasında ile üretmek ile eşdeğer, tekno üretmek demek logi de bilim demek. Zaten üretim biliminden bahsediyoruz, bir şeyler üretmemiz gerekiyor günün sonunda ama teknoloji sanıldığı gibi yalnızca teknolojiyle uğraşan insanların sahasına girmiyor. Teknoloji her ne kadar dikey bir alan gibi gözükse de yatay olarak bütün bilimlere kesen bir alan. Yani bugün aileden bahsediyorsanız bugün eğitimden bahsediyorsanız teknolojiyi de işin içerisinde konuşmak zorundasınız. Çünkü eğitim paradigmasını değiştiren teknolojik yenilikler geliyor, bunlar bütün paradigmayı değiştiriyor.

Ailenizi korumak istiyorsanız coğrafyamızı koruma ile başlıyorsunuz ki teknolojik gelişmeler aslında bizi yeni coğrafi terimlere de götürüyor. 1. Sanayi Devriminde biz ulusal coğrafyamızı konuşurken bir sonraki sanayi devriminde küresel coğrafyamızı, şimdi yeni çağda ise dijital coğrafyamızı konuşuyoruz. Dolayısıyla ulusal coğrafyanızı ya da evinizi korurken kapınızı kilitlemeniz yeterken bugün çocuğunuzun elinde bir cep telefonu varsa odasına geçtiğinde her yerle irtibat halinde, kapının kilidinin bir önemi yok. Şimdi bu kadar kötü mü peki senaryo? Hayır değil. Çünkü teknolojinin gelişmesine bakış açımız şu; teknolojinin geri kalmış toplumların refah seviyesini artırabilecek bir nimet olduğuna inanıyoruz. Bu bir hediye. Bu hediyeyi nasıl

kullandığınız kısmında işte doğru insan modeline geçiyoruz, orada doğru insanlara ihtiyacımız oluyor.

Şimdi ben hemen şöyle bir virgül koyup bir örnek vereceğim daha doğrusu iki tane hukuki örnek vereceğim. Bir tanesi Amerika’da, bir tanesi Almanya’da eyalet mahkemesinin verdiği iki karar ve tamamen teknoloji ile alakalı. Münih’teki olay şöyle geçiyor; o dönem tren raylarından trenler geçerken sürekli sürtünmeden dolayı ateş püskürtüyor, yani küçük kıvılcıklar bir köylünün çiftliğindeki bütün mahsulü yakıyor. Birincisi bu ve sigorta diyor ki, “Ben çiftçinin ürününün mahsulünü karşılamam.” Neden? “Çünkü, bu teknolojinin şu anki geliştiği nokta buraya kadar. Dolayısıyla tren rayından bu kıvılcım çıkmak zorunda ya da bu treni yürütmek zorundayız. Dolayısıyla ben bunu karşılamam , bu teknolojik bir hata yani geliştirilmeye mahkum.” Dolayısıyla sigorta öyle karar veriyor. Mahkeme de, “Doğru söylüyorsunuz yalnız, konu idari bir karardır. Ben insani noktada düşündüğüm için, ne kadar teknolojik olarak bu noktada olsak da, bu çiftçinin mahsulünün karşılanması lazım” diyor ve o şekilde karar veriyor.

Bir diğeri aynı dönemde Tenese eyaletindeki karar. Orada da at arabaları, arabaların tekerleri vesaire bu da teknoloji. Günün sonunda teknoloji deyince sadece yapay zekayı anlamınıza gerek yok, ilk tekerliğin icadını bile teknolojik bir hamle olarak görmek zorundayız. Arabanın tekeri taşa çarpıp bir vatandaşın ölümüne sebep oluyor. Eyalet mahkemesi şöyle karar veriyor, diyor ki; “Bugünkü teknolojik anlamda arabanın tekerleğini ancak bu kadar yapabildik ama eğer biz arabacıyı daha doğrusu bunu yapan mühendisi cezalandırırsak bu teknolojinin gelişmesine engel oluruz” diyor. Ölen vatandaş karşı herhangi bir cezai müeyyide uygulanmıyor.

İki tane karar söyledim, gelişmekte olan teknoloji ve karar vericilerin buna bakış açısı dolayısıyla araya hukukçular girdi, hatta belki ilahiyatçılar girdi. Çünkü tamamen ahlaki bir konu, neye göre kara vereceğiz? Sosyal bilimlerde çalışanlar girdi. Dikey gibi görünse de teknoloji

aslında hepimizi ilgilendiren yatay bir noktada. Şimdi ben çok da fazla uzatmadan soru cevaplarına geçmek maksadıyla soruyorum: Bugün geldiğimiz nokta neresi? Bugün geldiğimiz noktada biz doğru insana ihtiyaç duyduğumuz bir yerdeyiz. Sadece doğru insana değil. Yapay zeka ile ilgili google bir çalışma yaptı. Yapay zeka 2 saat sonra akla gelmeyecek küfürler etmeye başladı. Neden biliyor musunuz? Çünkü ürettiğimiz datalar yüzünden yani internet ağına hep data verdiğimiz için o verilerle beslenen yapay zeka bu sefer akla hayale gelmeyecek küfürler ya da faşist söylemler, kadına hakaret içeren söylemleri geliştirmeye başladı. Şimdi burada bizim doğru insan modelinde yalnızca teknoloji değil mühendislikle tüm alanlarda teknoloji ile birbir ilgilenen insanlara ihtiyacımız var.

Şu anda Bilişim Vadisi Genel Müdürü olarak buradayım. Kurumumu da çok kısa ifade etmek gerekirse, Sanayi Bakanlığı’nın himayelerinde kurulmuş olan Türkiye’nin en büyük tematik kentidir. Burası dünyada üç örneğinden bir tanesi, yani Amerika, Rusya ve Çin’den sonra Türkiye’de kurulmuş bir yer. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın vizyon projesi olarak kurulmuş bir yer. 2012 yılında çalışmalarına başladı. Şu anda biz, emaneti aldığımız eğitimle götürmeye gayret ediyoruz. Günün sonunda bu alanda bizim mühendislere ihtiyacımız var. Evet ama bu mühendislerin aynı zamanda ahlaki kriterlere sahip olması lazım. Yoksa salt bir cep telefonu üretmek değil mesele. Ayrıca yıkıcı inovasyon gibi yenilikler karşımızda. Geliyor gelmekte olan diyor ya, geldi o şu an ve her yeni teknolojinin aslında sosyal devrimlerin de başlangıcını oluşturduğunu unutmamak lazım. Bugün Fransız İhtilali’ni konuşuyorsak aslında buharlı makineleri konuşuyor olmamız lazım. Buharlı makineleri önce anlayabilirsek o zaman diyebiliriz ki Fransız İhtilali’nin sebebi buydu.

Bugün geldiğimiz noktada da yıkıcı yenilikler, yapay zeka ile, veri madenciliği ile, veri üretimi ile, bunların analizleri ile geliyor. Şimdi son olarak aslında çok değerli hocalarımın da ifadelerinde belirttiği gibi biz sosyal bilimciler sayılardan uzağımız dediler. Ama aslında biz şuna inanıyoruz, insan tamamen matematiksel bir

algoritma ile hareket ediyor zaten. Biz şu anda yapay zekayı üretirken beyni taklit ediyoruz ve beyin matematiksel algoritmalarla yazılıyor. Bütün her şeyi sosyal olarak, yani sosyal de olsa konular her ne olursa olsun onları matematiksel ifadelerle algoritmalara çeviriyoruz ve yeni ürünler ortaya çıkartmaya gayret ediyoruz. Bu noktada da doğru insan, dava insanı, ilke insanı, ülkü insanlarına ihtiyaç var ki bir yere koşabilelim. Benim inancım; bu noktada dava ruhunun başlangıç yeri Türkiye. O sebepten imam hatiplilerin teknoloji alanında hiç durmaksızın yer almaları gerektiğine can-ı gönülden inanıyorum. Bir nimet aslında temel sermayemiz, o nimet de akıl. Allah'ın bize verdiği akıl. Yani kapitalistlerin dediği para, komünistlerin dediği emek, biz istiyoruz ki bu nimet akıl nimetidir ve her insanda vardır. Dolayısıyla bu bilinçli akıl ve ona ihtiyacımız var. Bu müteşebbis ruhun bizim teknolojik girişimciliğimizi de ilerleteceğine inanıyorum. Teşekkür ederim.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Sorunuz var mıydı? Yalnız soruyu soran arkadaşlar kime soracağını belirtmemişler, özellikle öğretmenlerle ilgili soru soran arkadaş

kime bunu söylüyoruz? Faruk Hocama mı, yoksa herkes mi cevaplasın? “Mevcut öğretmenler kendimize özgü bir modelle yetişemediler. Öğrencilere fayda düzeyi sınırlıdır bunu nasıl değiştirebiliriz?” Her halde bu sorunun direkt muhatabı saat 17.30’da başlayacak olan Din Öğretimi Genel Müdürü aynı zamanda ÖNDER Yönetim Kurulu üyemiz olan Nazif Hocam muhtemelen. Ama sadece bu konuda öğretmenlerle ilgili yine de genel bir şey söylemek isterseniz buyurun.

Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğretim Üyesi
Dr. Faruk Kanger:

Bu sabah Milli Eğitim Bakanımız madde ve mana ile iç içe eğitimden bahsetti. Zihinlerin eğitimleri ile nefislerin ve ruhların eğitiminin birlikte olması ve bizim kendi kadim kaynaklarımızdan ya da vahiy kaynaklarından veya nebevi kaynaklarından beslenen bir pedagojik formasyon yaklaşımına veya bu anlayışı geliştirmeye de ihtiyacımız var. Bugün imam hatip liselerinde öğretmen olacak arkadaşlarımız pedagojik formasyon sertifikaları alarak devam ediyorlar. Sadece imam hatip bazında düşünürsek halbuki daha çok bir öğrencinin manevi ge-

lişimine rehberlik etme, bilgisi, nosyonu alma, okul dışında öğrenci ile kurulacak temas veya ilişkiler ya da bir takım eğitim yöntem ve ilkelelerini öğrenirken bu anlamda Kuran ayetlerinden ve Hz. Peygamberin anlayışından beslenerek bunları yapma gibi daha nitelikli ve daha alana dönük yöntem ve teknikler stratejiler geliştirmeye ihtiyacımız var. Ondan da önce tabii ki nitelikli bir öğretmenlik eğitimine ihtiyaç var. Tabii bu çok uzun, çok tartışılabilir bir konu ama en azından imam hatip liselerinde öğretmenlik yapacak olan kişilerin özel öğretmenlik eğitiminden bahsetmek mümkün. Bunun nasıl olacağı da şu an burada konuşulabilecek bir mevzu değil.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Tabii bu soruyu tekrar Nazif Hocama da sorabilirsiniz. Arkadaşlar, unutulmaması gereken bir nokta, 28 Şubat bizim üzerimizden silindir gibi geçti. Yeni bir 28 Şubat yaşanmaması için de bizler sivil toplum kuruluşu olarak ne yapmalıyız? Ne yapmalıyız, bunun yanında nasıl yapmalıyız konusunu da sorgulamalıyız. Bunun için her birimizin elimizi taşın altına koymamız gerekiyor. Bunun dışında sürekli bir yerlerde şikayet acizlerin işidir derler eskiler. Ben diğer bir soru için Necla Hocama döneyim. Şimdi bu gelen soru bir çok ebeveynin sıkıntısı gözüküyor. 2 tane imam hatipli annesiyim, çocuklarım “Namaz kılmak istemiyor, Kuran okumak istemiyor.” Okullarda din eğitimi nasıl, yanlış nerede?

Eğitimci-Yazar

Necla Koytak:

“Okullarda din eğitimi nasıl?” sorusuna yetkili beyefendiler var ama “Namaz kılmak istemiyorum, Kuran okumak istemiyorum?” sorununu erken yıllardan başlayarak yetişme tarzında, gelişim sürecinde, özellikle erken çocukluk gelişimi süresi içerisinde biraz önce de ifade ettiğim gibi günümüzde duygusal zeka adı verilen ama temelde insanın şahsiyet özelliklerini işaret eden özelliklerin gelişmesi, anne babanın doğru etki yapmak, güçlü gelişim desteği vermek konusundaki eksilerinden oluyor. “Namaz kılmak istemiyor, Kuran okumak istemi-

yor” ifadelerine kanaatim şu ki sanıyorum dini geçmişten gelen yanlış anlayış nedeniyle olabilir. Hayatın coşkulu, neşeli yanlarını biraz da bir disiplin çerçevesi olarak alıyoruz ve çocuklarımıza da böyle aktarıyoruz. Ben doğrusu dinimizin hepimizin hayatının değişmesine kapı açan; hayatın coşku yanına, bizim kalbimize, duygumuza hitap eden yönüne işaret edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Çocukluk yıllarında; biraz önce de belirttiğim gibi psikoloji alanının ruh bilimi alanında önde gelen isimleri de diyorlar ki, bu özellikler mesela; irade, bağımsızlık, düşünmek, azmetmek, hedefe kitlenmek, merak gibi pek çok konu erken çocukluk döneminden beri ihmal ediliyor. Bu yüzden de çok küçük yaşlardan başlayarak idealizmin olabileceğini ve dinin bize dünyada daha doyumlu bir hayat sunmak için gönderildiğine ilişkin bir yaklaşımla çocuklarımıza öğretilmesi, bu eğitimin o yönde, o çerçeve içerisinde verilmesini tavsiye ediyorum. Yoksa namaz kılmak bir mecburiyet olarak anlaşılmalı. Namaz kılmayı mesela bizi yaratanla konuşmanın müthiş, müstesna bir fırsatı diye tanıtmak Rabbimiz ile karşı karşıya, onunla konuşmak avantajını müstesna bir imkan tanıyan bir eylem olarak tanıtmak ve coşkuyla namaza çocuğumuzu sevk etmek her halde işi biraz daha kolaylaştırır. Çünkü duygusal gelişim çocukta zihinsel gelişimden çok erken başlıyor.

Sağ beyin, beyin görüntüleme yöntemleri ilerledikçe daha iyi anlaşılıyor ki, ahlakın temel özellikleri, empati gibi duygular sağ beyin ile birlikte çok erken yaşta şekilleniyor. Bu avantajın, sağ beyinin duygu düzenlemesi dediğimiz gelişim döneminin çok iyi değerlendirilmesi gerekiyor. Anne babalar tarafından ailede zannediyorum yeterince maksada uygun şekilde vermiyoruz. Namazı mecburiyet olarak söylüyoruz. Rabbimiz ile konuşma imkanı olduğu yolunda telkinle çocuğu namaza alıştırmak gerektiğini düşünüyorum. Tabii ki, imam hatipler de güçlü bir destek konusunda önemli bir eğitim anlayışı geliştirilmeli. Anlaşılan önce çocuk duygularını harekete geçirmek üzere yaşadığımız dünyanın sorunlu taraflarını birlikte tartışmak ve özellikle gençlerimizde idealizmin yükseldiği ve insan

ömrünün en az olduğu dönem olarak gençlerin dünyaya yaşanılır bir yön vermek konusunda irade sahibi olmaları için ailenin öncelikli bir metin olarak Kuran okumayı, anlamını bilerek okumayı incelemeliler diye düşünüyorum. Manasını bilmeden okumak çocuklarımıza çok da cazip gelmiyor olabilir, kanaatim bu. Teşekkür ediyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Sohbetlere gittiğimiz zaman ÖNDER’de Eğitimden Sorumlu Başkan Yardımcısı olduğum için sık sık soruluyor. Ben bazen çok ileri derecede şunu söylüyorum; deizm ve bu tip sorular sorulduğu zaman bunların hepsi çocukların problemi değil, biz ebeveynlerin problemi. Ebeveynler evlerde rol modeller olmuyorlarsa anne baba kendi aralarında tatlı yalanlar söylüyorlarsa ondan sonra “Kalk namaz kıl” veya “Başını ört” diyorsa bu pek inandırıcı gelmiyor. Babası evinde ayağını uzatmış, şu anda çok yoğunum toplantıdayım deyip telefonu kapatıyorsa çocuk onu görüyor. Arkadaşlar, dostlar bizler dönüp aynaya bakacağız, biz önce nefsimizi tanıyacağız. Önce kendimiz rol model olacağız ve bu rol modelliğimizi evimize yayacağız. Evimizi İslamlaştırırsak inanın çevremizi Müslümanlaştırabiliriz ama esas problemimiz kendimiz yani. Bir diğer soru için Faruk Hocam buyurun, soruyu da okuyun isterseniz.

Sabahattin Zaim Üniversitesi Öğretim Üyesi
Dr. Faruk Kanger:

İmam hatipteki meslek grubu öğretmenlerinin ehliyetli ve liyakatli olarak yetişmesi için çözüm ve teklifleriniz nelerdir? Eğer bir atletizm yarışından bahsediyor olsaydık burada birinciyi, ikinciyi ve üçüncüyü konuşuyor olurduk ve herkes de ondan bahsedirdi ve bu son derece makul bir şey olurdu. Ama iyi insan yetiştirmekten bahsettiğimiz zaman bu insanlar yüzde 15’in içinden mi çıkacak yoksa yüzde 85’in içinden mi çıkacak, işte orası meçhul? Dolayısıyla gönlümüzü veya projektörlerimizi bu yüzde 85’lik dilime yönlendirmekte fayda var. Peki bu nasıl olacak? Bu bir kere eğitim politikalarıyla yakından alakalı bir konu ve çocukların ortaoakuldan itibaren mesleki eğitime yönlendirilme-

leri yani Allah’ın onlara vermiş olduğu kabiliyet ve beceriler ile kendini gerçekleştirmelerine imkan ve fırsat hazırlayıp nitelikli ara eleman konusunda bir politika takip etmek. Tabii bu yüksek öğretim, detaylı ve kapsamlı bir konu ama en azından bakışlarımızı buraya çevirip çözümler üretme çerçevesinde gayret içerisinde olmalıyız diye düşünüyorum. Bununla ilgili ayrıntılı konuşabiliriz var ama çok uzatmak istemiyorum, teşekkür ederim .

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Arkadaşlar bazı özel sorular geliyor, bunlar Nazif Hocamla ilgili daha çok. Diğer oturuma saklayın bu soruları. Eğitime, din öğretimine, imam hatiplere ilişkin soruları kendisine sorarsınız daha ayrıntılı, sağlıklı cevaplar gelir inşallah. Bizler de aynı hataya düşmeye başladık, çok fazla başarı odaklı olmaya başladık, sonuç odaklı olmaya başladık. Başarı dediğiniz şey, ebeveynin evine helal lokma götürmesidir. Bizim başarıyı tekrar anlamamız gerekiyor arkadaşlar. Hep niceliksel başarılarla, birinciliklere, ikinciliklere odaklandık. Bu FETÖ’nün kumpasıydı, aynı kumpasa bizler de düşmeye başlıyoruz. Ahmet’in, Mehmet’in sırtına basarak Hasan bey olmaya başlıyor insan. Hedefimiz bizim iyisi olmak adınadır arkadaşlar. Bir şeyin nasıl olması gerektiği üzerine yoğunlaşmamız gerekiyor. Sivil toplum olarak birey ve öğretmenler olarak fert olarak ve ebeveynler olarak nasıl sorgulatmalıyız. Son soruyu Necla Hocam alıyor, buyurun hocam.

Eğitimci-Yazar
Necla Koytak:

Bu ve bunun gibi sorular ard arda gelecektir, çünkü son derece açık bir konu, çocuk eğitimi ve çocuk gelişimi konusu. Ana babalar tarafından burada pek çok soru üretilebilir ve bunlara hap gibi cevap vermek de aslında doğru bir şey değil. Mesela ailelerde çocukları teknolojinin zararlarından korumak için neler yapmalı? Bizim bir anne, bir okul eğitiminde, bir de akademisyenler tarafından üç farklı seminerde veriliyor. Ben burada toparlayıcı bir şeyler söyleyebilirim teknoloji evet kaçınılmaz bir şey, anne babanın ilişki biçimi çok önemli çocuk için. Televizyonu siz günün her saatin-

de açık bırakıp çocuğa, “Ders çalış televizyon seyretme.” dersiniz olmaz. Elinizden telefon düşmüyor ama çocuğunuzun elindeki telefona laf ediyorsanız bu olmaz. Çocuklarımız bizim doğurduğumuz kamburun çöreği. O yüzden de denir ki çocuk eğitimine çocuktan değil, ana babadan başlayın. Bu ve bunun gibi sorular için açıkçası kestirme şeyler söylenebilir ama ne kadar kestirme demeye çalışsam da uzun vakit ayırmak gerekiyor. O yüzden ben de diyorum ki, kendi tezime, kendi önerime sadakat adına diyorum ki, böyle haplarla ana babalık olmaz. Ana babalığın bir eğitimi olmalı ve tekrar ediyorum biraz önceki konuşmamda olduğu üzere bizim gibi kendi kültürlerine, kendi medeniyetlerine yeniden şahsiyet kazandırmak isteyen insanlar, kendi yollarını bulmak için yeni, yepyeni yollar, araçlar icat etmek zorundadırlar. Ebeveynlerin, genç annelerin, genç kızların ya da genç delikanlıların daha evlenmeden önce gerek evliliğin güçlü, sürdürülebilir olması için ailenin güçlü ve sürdürülebilir olması için gerek çocuk eğitimi ve gelişimi için pek çok bilgi almaları gerekir. Bu bilgileri almaları için bir eğitim düzenlemesi yaparsak burada sorulabilecek pek çok sorunun cevabını ancak o zaman içselleştirebilir genç anneler, genç babalar ve ondan sonra da yollarını bulmaları daha rahat olur. Tekrar ben bu tavsiyemi gündeme getirmek istiyorum buradaki kısa cevaplarla işi götüremeyiz. O yüzden de ana babalığa dönük düzenlenmiş eğitimlere ihtiyaç var, okul gibi. Bununla ben iktifa etmek durumundayım.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Her üç konuşmacımıza da çok çok teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık. Oturumumuzu burada kapatıyoruz. Sizlere de dinlediğiniz için çok teşekkür ederiz.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

---

2. OTURUM
GÜVEN TOPLUMUNUN İNŞASINDA
EHLİYET VE LİYAKAT

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Güven toplumunda ehliyet ve liyakat konusunu işliyoruz. Bizler bireysel olarak okullarda öğrencilerle sohbet ettiğimiz zaman kişinin dört sacayağından müteşekkil olduğunu söylemeye çalışıyoruz. Ve bunu yaparken, “Öncelikle muhabbet, samimiyet, emanet ve iç ahenk” diyoruz.

Bu dört sacayağı bir kişinin karakterinde oturursa inşallah bu kişinin sacayağı sağlam olur. Aynı şekilde bu toplumun dört ayağı çok önemli. Adalet duygusu, güven, emanet duygusu çok önemli ve biz pratik hayatta güvenli bir toplumuz, yani Resulullah kendisine risâlet gelmeden önce Muhammed’ül Emin diye emaneti güvenle koruyan insan, bu kadar önemli

bir yapıda. Muhammed’ül Emin bir toplumun biz devam edenleriyiz, imam hatip nesli bunun daha özele indirgenen kısmı.

Ve biz bir yıl boyunca ehliyet ve liyakati işlerken bireysel olarak ve toplumsal olarak bunu her kademede işlemeye çalışacağız. Biraz önceki oturumda eğitim konusunu işledik şimdi de güven toplumunda sosyal, toplumsal olaylara değineceğiz.

Prof. Dr. Nihat ERDOĞMUŞ
YıldızTeknikÜniversitesiÖğretimÜyesi

TOPLUMUN İNŞASINDA DEĞERLERİMİZ

Çok Kıymetli Hâzirun, Çok Kıymetli Protokol, sizleri saygıyla selamlıyorum. Değerli ÖNDER Ailesi sizleri, saygıyla selamlıyorum. Sabahtan bu tarafa ben de dinledim çok kıymetli konuşmalar yapıldı, ciddi motivasyon ve enerji aldık bunlar çok kıymetli. Ben de biraz madem yol ortaya konuldu bu yolda kullanabileceğimiz araçlar neler olabilir diye somut gitmeye çalışacağım. Ne tür sistemler, modeller oluşturarak ehliyet ve liyakati hayata geçirebiliriz, gündelik hayatın içinde ve bizi geleceğe taşıyacak şekilde bunu oluşturabiliriz. Biraz bunun üzerinde durmaya çalışacağım. Bir daha ehliyet ve liyakat demeyeceğim. Şimdi ikinci bir husus konuşacaktım ama bir arkadaş beni ikaz etti. Malatyalılarla konuşurken bir şey söylediğin zaman “Delili ne?” derler. O yüzden dikkat etmek gerekiyor.

Benim temel meselem bu, “Doğru kişileri, doğru yerde, doğru zamanda buluşturabilir miyiz? Oraya konumlandırabilir miyiz? Oraya hazırlayabilir miyiz?” Bizim bugünkü temamız o iki kelime, çok kıymetli olmakla beraber kırmızı çizgimiz olan o iki kelimenin içini nasıl doldururuz benim derdim o ve onun cevabını burada açmaya çalışacağım. Doğru kişileri ya da kişiyi doğru yerde ve doğru zamanda nasıl hazırlarız, nasıl bulundururuz ve onu da mutlu ederiz ve Allah’ın rızası olan bir hayatta yaşamış olur ve mutmain olur? Hem dünyevi hem uhrevi olarak da orayı doldurmuş olur, sonunda da hayırlı bir şey ortaya çıkar. İki tane konu var. Bunun bir kişi tarafı, insan tarafı var, ona nasıl yatırım yapabiliriz? Bir de insan insan dedik ama bu insanlar bir kurumda çalışacak, bir yerde çalışacak o kurumun da hazır olması lazım, bunu yönetmeye, bunu istihdam etmeye. Dolayısıyla bir taraftan insanın yetişmesi ile ilgili bir taraftan da bu insanın çalışacağı kurumlarla ilgili bir sistematik ortaya koymaya çalışacağım.

Şimdi insanla ilgili kısmına geldiğimiz zaman temel mesele şu, başlangıç noktamız, kendimizi bilmekle başlayacağız. Bu temel bir düsturumuz. Yani kişi olarak insan olarak Müslüman olarak birey olarak hangi değerlere sahibim? Sıralamayı kastetmiyorum bunun far-

kında olarak gündelik hayatta tercih durumlarında, karar durumlarında, bunun hayatımızda farkındalığının olması lazım; sıralamak yetmiyor. İki; hoşlandığım, kabiliyetli olduğum, ilginin olduğu alanlar neler bunu keşfetmeniz gerekiyor. Üç; kişilik 6-7 yaşta oluşmuş bir daha çok kolay değişmiyor. Temel yapı var, nerelere uygun, nerede olabilir. Son olarak da beceriler. Bir de hayatı devam ettirirken becerilere sahibiz. Benim gözlemim biz fazla beceri düzeyinde çalışmıyoruz. Beceri, insan ilişkisi çok kıymetli, dolayısıyla bunlar zaten lazım. Bir yılda, iki yılda, üç yılda kazandırırız ama değer denilen şey çok geçmişten geliyor, kişilik çok zor bir şey biraz daha bakışı perspektifi oraya doğru taşımaya ihtiyaç var.

Kısa kısa örneklendireceğim sadece değer denilen şey, benim için anlamı kritik durumlarda, kritik tercih durumlarında, karar durumlarında nasıl davranacağım? Hazırsam, kafam netse, çok kolay karar veriyorum ama hazır değilsem bocalıyorum. Bir sürü örnekleri var. Küçük bir örnek vereceğim. Buradan çıktıktan sonra eve gittiğinizde 3 tane fotoğraf çektirmek istesem nerede, kiminle, nasıl bir fotoğraf olur diye düşünün arkadaşlarınızla. Bunu konuşurken çıkan tablo bir şeyler söyleyecektir. Kişi ile ilgili bu bilgi değil bu konuştuğumuz farkındalık. Yani her gün devam edecek. Ben de hala bu sorunun cevabını arıyorum, buradaki hazırun da, çok kıymetli hocalarım da cevabını aramaya çalışıyorlar. Bu bir yolculuk. İkincisi, tüm bunları yaparken bir yerde hizmet edeceğiz, çalışacağız gönüllü, profesyonel, yönetici çok fark etmez o zaman orasıyla ilgili de bir bilgiye ihtiyaç var. Yani bu kişi doğru derken burayla ilgili de, bu da bir farklılık. Sadece bilgi değil burada önümüzü açmamız gerekiyor. Sonra da oturuyoruz böyle bir kişilik ya da bu insanları nerelerde çalıştırırsak, istihdam ederse, hizmet ederse hem üretkenlik artar hem de gerçekten yaptığı işten mutlu olur? Bunun cevabını arıyoruz ve bunu da bir plan haline getirmek gerekiyor, değişken bir plan.

Ön görebildiği kadar bunu yapmalı, destek almalı ama zaman içinde bunun da değişebileceğinin dikkate alınması gerekiyor. Birey tarafının altının dolması lazım, ben sadece çerçeve

koyup geçiyorum. Liselerde oluşturulacak kariyer ofisleri vs. inşallah başlar. Adı kariyer olmalı mıydı, bunların hepsi tartışılacak hiç problem değil ama ben içeriği ile meşgulüm kavrama çok takılmıyorum. Hatta benim başlığım kariyerdi ben oraya takılmadan içeriğe odaklanmaya çalışıyorum. Ama şunu da bilelim; o yüzden başlığı ehliyet ve liyakat sistemi de koyabilirdik ama çok kolaycılık olurdu. Öyle bir sistemimiz falan yok ama oluşturmak zorundayız. Bunun literatür karşılığı kariyer sistemi bunu bilelim bu kısım içerisinde ilerliyoruz. Devam edelim. Ben de Üsküdar İmam Hatip Lisesi mezunuyum, büyük bir gurur benim için. Mezun olduk, üniversiteye gittik, bölüm bitirdik gidip bir yerde çalışacağız.

Gönüllü ya da ücretli bir istihdam başlıyor. O zaman dönüyoruz, kurumların oturup şunu çalışması lazım; benim işime bağlı olarak, faaliyetlerime bağlı olarak ne tür bir insan profiline ihtiyacım var? Bunlar da kişisel falan değil. Sakin, zamanda oluşturulmuş, adı konulmuş lazım olduğu zaman kullanılacak. Bu konuda eksiklerimiz var. Bu, her şey yanlış anlamına gelmiyor. Zaten deneyimle biliyoruz hangi işlere uygundur ama o an aklınız başka şeyle meşgulse bilin ki, yeteri kadar hassasiyet gösteremeyebiliriz. Bir başka yönetici, bir başka iş, bir başka kriteri koymaya başlıyor adalet sağlayamıyoruz. Belki de iki farklı kişi aynı hassasiyete sahip değilse çok kıymetli olanı kaçırıyoruz daha zayıf olanı almaya başlıyoruz. O zaman sistem, bütün işte bunu sağlayabilmek için dernekse dernek, vakıfsa vakıf o bütünlükte bir orta akıl la bunun adını koymaya ihtiyaç var. Sonra bu nitelikte ne kadar kişiye ihtiyacımız var, diye devam eder, nasıl seçeceğiz, istihdam edeceğiz bununla ilgili devam ediyor. Gelen insanın kuruma alıştırılması devam ediyor, zaman içinde bilgi beceri eksiliyor eğitimlerle onun güncellemesi diye devam ediyor, belli bir çalışmadan sonra mükafat, ödül, başarı hadi kullanmıyorum da sonuçta ortaya bir şey çıkıyor. Bunun karşılığı bazen sözlü takdirdir bazen başka bir şekilde mekanizmasının oluşturması lazım, ücret derken bir bütün içinde kurumların da buna kendisini hazırlaması gerekiyor. Bu iki tane sistematik.

Temel yaklaşımımıza hızlı geçeceğim, bir kere bizim mesleklerle kişileri eşleştirme konusunda bir çaba içerisinde girmemiz gerekiyor, bu olmazsa olmaz altın bilezik buna itirazım yok ama şunu da biliyoruz ki o meslek sahibi, doğru bir kurumda istihdam edilemediği zaman iyi bir öğretmen olduğu halde okul iyi değilse gerçek performans ortaya çıkmıyor. Bazen şu da oluyor, değerinizle kurum örtüşmeyebiliyor. “Burada mecburen çalışıyorum” denilen yerde hiçbir şey ortaya çıkmıyor. O zaman kurumla da bunu eşleştirmek gerekiyor ve temel amaç şudur, kurumla kişiyi biz nasıl bütünleştiririz, ÖNDER mensuplarıyla ÖNDER’İ, X okuluyla oradaki çalışan öğretmeni? Temel soru bu. Aynı yola çıkacaklar, kurumun hedefleri ile kişinin hedeflerini buluşturacağız. Mutlaka Allah rızası ama daha insani olanlarla da bunu buluşturmaya ihtiyaç var. Bugün şuraya geldik siz de görüyorsunuz kurumlar da kalıcı değil. Değişmek zorunda kalıyor, yeni kurumlar kuruluyor hayat çok dinamik. Bu dinamizm içinde insanların iyi bir mesleği olsa bile, iyi bir kurum oluşturulsa bile, tekrar değişimlerle uygun bir şekilde burada bir esnekliği ihtiyaç var. Buradaki esneklik dinle alakalı, kişiyle alakalı bir esneklik değil beceri düzeyinde ve alanla ilgili esnekliği kastediyorum.

Bir başka şey de şu, mezun olduğumuz alan doğru bir meslek fakat hayatın ilerleyen yıllarında bazen oradan bir yöneticilik olabilir kendi işini kurmak olabilir bu anlamda da geçişler söz konusu. Dolayısıyla iyi bir meslek artı sonrası kurumsal yapılara ihtiyaç var ve zaman içi değişimlere göre de kendimizi yenilemeye ihtiyaç var. Devam edelim, “patika” şimdi neden “patika” kavramını kullandık? “Yol” denilebilirdi, tam bu tabir kullandık “patika”. Özelliği ne? Patika engebeli. Biz bu meslek sürecinde, kariyer sürecinde yani çalışma hayatında ilerlerken aslında engellerle gidiyoruz ve o sürecin bir dizi görevlerden oluştuğunu biliyoruz. Onun gerektiği nitelikleri biliyoruz, bazı yetkinlikleri var. Mesela “kritik gelişim deneyimleri” diye bir tabir var benim çok kıymet affettiğim. Bir insanı bir yere hazırlarken nerelerde yetiştireceğiz. Acelemiz vardır, Türkiye’nin kaynağı kıttır, biraz alelusul oldu ya da tam sistematik yapamadık. Bundan sonra temel mesele bu

açıkçası. Türkiye’nin geldiği düzey el yordamıyla insan yetiştirmeyi geçtiğimiz bir düzey. Sahip olduğumuz insan kaynağı birikimi buna uygun bence, sadece zamana ihtiyaç var ve karşı karşıya kaldığımız hem uluslararası hem ulusal ihtiyaçlar da daha sistematik yetiştirmeye ihtiyaç duyuyor.

‘Kritik gelişim deneyimi’ özel bir tabir, özellikle koymak istiyorum. Sonra da bu başarı denilen şeyi çok dünyevileştirmeyelim ama öbür taraftan insani bir şey. Bir şeyleri başardıktan sonra belli bir yolculuktan sonra bazen maddi ödüllerle manevi ödüllerle bunun tamamlanması lazım. Benim kanaatim şu, maddi ödülleri yok saymak bir uç, her şeyi maddi ödüle bağlamak da bir uç. Bizim ortada bir yerde vasat olarak durmayı becermemiz gerekiyor, insani olanı karşılamamız gerekiyor. Devam ediyoruz, şimdi şu çok kritik çalışma hayatında belli meslekler alınan görevleri konuşuyoruz ama benim önemseyeceğim kısım bilgi kısmı. O meslek, alan, pozisyon, görev için gerekli bilgi lazım bir kere bunu kazanıyoruz. Beceri lazım, yapabilir olmamız lazım. Ama ihmal ettiğimiz başka bir şey daha var, bu tutum dediğimiz şey zihin olarak duygu olarak da o göreve hazır olmak. Yani “Mecburen yönetici oldum, çok önemli bir mesuliyete sahibim, bu kadar insanın, kurumun sorumluluğu...” diye düşünüyorsak ve zihin olarak hazır değilsek gelmeyeceğiz. Başka; mühendis olabilir, öğretmen olabilir, bir sürü tarafları olabilir, bu zihinsel hazırlık kafada halledilmezse bilgi, beceri yeteri kadar yansımıyor ve asıl bundan sonra yatırım yapacağımız yer, bu tutum dediğimiz kısım.

Mesela çok yatkın öğretmenliğe ama kafada başka bir şey varsa tutmayalım burada oraya gitsin. Bu zihin ve duygu hazırlığı meselesi önümüzdeki temel işlerden bir tanesi. Bir başka şey daha, dikkat edelim bu bir defalık değil. Sabahki söylemlerde şunu gördüm bu ehliyet ve liyakati konuşurken tek seferlik düşünüyoruz ve bu tek seferlik bir şey değil. Hayattaki sık sık yaptığımız şey, lisede yapabiliriz, üniversitede yapıyoruz, 10 yıl sonra çalışma hayatında yapıyoruz, 50 yaşına gelince yapıyoruz, kazandıklarımız sahip olduklarımız ihtiyaçlar yapabileceklerimiz bu eşleştirmeyi arıyoruz. Bir taraftan da gelişi-

yoruz birikim oluşuyor, müktesebat oluşuyor. Eşleştirme ama aynı zamanda bir karar verme bu konuştuğumuz şey. Bir şeylere hayır diyebilme, bir şeylere evet diyebilme gerektiriyor. Yaş ilerledikçe de bu hayır diyebilme çok kolay değil. Israrla altını çizmek istediğim şu; herhalde çok sayıda idareci öğretmenimiz var, ÖNDER'in değişik kuruluşlarında. Lise yıllarında ve üniversite yıllarında en kritik beceri karar verebilme becerisi ve belirsiz bir çağa doğru gidiyorlar, referansların o kadar azaldığı bir dünyaya doğru gidiyorlar. Böyle bir dünya ile baş etmek, değerlerle orada tutunabilmek çok kolay bir iş değil. Bu konuda özel çaba gerekiyor, özel gayret gerekiyor, bununla ilgili özel beceri kazandırma alıştırmalarına ihtiyaç var.

Bir de biz belirsizliği çok seven bir topluluk değiliz, o anlamda da gençlere yapacağımız en büyük katkı bu yolculuk esnasında karşımıza çıkacak tercihler ve engeller konusunda onları hem zihin olarak hem de beceri olarak hazırlamaya ihtiyaç var. Yani bu batı batı diyoruz da ben biraz haksızlık yaptığımızı düşünüyorum. Bir sürü eksiklikleri, doğruları da var ama bu anlattığım şey bizim gündemimiz değil onların gündemi. Diyorlar ki, objektif anlamda mesleki başlıklı çok konuştuk, terfi, maaş bunlar lazım ama bugün insanların aradığı şey anlam arayışı. Yani onlar sağlandı, tatmin etmek için o zaman dönüyor diyor ki, "Ben insan olarak hayatta önem verdiğim şey olarak neyi hallettiğim zaman kendimi başarılı sayacağım?"

İş şuraya doğru gelmeye başladı. İlk yıllarda biraz mücadele, koşturuyoruz, orta yaşlarda biraz hayatımızda denge kurmaya çalışıyoruz yani 50, 60, 70'e geldiğimiz zaman arkada bir hikaye bırakacak mıyım? Torunlarım geldi, dede diye başladığı zaman nasıl bir hikaye var? Bizler için o hikayenin temizliği çok kıymetli. Ama onun için insanın şuna da ihtiyacı var; ben buralarda koşturdum, bunu yaptım ve bundan büyük bir haz duyuyorum ve bunu yaparken de aslında tam da bu dünyada ne için var olduğumun karşılığı da gerçekleşti. Biraz böyle bir hikayeye bizim ihtiyacımız var. Gençlere söylüyorum, hayat çok uzun gibi görünüyor, birden 25-30'lu yıllar gelebiliyor. Bu hikaye kısmında benim en çok merak ettiğim şey de şu; yine sa-

bahtan bu tarafa çok örnek verdik geçmişten ehliyetle ilgili, emanetle ilgili, 100 sene sonra, 150 sene sonra, 200 sene sonra bizimle ilgili hangi değeri paylaşacaklar, hangi örnekleri anlatacaklar, benim temel sorum bu. Kendime de soruyorum, topluluğa da soruyorum; kritik sorumuz bu.

Ehliyet ve değeri bu kadar konuşmaktan çok açıkçası yaşadığımız şeyleri insanlar görüyorlar ve 100-150 sene sonra 2000'lerde yaşayan 2020'lerde yaşayan bu topluluk yine Malatya'ya gelmişler öyle varsayalım, ne anlatacaklar? Bunu biraz düşünmemiz gerekiyor ve neler biriktirdik bunu bir daha sorgulamamız gerekiyor. Dolayısıyla içsel tatmin ve huzur dediğimiz şey daha fazla öne çıkacak ve yeni neslin de en çok arayacağı şey bu olacak açıkçası. Bizi mutlu eden şeyler, tatmin eden şeyler onlar için uygun değil. Arkadaşlara anekdot olarak aktarmıştım, burada da bir cümle söyleyeyim. Türkiye'nin bürokratlarından bir tanesi yaz tatilinde memleketine gidiyor, çocuklarıyla biraz dolaşiyor. Okuduğu okullar, evi, köyü, mahallesi, okulun önüne geldiği zaman tepeyi gösteriyor. 5-6 kilometrelik bir mesafe, diyor ki; "Çocuklar her gün ben oradan okula gelirdim giderdim." Bekliyor ki, "Baba ne kadar zor şartlarda okumuşsun." falan ancak dediği şey şu: "Baba dedem servis tutmadı mı sana?"

Şimdi çocukları biz mücadele içinde yetiştirelim ama artık bizim mücadele ettiğimiz koşullarda değiller. O zaman aradığımız cevaplar çıkmayacak, onun zihin dünyasında kendi zaten değerler koyuyor ama orada bir şey koymamız lazım. Recep Hoca da bahsetti sağ olsun. Oraya bir vizyon koyamadığımız zaman nasıl engelleriz, onu nasıl yaparız? Necla hanım ayrıldı mı bilmiyorum. Necla hanıma bir soru gelmişti teknolojinin zararları, cep telefonu ben de şikayetçiyim, doğru düzeltilmesi lazım. O sırada teknoloji anlatan arkadaşımız Serdar Bey'in gözüne baktım. Muhtemelen o da şöyle düşündü; bu insanları buradan koparmayalım, içerik üretelim o araç kullanılsın. O bir araç ama o araç aynı zamanda bizi geleceğe taşıyacak da bir şey olsun. Fakat yönetemediğimiz için, içerik üretmediğimiz için engelle, kapat diyoruz. Engellenmeyecek çocuk, yapamazsınız, içerik

üreteceğiz. Bu şu değil, başıboş bırakalım falan değil ama bizi bekleyen temel şey o kadar da kolay değil. Ciddi şekilde dönüp neyse o aktarmak istediğimiz, onunla ilgili içerik üreteceğiz.

Dolayısı ile benim sözüm karıncalara ve arılara. Yani arı gibi çalışmaya ihtiyacımız var, karınca gibi çalışmaya ihtiyacımız var. Gerçekten herkes vitrinde şu anda. Her birimiz tekrar vitrinlerden inip aşağıya karınca gibi, arı gibi çalışma mecburiyetindeyiz. Gerçekten yol çok uzun, gerçekten yapacak çok şey var. Biliyorsunuz daha fazla bir şey söylemeye gerek yok. Şimdi 3 tane kitap koydum. “Çalışmanın İşin Sonu” bir tanesi, bir tanesi “Çalışmanın Keyfi”, üçüncüsü de “İşlerin Yeni Coğrafyası.” Bu herhalde şunu demiyor bize, işi gücü bırakalım falan değil söylemeye çalıştığı şey, var olan iş yapış şekilleri ciddi biçimde değişmeye başladı, başka bir tarafa doğru işler gidiyor. Şimdi biz çocuklarımızı aldık, yetiştirdik. Bir yere kadar bir şeyler kazandırdık ama bir de böyle bir realite ile karşı karşıyayız. Buna teslim olmaya çağız, yönlendireceğiz. Daha iyisi olacak ama bir de realite var, o realiteyi de hazırlamamız gerekiyor.

Tekrar dönüyoruz; güçlü, kafası net, belirsizlik çıktığı zaman bir taraftan inancıyla bir taraftan sahip olduğu becerileriyle bununla yüzleşmek ve meydan okumak, bunun üstesinden gelmek gibi bir dayanıklılığa da ihtiyacımız var. Şimdi çalışma hayatı, kariyer denilen şeyin bugün temel üç tane kavramı bu; kimlik, kim ve nesin. Temel soru şu olacak bundan sonra arkadaşlar, çok net bende karşılaşıyorum, siz de görüyorsunuz. Daha fazla çıkacak bir kitabın ismi, tam şu anda yaptığım şey “Memnun değilim ama ne istediğimi de bilmiyorum.” Şu anda bizi bekleyen temel soru bu, hocalar olarak yöneticiler olarak buna cevap üretmemiz lazım. “Şu anda yaptığım şeyden mutlu değilim ama ne istediğimi bilmiyorum.” Yöneticisiniz, tamam bir şey yapayım, peki ne yapayım, gelmeyecek. O zaman şunu yapıyoruz dönüp kendi farkındalığı, kendi isteği, ne arıyor, ne istiyor, neler onu motive eder bu konuda insanlara daha fazla topu atmamız lazım. Ben değil sen, bu bireycilik falan değil biraz okul aileye doğru yıkacak, belki aile çocuğuna doğru çıkacak.

Bunu beceremediğimiz zaman ne yaparsanız yapın o çocuğu tatmin etmek, hedef koymak çok mümkün değil bu sürecin parçası haline getirmeye ihtiyaç var.

Esneklik... Demin de bahsettiğim, değişimlere uygun bir şekilde yeni becerilere ihtiyaç var. Hele yeni dönemde bu çok daha hızlanmaya başladı. Bu esneklik bazen çok negatif algılanıyor, burada kastedilen şey beceri düzeyinde, teknik düzeyde; yoksa kişilik, değerler meselesi değil. Temel mesele şu; istihdam edilebilir beceriler kazanmak. Yeni dönem, yeni teknolojide dijitalleşme vesaire bir sürü değişimler, o zaman o değişimlere zihinle donanımla hazır olmak gerekiyor. ÖNDER için de geçerli, imam hatipler için de geçerli. 70’lerin ihtiyacı, 80’lerin ihtiyacı, bugün başka bir profil ihtiyacı çıkmaya başlayacak dolayısıyla çeşitlilik artacak. “Kariyer motivasyonu” diye bir kavram var biz bunu “meslek motivasyonu” diye çevirebiliriz, bir sürü şeyler kullanılabilir ama bu da şu an çalışanlara yönelik. Mesela kamuda kariyer meslekleri oluştu, çok da iyi seçiyorlar, 85-90’la seçiyorlar. Uzmanlık dönemi iyi yetiştiriyorlar, uzman oluyor, 3-4 yıl sonra duruyor orada iş. Onlar kabahatli değil hatta daha aşırı söylüyorlar. Hocam işe başlamadan önce o kadar istekli her şeyi yaparım diyorlar. Başlıyor, 2 ay sonra başka bir çocuk oluyor. Onun kabahati değil bizim. Ben istihdam ediyorsam insan istihdamı konusunu bilmem lazım o ilk defa yaşıyor.

Dolayısıyla bu var olan çalışanların 2-3 yılda bir iş tekrarı başlıyorsa monotonlaşma başlayacaksa orada yenilik yapma ihtiyacı var. Mesela rotasyon, yeni beceriler kazandırmak için hem bütüne sahip olup yukarı doğru hazırlamanın bir yolu hem de monotonluğu kırmanın bir yolu ama iyi yönetmek gerekiyor. Dolayısıyla yine mesleğin yönü konusunda farkındalık kazandırmak yani meslek ile özdeşleşmesi ve ona yönelik yatırım yapması gerekiyor. Bir başka şey de, en çok lazım olduğumuz şey engellerle karşılaştığımız zaman yılmamak. Bunu dayanıklılık diye Türkçe’ye belki çeviriyoruz, bu bizim literatürümüzde olan bir şey. Yani engel insanı aynı zamanda geliştiren bir şey. Ben kendi gerçekliğimde de gözlemliyorum; çocukluğu kolay geçenler bugün zor durumdadılar, çocuklu-

ğu zor geçenler bugün çok daha iyi durumda-
lar. Genel olarak baktığımız zaman. Nedir o zor-
luklar? Aynı zamanda insanı geliştirerek başka
bir tarafta beceri kazandırıyor. O yüzden bugün
bulduğumuz şartların iyiliği kötülüğünden
çok daha fazla bize çok şey katıyor ya da Allah
bir yere doğru taşırken belki de orada bize bir
beceri kazandırıyor diye bakabiliriz.

Dolayısıyla mesleki dayanıklılığa ihtiyaç
var, enerjiye ihtiyaç var ve tüm bunu yaparken
de kim ve ne olduğumuzun, en üstte bir değer
olarak tüm hayatı şekillendirecek şekilde dur-
ması gerekiyor. Mesleki kimliği de bir cümle
ile açmak istiyorum. Türkiye'nin en çok ihtiya-
ç duyduğu şeylerden bir tanesi şu; meslekler
profesyonellik diye geçiyor, uzmanlığa bağlılık
daha fazla derinleşir ya da daha yalın olur. İşte
tıp, akademi biraz daha derin uzmanlıklar ge-
rektirir. Üniversite eğitimini alırsınız yetmez,
3-4 yıl bir ustanın gözetiminde pratik edersin-
iz, gözlersiniz, yaparsınız ama kontrol vardır,
onunla yetişirsiniz. Mesleki standartları vardır,
ahlaki standartları vardır, vesaire bir set. Birisi
uygulamalı taleple geldiği zaman, arkadaş dur
der eğer orada güçlüyse ama orada güçlü değil-
se eyvallah. Ya da kurumlarda kariyer kaygısı
öne çıkmaya başlıyorsa meslek ve diğer konu-
lardan çok, bu şu anda Türkiye'nin en tehlikeli
noktalarından bir tanesi. Meslek sahiplerinin
meslekleri ile ilgili doğru durmaları lazım, güç-
lü durmaları lazım. Talep edenin de hayrına
olacak ileride, baştan itibaren negatif gibi gö-
rünse de. Burada ciddi bir sorunumuz var dola-
yısıyla meslekler konusunda bir zaman içindeki
monotonlaşmayı kaldırmak için ciddi çalışmaya
ihtiyaç var ikinci olarak da mesleklerin erozyo-
na uğramaması için oralarda güçlü durabilecek
bireylere ihtiyacımız var.

Tekrar söylüyorum, yöneticiden çok daha
fazla o meslek erbabı daha suçlu. Hayır demeyi
beceremiyoruz. Birkaç tanemiz de feda etsin ha-
yatını ne olacak yani. Bunu yapmadıktan sonra
hiç şikayet etmeye hakkımız yok. Yani gerçek-
ten itirazları var insanların ama becermemiz
gerektiriyor. Gerçekten inanıyorsak doğruysa ora-
da birazcık usulüne uygun bir şekilde direnmek
kelimesi doğru değil ama ısrarcı olmaya ihtiyaç
var. Sonuçta tekrar dönüyoruz toparlayayım bir

çerçeve olarak, “Doğru kişiler, doğru yer, doğru
zaman” adını böyle koymuştuk. Bunun için bil-
gi ve beceri özellikle tutum, zihniyet, duygusal
olarak onu sahiplenmeyi çok önemsiyorum, bu
kısmı yapmamız lazım. Bunun gerçekleşmesi
için kurumları buna uygun hale, hazır hale ge-
tirmemiz gerekiyor. Müktesebata bağlı olarak
yeni tercihler, yeni eşleştirmeler, yeni karar
vermeler olacaktır.

Ben kariyerizm anlamında vurgulamıyo-
rum kastettiğim şey şu; bizim birkaç kaynaktaki
da buna rastladım. Kabiliyeti, yeteneği olduğu
halde onu kullanmamayı da bir ahlak sorunu
olarak gören yaklaşımlar da var. Dolayısıyla ye-
teneğimiz kabiliyetimiz var ve kaçıyorsak ora-
da da başka bir sorun var anlamına geliyor ola-
bilir. Talip olmak ne kadar riskliyse bu açıdan
da yerimizde durmak yerine daha ileriye doğru,
daha iyisini yapmak üzere bir çaba, yol içinde
olmak gerekiyor. Bir çerçeve ortaya koyarak
her birisini detaylı açmak gerekiyor. Sabrınız
için teşekkür ediyorum. Önder camiasını böyle
bir konu için gerçekten tebrik ediyorum. Ama
şunu da izleyeceğiz, lafta kalmaması için hep
beraber ÖNDER'e sormamız lazım. Sizler de “Bu
yıl bu konuda sözün dışında başka ne yaptın?”
diyeceksiniz. İnşallah yapacaklardır. Tebrik edi-
yorum, teşekkür ediyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Nihat Hocamızın ufuk açıcı, vizyoner sunu-
mundan dolayı, STK bazlı ki mezun dernekleri-
miz de çok fazla olduğu için burada ve öğret-
menlerimiz burada olduğu için çok çok teşekkür
ediyoruz. İnşallah biz 4 yıl evvel “Nitelikli Ye-
nilik” ile başlamıştık, daha sonra “İstikamet
Üzere” dedik. Daha sonra “Samimiyetle” dedik,
“Bilgi ve Hikmetle” dedik ve bunu yaşayarak,
pratik alana uygulayarak gittik. İnşallah “Ehli-
yet ve Liyakati” aynı şekilde devam ettireceğiz.
Nihat Hocamız da ilk defa ÖNDER toplantılarına
katıldı. Bundan da şeref duyduk. İnşallah bun-
dan sonra gerek imam hatipler gerek STK ça-
lışmalarına kendilerinin katkılarını bekliyoruz.

Doç. Dr. Gökhan TUNCEL
İnönü Üniversitesi Öğretim Üyesi

ADALETİN TOPLUMSALLAŞMASI

Şimdi adaletin toplumsallaşması mevzusunun aslında ben doğal hak üzerinden anlatmak istiyorum ama doğal hak üzerinden anlatmadan önce hayata dair bir fotoğrafla başlayalım. Mesela son günlerde gündemimizde olan Hz. Ömer. Hz. Ömer'in bir kadınla ilgili mevzusu var, sık sık anlatılıyor. Hz. Ömer arkadaşlarının kendisini uyarması sonucunda kadınların evlilikle ilgili, mehirle ilgili haklarını yükseltmişler, taleplerini yükseltmişler. Ondan dolayı da bir sürü sorun çıkıyor. Birazdan biz bunların teoride neye karşılık geldiğini söyleyeceğiz. Hz. Ömer de, "Evet" diyor, "Toplumsal bir sorun varsa bizim bunu çözmemiz lazım. Bundan sonra bir kota koyalım onun üzerinde kadınların mehir isteme hakkı yok." Buraya kadar kötü niyeti var mı yok. Adaletin timsalinden bahsediyoruz. Yani adalet deyince bu topraklarda bu inançta öne çıkan kişilerden birisi Hz. Ömer. Peki Hz. Ömer bir yanlışlık mı yaptı acaba? Yani bir yerde bir şey var. Kadın geliyor, "Sizin yaptığınız bu uygulamayı, aldığınız bu kararı kabul etmiyorum." Bir taraftan adaletin timsali yanlış yapmış, biz sonucunu biliyoruz. Sonuçta ne diyor, "Evet kadın doğru söyledi, Ömer yanıldı." Biz buraya odaklanıyoruz, Ömer'e odaklanıyoruz, Ömer'in sözüne odaklanıyoruz, Ömer arıyoruz. Peki Ömer'i Ömer yapan nedir? Kadını ne yapacağız? Kadın olmasa Ömer yanlış yapacak mı? Yanlış yaparken ne yapıyor? Muhtemelen bugün dünyadaki tabiriyle sosyo-ekonomik gerekçelere sığınarak, sosyo-ekonomik sorunları öne çıkartarak onları çözebilmek için birilerinin hakkını alıyor. Bu hak nereden kaynaklanıyor? Yaratıcının hukukundan kaynaklanıyor. Bunun sınırlanması yaratıcının hukukunda söz konusu mu, değil. O zaman aslında bakın doğal hakkın neye karşı, ne zaman, nasıl işleyeceğiyle ilgili güzel bir örneklik veriyor.

Yani biz bu adaletin toplumsallaşması mevzusunda belki de işimize geldiği için Hz. Ömer mevzusunda Hz. Ömer tarafına bakıyoruz, hep yönetici tarafına bakıyoruz. Ama bunun topluma indirgenebilmesi, sürdürülebilir olması ve işlevini kazanabilmesi için mutlaka toplum

tarafından bunun müdahale edilerek aktif bir şekilde yönetilmesi lazım, yürütülmesi lazım. Ondan dolayı ben bundan sonra açıklayacağım teorik bütün şeyleri aslında bu olaya atfen söyleyerek anlatmaya çalışacağım. Şimdi bir defa adalet dediğimizde neden bahsediyoruz? Adalet dediğimizde aslında haktan ve haddenden bahsediyoruz. Yani hak dediğimizde başkalarına karşı ileri sürebileceğimiz bizim sahip olduğumuz her ne varsa bu bizim hakkımız diyoruz. İkincisi adaletin ortaya çıkabilmesi için hakkın ortaya konulması önemli ama bu hakkın sınırının da belirli olması lazım. Yani hakla had kavramının ikisinin birlikte ortaya konulması lazım. Bakın burada hakkı savunan kadın geliyor, hakkını yaratıcının hukukundan alıyor. Haddi ne? Şiddete bulaşmadan derdini meramını doğru kişiye anlatmak, arkasından konuşmak değil.

Bizde mesela yöneticilerle yönetilenler arasındaki en önemli sorunlardan bir tanesi ne? Konuyu muhatabı ile düzgün bir şekilde konuşmamak, arkasından konuşmak, arkasından bir şeyler yapmak. İkincisi haddenden bahsedeceğiz. Kadın doğru söyledi, Ömer yanıldı. Doğal hukuk karşısında yöneticinin nasıl durması gerektiğini gösteriyor bize. Elaniyet, kibir ya da “Kardeşim benim yanımda o kadar ashabın güzide insanları var, yani bunlar bana bunu getireceğine göre ölçmüşlerdir biçmişlerdir. Her biri yıldızlar gibidir” demiyor. Doğal hak konusu olduğunda, yani asıl metinde herhangi bir konu karara bağlandığında ondan sonrası gidiyor. Yani politik, reel politik ortadan kalkıyor. Doğal hakkın böyle bir yönü var.

İkincisi hak ve had üzerine yürüyeceğiz dedik. Sonra bu söylediğimiz mevzunun sürdürülebilir olmasını, hangi yöntemlerle geliştireceğiz. Bir defa güven. Adaletin toplumsallaşması için güven lazım. Güven deyince hemen aklımıza yine geliyor yöneticiye güven, yargıya güven, diğer kurumlara güven. Hayır birincisi kişinin kendine güvenmesi. Kişi kendisine nasıl güvenir? Hangi kaynağa dayandığına baktığımızda nasıl güvendiğini anlarız. Neye dayanıyor? Doğal hakka dayanıyorsa ondan üstün kimse var mı? Yani yaratıcı kendisine herhangi bir konuda hak vermişse, “Ya hocam sadece herkes yaratıcıya inanan insanlardan oluşan

bir toplumda yaşamıyor ki” dersiniz, orada da başka bir şey var. İnsanlık tecrübesinin, birikiminin sonucu ortaya çıkmış olan bir hukuki metin var. Ne o, insan hakları beyannamesi. O da yine varoluştan geldiğini düşünen, yaratıcıya inanmayan insanlar için en üst metin olarak kabul ediliyor. Meşruiyetin kaynağı olarak kabul ediliyor.

Ama bizim dünyamız açısından doğal hukukun, tabii hukukun asli kaynağı yaratıcının hukuku. Şimdi yaratıcının hukukuna dayanan bir kişinin güçsüz olması söz konusu olabilir mi? Kadın gelirken aklından şunlar geçmiştir, “Şimdi gideceğim, Hz. Ömer sertliği ile ünlü, çevresindeki insanlar beni ayıplayabilir, ondan sonra aldığı kararın bir toplumsal sorunu çözme yönü var” bunları düşünmüş olabilir. Bunların her birini elinin tersiyle itiyor. İtmeye bilir de ayrı bir şey ama itmesinin sebebi kendisine verilen hakkı, hakkı olmayan birinin sınırlandırması. Bakın kime güveniyor? Kendisine güveniyor. Kendisine güvenmesinin nedeni doğal hak, yaratıcının hakkı, Rabbine olan bağlılık. Sonra güven müessesesi ikinci düzeyde toplumda ortaya çıkması lazım. Yani toplumun biraradallığını sağlayacak, sürdürülebilirliğini sağlayacak yine en önemli müessese güven müessesesi. Yani insanlar birbirine güvenmeli. Özellikle güvenin en önemli aracı yardımlaşma olarak biliyoruz aslında onun ötesinde dayanışma. Yani yeri geldiğinde kendisini üstün görmeden başkaları ile birlikte hareket edebilme becerisinin kendisinde olduğunu görmesi. Onun için güven kurumuyla başlamamız lazım.

İkincisi bu güven üzerinden güçlü bir irade ortaya koyması lazım. İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özellik nedir diye sorduğumuzda iradeyi başa koymamız lazım. Diğerlerini düşünme, ifade etme. Aslında iradenin tecellisini anlatıyoruz. İnsanoğlunun yaşaması, düşünmesi, ifade etmesi, örgütlenmesi, mülkiyet hakkı ile bunun aktarılması aslında iradenin tecellisi ile ilgili önemli bir yön olduğu için önemli. Temel insan haklarını söylüyorum, bu iradenin tecellisi olduğu için. İradenin tecelli edebilmesinin yolu kendine güvenen güçlü bir irade ile mümkün. Biz herhangi bir yerde hakkı ve haddi ortaya koyabilmemizin yolunun bu

güçlü iradeden geçtiğini bilmemiz lazım. İradede bir sorun varsa insanlıkla ilgili bir sorun vardır. İnsan başkalarına ya kul ya köle oluyor demektir. Yani ne kadar az irade tecellisi ortaya çıkartıyorsa o kadar az insanızdır diyebilmemiz lazım. Çünkü irade sorumlulukla beraber düşünüldüğünde insanın sahip olduğu en önemli unsurdur ya da güçtür.

Bir diğeri doğal hukukla güçlü iradenin bağıni kuracak olan ahlak. İnanıyorum, inandığım gibi davranmak zorundayım. İncancımın gereğini yapmak zorundayım. Yani kişiliği de karakteri de burada arıyoruz zaten. Bir kişiye nerede, ne zaman, ne yapacağı belli değildir dediğimizde bitti. Ama bu şunu yapar; karşı çıkabiliriz, yanlış yapıyor diyebiliriz. Ama bu yapar, bunu yapar diyoruz, onun için ahlaki duruş çok önemli. Kadının duruşuna bakın; herhangi bir gücü, herhangi bir desteği kendi arkasında hissetmeden doğal hukukla güçlü irade arasındaki bağı ahlaki bir duruşla ortaya koymuş oluyor. Bir diğeri toplum içerisinde güvenin sürdürülebilir bir şekilde ortaya konulabilmesi için insanların dayanışma içerisinde olması. Dayanışma bu anlamda önemli.

Yine bir diğeri önemli şey de sürdürülebilirlik. Bunu sadece kadına hasletmemiz için ne yapmamız lazım, örgütlenme hakkımızı kullanmamız lazım. Örgütlenme hakkı iradenin tecellisi için en önemli haklardan bir tanesidir. Çünkü insan; yaşama, düşünme ve ifadeyi hayata indirgeme konusunda toplum içerisinde yetersiz kalır genel olarak. Bunu hayata indirgeyebilmesi için mutlaka örgütlenmesi lazım insanların. Bu örgütlenmeyi sade sivil yapılar olarak değil diğeri toplumsal yapılar, siyasal yapılar, ekonomik yapılar olarak ortaya koymamız lazım. Şimdi hayatın içerisinde, hayatta adaleti, hakkı ve haddi doğru bir yerde kullanabilmek için bizim modern toplumda ne yapmamız lazım? Bir defa modern toplumun analizini yaparken şöyle bir düşünüp üçlü bir ayırım yapmamız lazım. Bizim toplum hayatımızda çok etkisi olan 3 alandan bahsedeceğiz.

Birincisi siyasal alan. Siyasal alanın temel işleyiş mantığında ne vardır, iktidar ilişkisi vardır. Yani başkaları üzerinde hakimiyet kurma, egemenlik kurma ilişkisi vardır. Siyaset kurumunun iktidar ilişkisi üzerinde yürümesi siya-

set kurumunu iyi niyetli bile olsa -bakın Hz. Ömer örneğine yine gidelim, adaletin timsalinden bahsettik -yanlış yapmasının nedeni kötü niyet değil- o zaman bu söylediğimi siyasal alanın çoğu zaman yanlışla düşme ihtimali olduğunu bilmemiz lazım. Peygamber örneğinde de bunu görebiliriz. Ümmü Mektum geliyor kendisine yüzünü dönüyor. Onların İslam dünyasına, İslam toplumuna daha büyük katkı sunacağını düşünüyor. Ama Allah-u Teala uyarıyor. Aynı şekilde Hz. Ömer için de bunu düşünmemiz lazım. O zaman burada siyasal iktidarın, siyasal yapıların iktidar ilişkisi babında yanlış yapacağını, yanlış yapabileceğini unutmamamız lazım bilmemiz lazım.

O zaman hayatımızda ikinci etkili olan alana geçelim, ekonomik alan. Ekonomik alanın temel esprisi ne? Bir defa kazanç elde etmek. Menfaat ve çıkar ekonomik alanın işleyişinde temel alınan iki tane umde. Peki bu, insanlara adaletsizlik yönünden yanlış yaptırabilir mi? Evet, böyle bir potansiyel, hem de güçlü bir potansiyel taşıyor. O zaman siyasal ve ekonomik alanın hak ve had bağlamında hizaya getirilebilmesi için bazen siyasal alanın geri çekilebilmesi için bazen ekonomik alanda ekonomik olmayan ahlaki bir duruş sergilenebilmesi için sivil alandan buraya müdahale edilmesi lazım. Sivil alanda birinci güç "irade" dedik birey için. Her bireyin bunu bilmesi, her zaman bunu harekete geçirebilmesi mümkün olmayabilir. O zaman ikincisi İslam tarihi içerisinde en önemli müessese ulema.

Bugün bazen aydın, bazen de entelektüel olarak açıklıyoruz ama ikisi de karşılıyor, aydın hiç karşılıyor. Entelektüel karşı duruşu ile karşılıyor, yeni bir dünya duruşu tamamıyla bütünsel bir dünya sistemi kurmak konusunda eksiklikler taşıyor. Ondan dolayı ulemayı biraz daha farklı görmemiz lazım. Hem bunu seslendirmesi, dinlendirmesi, adaleti her zaman her yerde hem hayata indirgemesi hem yaşaması. Entelektüelde bunu aramayabiliriz. Entelektüelin en önemli özelliği eleştirel bakması her şeye ama eleştirel bakmanın yanında kurgu tarafı eksik. Onun için ulema çok önemli. Tabii biz ulema konusunda sorun yaşayan bir milletiz. Neden, çünkü neye karşılık geldiği-

ni bilmiyoruz. Mesela Anadolu coğrafyasında birçok insan mezhep olarak Hanefi mezhebine bağlı. Tamam iyi güzel, peki ne sunuyor bize? Sistematik olarak ibadetlerin nasıl yapılacağını. Güzel mi, güzel. Peki imamı Azam, imamı Azam olurken nasıl bir hayat yaşamış? İktidar karşısında zulümle ilgili bir karar alınacağına nasıl bir duruş sergilemiş? Burayla çok fazla ilgilenmiyoruz, oraya çok fazla bakmıyoruz. Hatta bazen sivil alanı baskılayabilmek için siyaset yapacaksa siyasal alana gir diyoruz. Toplum hayatı içerisinde birbirine girişler çıkışlar olabilir. Yeter ki herkes hakkını ve haddini bilsin.

Demek ki ikincisi ulema dedik. Üçüncüsü sivil toplum yapılanmaları. Sivil toplum yapılanmalarının üç tane temel özelliği olması lazım ki adalet toplumsallaşabilsin topluma yaygınlaşabilsin sivil toplum güven kazansın. Bunlardan birincisi, özerk olmak, kendi ayakları üzerinde durmak. Düşünsel olarak da maddi olarak da yapısal olarak da. İkincisi özgünlük. Fotokopi kağıtlarından proje üretmek değil özgün olmak. Özgün olabilmek için de özel olmak lazım. Sivil yapılanmaların en önemli sorunlarından bir tanesi bu. Biz bazen batıyla kıyaslama yapıyoruz. Batıda sivil toplumun temel gelişim mantığında ekonomi var, güç var, hak yok. Oysa bizim toplumumuzda hak temelli bir örgütlenme var, yani güçlü irade, ahlaki bağ, doğal hukuka; yaratıcının hukukuna bağlı olmak var. Bu üç tane temel özellik olmayan yerde adaletin toplumsallaşmasını beklememiz çok da mümkün değil.

Tabii bu adaletin toplumsallaşması mevzun da araçlar var. Hangi araçlar kullanılmalı? Birincisi eğitim. En önemli araçlardan bir tanesi. Biz eğitimin tabii öğretim tarafına odaklanarak okumaya çalışıyoruz ama eğitim bir süreç. Doğduğu andan öldüğü ana kadar insan, eğitim süreçleri içerisinde geçer. Yani birini kırk yaşında bir olay hizaya getirir, bir tanesini ölüm hizaya getirir. Zaten ahirette hizaya gelecek diyoruz. O zaman biz eğitim sürecinin yaygın eğitim tarafına bakarak da okumamız lazım. Yani biz bilgi yüklemeyi önemsiyoruz, biz müfredatımızda bilgi tarafını değiştirmeyi istiyoruz. Tümdengelim tümevarım bunlar önemli, ama daha da önemlisi bu söylediklerimizin hayata uygulanışı. Mesela biz hakkı ve haddi bilmede;

birincisi kibirden uzak, yardımseverlik, yeri geldiğinde cesaret, yeri geldiğinde kıskançlıktan öteye geçme bunu nasıl öğreteceğiz? Biz akşam annemizden babamızdan dinlediğimiz hikâyelerden mi öğreneceğiz, oradan da öğrenebiliriz ama hayatta göreceğiz komşusuyla nasıl ilişkisi var, yanlış karşısında nasıl duruyor, yanlış yaptığında geri adım atabiliyor mu, özür dileyebiliyor mu, hayırseverlik yapabiliyor mu? Onun için özellikle bu alanın söylediğimiz örneklik tarafının eğitim içerisinde çok öne çıkması lazım.

Adaletin toplumsallaşması mevzusunda iletişim kanalları var, başka şeyler var ama bizim dünyamızda eksik olan şeylerden bir tanesinden bahsedeyim sonra toparlayıp bitireyim. Bizim sürdürülebilirlik konusunda katkı alabileceğimiz alanlardan bir tanesi de sanat. Aslında sanat topluma yeri geldiğinde öncülük eden yeri geldiğinde eleştiriyi estetik bir şekilde sunabilen yeri geldiğinde yeni bir dünyanın kapısını aralamayı bilen bir güç olması gerekirken bizim bu tür bir eksikliğimiz var. O da bizim yazılı toplum olmamamızdan, geçmişten getirdiğimiz bazı alışkanlıklardan. Aslında mesela bizim ticari hayatımızda yazılı kayıtların olmasını Allah-u Teala emrediyor. Ama biz maalesef yazılı topluma uygun bir hayat sürmemişiz, hala sürmüyoruz. Yazı olmayınca yapı olmaz, yazı olmayınca sınır olmaz, yazı olmayınca ortaya çıkan sorunun çözümü konusunda sorun yaşarız. Onun için yazılı toplum da bizi sanata götürür. O zaman adaletin toplumsallaşması içerisinde özellikle ve özellikle ulemaya çok önemli bir yer düşüyor, görev düşüyor. İkincisi ve daha da önemlisi sivil yapılanmalara çok önemli görev düşüyor. Onlara görev düşüyor deyip bireysel olarak da kendi sorumluluklarımızdan kaçmamamız lazım.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Gökhan Tuncel Hocamız, adaletin toplumsallaşmasını güven, irade, ahlak, dayanışma, sürdürülebilirlik açısından değerlendirdi ve bu yapının siyasi ve ekonomik versiyonlarını ve temellerini anlatmaya çalıştı. Burada ulema fikri üzerine, İslam alimi profili üzerine önemli bir ikazı vardı ki, bunu çok önemsiyoruz. Ne kuru

kuru bir entelektüel, İslami ilimlerden ve toplumdan uzak bir entelektüel ne de batı düşüncesi ve batı siyaset bilimi bilmeden kuru bir tekke mollası olma değil her ikisini meczedecek ve bunun bir korelasyonunu, iz düşümünü sağlayacak bir İslam alimi tipine ihtiyacımız olduğunu söyledi. Bu ulemayı da uyarıcı ve ikaz edici olarak söyledi. Şimdi geldik son konuşmacı Prof. Dr. Adem Apak hocama. Adem Apak Hocama. Gökhan Hocam toplumsallaşmaya Hz. Ömer'den başlamıştı. Adem Apak Hocam da belki aynı yerden devam edecek. İslam tarihi seyriindeki ehliyet ve liyakat konusunu hocamdan dinleyeceğiz.

İSLAM SİYASET TARİHİNDEN ÖRNEKLER

Muhterem Hazirûn'u Hürmet ve Muhabbetle Selamlıyorum. Ben burada aynı zamanda bir imam hatipli olarak karşınızdayım.1988 Bursa İmam Hatip Lisesi mezunuyum. Şu anda da Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde İslam Tarihi hocası olarak görev yapıyorum. Yaklaşık 20 yıldır İslam Siyaset Tarihi üzerine araştırmalar yapıp dersler vermeye gayret ediyorum. Üç tez hazırladım, üçünün de kapağında siyaset vardır. Yüksek lisans tezim "Hz. Ömer Dönemi Devlet Siyaseti", doktora tezim bir Arap siyaset dâhisi olan Amr İbn As, "İslam Siyaset Geleneğinde Amr İbn As" ve doçentlik tezi olarak da Araplarda asabiyyet kabilecilik ve bunun siyasete etkisi üzerine çalıştım.

Dolayısıyla bu kadar uzun bir İslam Siyaset Tarihi içerisinde emanet ve ehliyet konusunda örnekler vermeye ve 20 dakika içerisinde bunu yapmaya kalktığımızda yetersiz olacağımızı sizler takdir edersiniz. Mehmet Bey beni aradığında, "Hocam sizden İslam tarihinde emanet, ehliyet ve liyakatle alakalı sunumlar bekliyoruz." dediğinde ben Allah Resulü'nün (sav) yönetim anlayışı, idareci tayinindeki bir takım prensibinden örnekler ve Hz. Ömer'in (ra) uygulamalarından örnekler ile 20 dakikalık vaktimi değerlendirmek niyetiyle buraya geldim. Tabi hem dini anlama hem yorumlama hem de bunu icraata tabi kılma anlamında Hz. Ömer eşsiz bir örnektir. Ben bizim toplumumuzda ve siyaset adamlarımızda Hz. Ömer'in tanınmadığını düşünüyorum. Sadece adil Ömer, adaletli Ömer, adalet timsali. Hz. Ömer adalet timsalinden ziyade adalet sistemini kuran adamdır. İlk kez kadılık teşkilatını kuran adamdır. Kadılık vazifesini valinin elinden alarak müstakil doğrudan halifeye bağlı olarak kuran kişi olarak karşımıza çıkıyor. Dolayısıyla Hz. Ömer'den de birkaç örnek vererek belki bizi düşünmeye sevk eder diye, o niyetle buraya geldim.

Ben ehliyet ve liyakat kavramınının asıl temeli ve esası olan emanet kavramından bağımsız olarak değerlendirilmemesi gerektiğini düşünüyorum. Gerçi konuşmalar içerisinde zaman zaman emanet kelimesi de kullanıldı. Ehliyet

Prof. Dr. Adem APAK
Uludağ Üniversitesi Öğretim Üyesi

ve liyakat kelimesi birbirini tamamlayan yakın kavramlardır. Ama adalet olmadan ve emanet olmadan ehliyet ve liyakatin bir anlamı yoktur. Ehliyet ve liyakat bir takım teknik özelliklerdir. Mesela hepimizin kullandığı ehliyet olmadan araba kullanamazsın. Bir şey layık olmak biraz ehliyet ve liyakat için teknik tarafı, diploma tarafı gibi geliyor ama bunun esası, ruhu ve felsefi temeli emanettir. Nitekim sabah Hocamız hakikaten hem güzel Kur'an'ı Kerim okudu hem de seçtiği ayetler rastgele ayetler değil. Bu toplantının da mottosu olan ve ondan sonra konuşan Recep Hocamızın da ifade ettiği gibi "Bismillahirrahmanirrahim" sadece bu ayeti kerimenin tefsirini ve esbabı nüzulünü ortaya koyduğumuzda emanetin ehliyet ve liyakat için ne kadar ehemmiyetli olduğunu ortaya koymamız mümkündür.

Bu ayeti kerime Recep Hocamızın da ifade ettiği gibi Mekke'nin fethi esnasında nâzil olmuştur. Haşimoğulları İslam öncesi dönemde "sikaye" dediğimiz hacılara su sağlama görevini ifa ederken, "nedve" yani Kabe'nin anahtarını elinde bulundurma görevi İslam öncesi dönemden itibaren Haşimoğulları'nın büyük amca oğulları Abdudaroğulları'nın uhdesinde idi. Tabii Haşimi olan Hz. Peygamber Mekke'yi fethedince akrabalık, kabilecilik duygusuyla Haşimiler bu görevi de onlardan almak istediler. Abbas gerçekten büyük bir siyaset adamıdır, Hz. Peygamber'in amcası. Tabiri yerindeyse Allah Resulüne aşırı ısrarda bulununca, anahtarı ellerinde olan aile daha sonra Beni Şeybe olarak ismi geçmiştir ve hala Kabe'nin anahtarı ailenin elinde bulunmaya devam eder, ailenin annesinin eline anahtarı vermişler, biliyorlar ki ellerinden alınacak. Haşimiler alacak ama Allah Resulü oraya Haşimi İmparatorluğu kurmaya gelmedi, putlardan arındırmak anlamında en sonunda gidip annelerinin elinden anahtarı aldılar. Osman bin Talha'yla ilgili bu ayeti kerime o zaman nazil oldu.

Eğer biz Kur'anî referanslardan İslami referanslardan Hz. Peygamber'in uygulamalarından alacaksak bunun adı ehliyet ve liyakat değil emanet ve ehliyet olmalıdır. Emanet, adalet ondan sonra ehliyet ve liyakat gelir. Emin olmayan bir kişi, adil olmayan bir kişi ehil olabilir,

layık da olabilir. Böyle emin olmayan ve emanetin kıymetini bilmeyen bir kişiye emaneti verirsiniz tehlike ile karşı karşıya da kalabilirsiniz. O nedenle kanaatimce gerek okunan ayeti kerimelerden gerekse uygulamalardan emanetin ve adaletin ehemmiyetine vurgu yapmak lazım. Nitekim ayeti kerime bu hadise üzerine inmiş olan ayeti kerime. Burada vurgu olan şey ehil değil emanettir. Ehline vermekten ziyade emanet nedir? Emanetin mahiyeti anlamı nedir? O zaman bizim yapmamız ehil olan layık olan insanlar yetiştirmeden önce emin olan insanlar yetiştirmemizdir.

İslam öncesi dönemde Mekke müşrikleri Hz. Peygamber'e (sav), Muhammed-ül Emin adını verdiler. Ama onlar onu peygamberliğe ehil ve layık görmemişlerdi bundan dolayı karşı çıktılar. Onun için emin insanlar yetiştirmek ve adil insanlar yetiştirmek ne ile mümkün olabilir? Benden önceki konuşmacılar da ifade ettiler ancak ahlaklı insanlar yetiştirmek ile mümkün olabilir. Eğer biz dinin temel prensiplerini öğretmek kadar ahlakın da dinin temel bir prensibi olduğunu öğretirsek ki Hz. Aişe'nin (ra) de ifade ettiği gibi Allah Resulü'nün ahlakı Kur'an'ı Kerim idi, Kur'an'ı Kerim'deki ahlak prensiplerini ortaya koyduğumuzda pekâlâ bu liyakat ve ehliyet ki -benim şahsi kanaatim yanılıyor olabilirim- teknik bir durumdur. Emanet ve adalet esas olmalıdır. Adaletle hükmetmek. Bakın asıl temel ayet burada var, burada ehliyet kelimesi geçmedi liyakat de geçmedi emanet ve adalet.

Bu şu demek; emanetleri zayi edip etmediğinizi, emaneti ehline verip vermediğinizi, emaneti koruyup korumadığınızı Cenabı Hak bizzat takip ediyor ve onun hesabını sizden soracaktır. Dolayısıyla emanet bilinci bir anlamda Allah bilinci, kul Allah ilişkileri gibi tamamen İslami, tamamen Kur'an-i, tamamen tamamen Kur'anî, tamamen ahlaki ve tamamen Nebevi değerlendirmeler çerçevesinde gerçekleştiğinde o zaman emanetin ehil olana layık olana verilmesi durumu bir problem olmaktan çıkar diye düşünüyorum. Önce bunun teknik veya teorik tarifini ortaya koyduktan sonra geri kalan zamanımda da Allah Resul'ünden ve Hz. Ömer'den birkaç örnek vereceğim.

İfade ettiğim gibi bunların her biri ile alakalı belki örnekler üzerinden seminerler konferanslar yapılabilir ben sadece örneklerini ortaya koymaya çalışacağım. İslam öncesi dönemde bir kişinin idareci olabilmesi için kendisine görev verilebilmesi için birinci şart soyu ve asaletidir. Yani belli kabilelerden gelmeyen bir kişinin idareci olması mümkün değil, ne kadar layık ne kadar ehil olursa olsun. Yani doğuştan kazanılan bir statü, cahiliye dönemi sosyal ve siyasi hayatının temel prensibi budur. Allah Resulü bunu ortadan kaldırmak amacıyla muazzam bir örneklik anlamında bir uygulamaya imza atmıştır. O da ne? Aslında azatlı bir köle olan Kureyşli olmayan Mekke'li olmayan bir komutanı, bir kişiyi Müslümanların başına komutan tayin etti, Zeyd Bin Harise. Hz Aişe der ki, "Eğer Allah Resulü bir yere ordu gönderdiyse ve o ordunun içerisinde Zeyd varsa komutan odur." Halbuki Zeyd'in komutanlığına bırakın yeni Müslüman olanlar kadim Müslüman olanlar bile karşı çıktılar. Neden o bir Kureyşli değil. Zeyd Bin Harise hepinizin malûmu Allah Resulü'nün bir numaralı komutanıdır. Zeyd Bin Harise Mute savaşında şehit olduğunda Mute savaşının da bir numaralı komutanıdır. Yani Zeyd Bin Harise başkomutan olarak şehit olmuştur. Azatlı bir köle. Onun komutanlığı Müslümanlar hiçbir zaman tam içlerine sindiremediler. Bunu nereden çıkartıyorum Zeyd Bin Harise şehit olunca Mute'de Allah Resulü onun yerine oğlu Usame Bin Zeyd'i tayin etti.

Arap geleneğinde şöyle bir uygulama da var, idareci olacak ve kendisine görev verilecek kişinin mutlaka yaşlı, hatta mümkünse en yaşlı olması lazım. 40 yaşından öncekilerin çocuk sayıldığı bir toplumdan bahsedelim. Allah Resulü Usame Bin Zeyd'i komutan tayin ettiğindeki yaşı 18-19'dur. Peki bu ordunun içinde kimler var? Kimler yok ki. Başta halifeler olmak üzere Halit Bin Velid'ten Hz. Ali'den daha sonraki komutanlardan. Usame Bin Zeyd komutan tayin edildiğinde son ordusudur Allah Resulü'nün. Ashab-ı Kiram içerisinde ona karşı itirazlar yükseldi. Sahabe-i Kiram içerisinde onların kanaatlerini Allah Resulü'ne aktarma konusunda en cesaretli olan Hz. Ömer'dir. Gidip Allah Resulü'nden daha tecrübeli, daha yaşlı, hatta mümkünse Kureyşli birinin atanmasını istediklerin-

de araya annesi Ümmü Eymen'i koyduklarında o da gidip demiştir ki "Ya Resulullah oğlum gençtir, gerçekleştiremez." Allah Resulü'nün verdiği cevap şudur: "O bu görev için lâyıktır ve ehildir. Ben biliyorum onlar -onlar dediği ashab-ı kiram- onun babasına da itiraz etmişlerdi."

Dolayısıyla biz burada şunu görüyoruz, yaşlılık Arap geleneğinde var. Gençlere değer vermemek anlamında, gençlere idarede, siyasette, komutanlıkta görev vermeme anlamındaki şu anki İslam dünyasının uygulamalarının tamamı istisnalar olabilir Peygamber'in (sav) uygulamasına terstir. Allah Resulü Mekke'nin fethinden sonra 20 yaşında bir genci hem de daha dün Müslüman olmuş, Mekke'nin Fethi esnasında Attab Bin Esid'i Mekke'ye vali tayin etti 20 yaşında, herhalde kıyamete kadar ondan daha genç bir Mekke valisini dünya görmeyecek. Onun için emanet ve ehliyetin ölçüsü, liyakatin ölçüsü soy değil Allah Resulü'nün uygulamalarında, yaşta değil. Bunun gibi Allah Resulü'nün kadı olarak tayin ettiği, komutan olarak tayin ettiği, katip olarak tayin ettiği isimlere baktığınızda bunların büyük bir kısmının şöhretli bir aileden gelmediğini ama kendince yeterli olduğunu görürsünüz.

Bunun başka bir örneğini de Ebuzer el Gıfari'de buluruz. Ebuzer el Gıfari, Gıfarz arasında kervan sormakla meşhur bir kabileye mensuptur. Tam saf bir bedevi olarak yani şehir toplumunun şartlarını ve yönetimini bilmeden bedevî hayat içerisinde, sabah her erken kalkanın kendisini kral zannettiği bir ortamdır orası. Ebu Zer el Gıfari de benzer şekilde Allah Resulü'nün sağa sola görevli tayin etmeye başladığı andan itibaren kendisinde bir özgüven ki, bedevilerde özgüven en üst noktadır, Allah Resulü'nden vazife beklemiş, anlaşılan vazife gelmeyince bizzat kendisi talip oluyor. Halbuki bu esnada Allah Resulü Ebu Süfyan'a görev verdi, çünkü Emevi ailesine mensup olduğu için muazzam bir siyasi birikimi var. Muaviye Bin Ebu Süfyan'ın babası kendisi, dolayısıyla Allah Resulü göreve getirirken Müslümanlıkta öncelik, erken Müslüman olmak, dindar olmak gibi bunları dikkate almıyor. Bunlar kişinin Allah'la kendisi arasındaki özelliklerdir. Böyle bir yanlış anlaşılma var. Çok iyi namaz kılan adamdan çok iyi

belediye başkanı olur. Bu ayrı bir şey.

Hız. Ömer şöyle söyler, “Ben kişinin, idarecinin namazına, zekâtına, orucuna, ibadetine bakmam. Onun o işi yapıp yapmama potansiyeline bakarım.” Nitekim Hız. Ömer’in vali olarak tayin ettiği ve İslam siyaset tarihinde Arap dâhileri olarak geçen 4 kişi vardır, Muaviye bin Ebi Süfyan, Amr İbn As, Muire bin Şu’be ve Ziyad bin Ebi. Bunlardan hiçbiri Ashab-ı Kiram’ın çocuklarına “Büyüyünce bu adam gibi ol.” diye örnek gösterdiği adamlar değildirler, ilk Müslümanlardan değildirler çoğu kılıç artığıdır. Ama siyaseti, idareyi ve yönetimi bildiği için Hız. Ömer zamanında Şam toprakları Muaviye bin Ebi Süfyan eliyle İslam ile tanışırken Mısır toprakları, Kuzey Afrika toprakları Amr ibn As eliyle İslam ile tanıştı. Irak topraklarından doguya ilerlediğimizde Muire bin Şu’be ve ondan sonra Ziyad bin Ebi ile bu topraklar gerçekleşti.

Dolayısıyla ehil olmak, birikimli, donanımlı olmak ile salt dindar olmayı birbirinin alternatifini olarak görmemek lazım. Tabii ki siyaseti bilen donanımlı insanın dindar olması da istenen bir şeydir. Ebu Zer el Gıfari, çok dindar bir insan. Yani nasla Müslüman diyebileceğiniz bir Sahabi. Allah Resulü’ne derki der ki “Ey Allah’ın Resulu, beni vali yapmayacak mısın?” yani herkesi yaptın bir de bizi yap anlamında. Allah Resulü’nün verdiği cevap çok güzel ve çok nazikçe. Tabii biz olsak başka şekilde söyleriz ama Allah Resulü der ki, “Ey Ebu Zer, valilik idarecilik bir emanettir. – o da emanet kavramını vurgu yapıyor- Emaneti taşıyamadığın zaman bu senin hem bu dünyanın hem de ahiretin için felaket anlamına gelir.” Bunun üzerine Ebu Zer özür dileyerek ayrıldı, görev istemedi.

Son örnek Hız. Ömer’den. Hepiniz bilirsiniz, annesini babasını İslam uğrunda şehit veren bu anlamda pek çok işkenceler gören Ammar Bin Yasir çok dindar bir kişi. Hız. Ömer’in kulağına gitmiş. O Ömer ki, az önce isimlerini saydığım valileri tayin ediyor. Yani Muaviye bin Ebi Süfyan, Muire bin Şu’be, Ziyad bin Ebi, Amr İbnül As ile Ammar Bin Yasir’i insanların zihninde Müslümanların tahayyülünde tartamazsınız. Ama onlar ayrı alanlarda tebarüz etmiş Müslümanlar. Duymuş Hız. Ömer, “Şu Ammar

Bin Yasir’i bir vali tayin etse ne kadar güzel bir idareci olur.” Bu tamamen bir temenni, belki de kuruntu. Hız Ömer’in kulağına gidince Ammar Bin Yasir’i Kûfe’ye vali tayin ediyor ki, Kûfe İslam siyaset tarihinde en büyük sıkıntıların, ihtilallerin, işgallerin, isyanların gerçekleştiği bölge, madem bu kadar çok iyi olduğunu düşünüyorsanız buyur Kufe’yi idare et. 6 ay geçmeden Kufeliler Ammar’ı, Ammar da Kufeliler şikayet etmek amacıyla halifenin huzuruna gelir. Bunlar der ki, “Bu ehil bir adam değil idare edemiyor.” Ammar der ki, “Bu Kufeliler adam değil ben onları idare etmek istemiyorum.” Hız. Ömer de der ki, “Ammar’ın bu işi yapamayacağını ben de biliyorum ama ben onu görün diye gerçekleştirdim” der ve daha sonra Ammar Bin Yasir’i görevden alıp onun yerine yine başka bir idareci tayin eder. Son söz olarak ifade etmem gerekirse emanet bilinci üzerine gidersek bize verilen hayat, aldığımız nefes biz emanet denilince sadece tayin edilmişleri, koltukları olarak düşünüyoruz. Ben hocaysam öğrencilerim bana emanettir, rektör hocama bütün üniversite emanettir.

Hadis-i Şerif’i hepimiz biliyoruz. Bu emaneti en güzel anlatan örnek anlamda hadisi şeriftir. Onun için görevi veren de görevi alan da emanet bilincine sahip olursa inşallah emanetler zayi olmayacaktır. Allah Resulü’nün ifadesi ile, “Emanetler zayi olduğunda yani iş ehil olmaya verildiğinde kıyameti bekleyin.” Demek sizin kıyametiniz koptu da haberiniz yok demektir. Onun için her birimizin ahlaklı ve emin insanlar olmak ve ahlaklı emin insanlar yetiştirmek konusunda gayret göstermemiz gerekiyor. ÖNDER’in ana misyonunun da ben bunun olduğunu düşünüyorum. Bu misyonu ifa etmede Cenab-ı Hak hepimize gayret ve muvaffakiyet nasip etsin dua ve temennisiyle hepimizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet Sönmez:

Prof. Dr. Adem Apak hocama çok çok teşekkür ediyoruz. Güven toplumunun inşasında ehliyet ve liyakat konulu oturumun son konuşmacısıdır kendisi.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

---

3. OTURUM
İMAM HATİP OKULLARI VE
DEĞERLERİMİZ

Tayfur ESEN
Moderatör
ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı

Sağımı, Solumu, Önümü, Arkamı; Nefsimi, Tarihi, Medeniyeti Selamlarım. Her birisi bize emanet olan ve bir gün bize verilenlerden hesap sorulacak o günde ümit ederim hepimiz selamete ereriz. ÖNDER, kendi camiası içerisinde öncü olmaya çalışan bir kurum ve kuruluş. Aslında imam hatiplerdeki değer konusunu konuşurken “İmam hatip kime ya da öğrencisine nasıl bir değer katar, ne kazandırır?” sorusunu konuşmak değil belki canlı şahitler üzerinden göstermek gerekiyor. Çünkü, bugün imam hatip lisesinin nasıl bir değer ortaya koyduğunun şahidi sağımda, solumda ve önümde olan sizlersiniz. Konuşmuyor iş yapıyoruz şükürler olsun. Allah’ın rızasına uygun çok değerli, çok önemli bir iş yapıyoruz. Yardımlaşıyoruz. Her insan kendi yaradılış karakteri üzerine hareket eder. Şükür ki Allah bizi farklı işlerin yanı sıra böylesi bir görevle de istihdam ediyor. O’ndan razıyız, binler şükür. Derdimiz dert değil bize bir derman inşallah.

Bugün, ÖNDER Gençlik Başkanımız Resul Bey ve Din Öğretimi Genel Müdürümüz Nazif Bey ile imam hatiplerimizdeki değerler üzerine ve gençliğimize değerlerimizi nasıl aktaracağımız üzerine yaklaşık bir saatlik bir söyleşimiz olacak, sohbetimiz olacak. Nazif Hocam burada, kendisine sorulacak sorular vardır. Bazen bu sorular kişisel olmuyor, çoğumuzun merak ettiği sorular olabiliyor. Biz önceliği Hocamın sunumuna vereceğiz, vakit kalırsa da soruları almaya gayret göstereceğiz ve imam hatiplerimizdeki, üniversitelerimizdeki öğrencilerimizle irtibatı sağlayan onların nabız atışlarını kendi nabız atışı gibi hissedip inşallah onlar için değerli işler yapmaya çalışan genç, değerli bir kardeşimiz var; Resul. Şimdi sözü kendisine bırakacağım ve imam hatipli olsun olmasın ama kendisini genç gören gençlerimize değerlerimiz nasıl aşılanır, onlar nasıl değerli, liyakatli kılınır kendisini bir dinleyelim inşallah. Buyurun.

GENÇLİKTE EHLİYET VE LİYAKAT

Selamun Aleyküm, öncelikle Tayfur Başkanımıza teşekkür ediyorum. Allah razı olsun. Bugün Malatya'dayız. Rabbim, bizi on altıncı kez bir araya getirdi; Kurultayımız için. İnşallah buradaki gündemimiz, buradaki konumuz hepimiz için seneyi dolduran, bizim açımızdan gündem oluşturan bir başlangıcın vesilesi olur. Burada bana düşen konu, gençlik, ehliyet ve liyakatle ilgili bir mecz etmeye çalışacağım. Bununla ilgili bir hazırlık yapmaya çalıştım. Karşımda sizin gibi değerli bir kitle olunca hazırlanmadan gelmemem gerektiğini hissettim. Şimdi Rabbim nasip ederse, bu iki kavram üzerinde konuşacağım. Gençlikle ilgili burada dernek başkanlarımız var, Gençder'den gençlik başkanlarımız, hanımefendiler var. Bu kavramları nasıl mecz edebiliriz, gençlerin gündemini nasıl oluşturabiliriz?

Ehliyet ve bilinç başlığı bir nevi olacak. Bununla ilgili biz, bu bilinci nasıl aşılabiliriz, bu bilinçle ilgili ne yapabiliriz? Öncelikle bunları ifade etmemiz gerekiyor. Biliyorsunuz ehliyet ve liyakat kelimeleri birbirini tamamlayan yani sadece ehliyet demiyoruz, sadece liyakat demiyoruz; ehliyet ve liyakati her kullanımımızda bunu mecz ediyoruz. Bu kavram bizim için bir yeterliliği, güvenilirliği, eminliği; bir işi yapabilirliğimizi gösteriyor. Bunu gençlere nasıl aşılabiliriz, sonraki nesillerimiz bunu nasıl kendine gündem edebilirler? Asıl gündemimiz bu olacak. Ben bu işi en basit şekilde gençler nasıl algılamalı veya gençlere nasıl algılayabiliriz konusunu kendi okul yıllarımdan, imam hatip yıllarımdan örneklendirmek isterim. Kendim İstanbul Kartal İmam Hatip Lisesi mezunuyum. O okulu benim için anlamlı kılan, eğitimden, öğretmenlerinden, oradaki sosyal hayatım dışında bir sosyal öğrenme ortamı olarak bir STK kültürü olan abilerin yani mezun derneğimizde bulunan abilerin, ablaların gelip bizimle hemhal olmasıydı. Yani okulda öğrendiğimizin iki katını abilerimizin bizi çağırdığı bir buluşmada, beraber yaptığımız bir halı saha maçında daha net bir şekilde gördük ve asıl bizi dolduran, onların hal ve hareketleri, olaylara bakışı oldu. Ondan sonra bizim kimliğimizin oturmasına katkısı oldu.

Resul ÇİFTÇİ
Genç ÖNDER Başkanı

Bir ekibimiz vardı lise yıllarında bu ekibi bir araya getiren bir abiler, ablalar grubu vardı. Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki bu ilişki yani mezunla, STK ile öğrencinin ilişkisi o öğrencinin kimliğinin inşasının birinci kademesi oluyor bizim için. Burada biz gençlere ehliyet ve liyakati aşlamak istiyorsak gençlerle ilgilenen, onlara yol çizen, rehberlik, mürşitlik yapmak isteyen abiler, ablalar, hocalar öncelikle asıl gündeminin o samimi dokunuşlarla olacağını göstermesi gerekiyor. Şunu biliyorum ki bu dokunuş sadece benim mezun olduğum okulla ilgili değil. Bu imam hatip kültüründe sabah Bakan Bey ifade etti mezunlarının, kendi yapılarının birbirine daha aidiyetle sahip çıkan bir konumda olduğunu herkes müşahede ediyor. Hatta bununla ilgili yapılan araştırmalarda da imam hatip mezunlarının aidiyetleri, okullarla ilişkisinin daha fazla olduğu da hem bizim şahit olduğumuz hem de araştırmalar neticesinde bize gelen bir veri olarak duruyor. Sadece Kartal İmam Hatip değil bütün okullarda bu ilişki böyle, bu abi, abla ilişkisi...

Burada abi abla ilişkisiyle ilgili hazirûna direkt şunu sormak istiyorum, “Gençlere do-

kunurken nasıl olmalıyız?” Biz gerçekten gençlerle ilgili bir dönüşüm bekliyoruz, gençler dönüştürsün istiyoruz. Bazen gençlerin bulunduğu ortamda abiler şunu söylüyor: “Bizden iş geçti artık sıra gençlerde.” Evet sizden iş geçerken bu gençlere nasıl bir örneklik sergileyebiliriz ki o genç onu alsın, onu kuşansın bu da önemli. Biz önümüzdeki yıllarda işte on yılda, yirmi yılda, yüz yılda artık işin ehli olan, işine sahip çıkan gençlerin yetişmesini istiyoruz. Ehliyetli olsun, liyakatli olsun çevresinden dolayı değil kendinin varoluş sebebiyle, bilgisiyle, birikimiyle söz sahibi olsun. Onun için bizim çevremiz- yani sizler- gençlere dokunurken örnekliğiniz çok önemli. Yine Recep hocanın bir ifadesi var, “Gençler imajı takmayın” dedi. Bunu gençlere söylemeden önce yani hocamız Allah razı olsun çok güzel bir nasihatte bulundu ama o gençlere bunu yansıtabilecek sizlersiniz. Bu imajı, bu samimiyeti onlarla hemhal olarak, onları bir adım öne götürecektir o azmi sizin onlara göstermeniz gerekiyor. Yani, ehliyeti ve liyakati oluşturan, onlardaki o bilinci oluşturan sizin onlara yaklaşımınız. Bu aslında benim birinci başlığım. Ehliyetli bir gençlik istiyorsak; STK

olarak, aile olarak, idareci olarak, bir toplumun diğer bileşenleriyle birlikte gençlere sağlıklı bir ortam bırakmalıyız. Bu ortam da tamamen bizim kendimiz, kişiliğimiz, örnekliğimiz üzerine kurulu. Güzel örneklik başlığı olarak bunu söyleyebiliriz.

Geri dönüp baktığımızda yani bizim medeniyetimizin bize bıraktığı çok değerli bir miras var. Ahilik kültürü dediğimiz, abilik, ablalık bunu biraz daha güncele getirdiğimiz zaman danışmanlık oluyor, mentörlük oluyor. Bunlar artık bizi işleyen, bize yön veren kavramlar. Yapılan çalışmalarda biz mesela; artık toplu görüşmelerin, toplu buluşmaların etkisinin yavaş yavaş azaldığını görüyoruz. Yani önceki dönemlerde mitinglerdeki sayılara bakarak seçim değerlendirilirken artık insanların samimiyeti, dokunuşları veya o gösterdiği ilgi artık seçim sonuçlarını belirliyor. Bizim de gençleri yetiştirirken o samimiyetimiz, o dokunuşumuz birinci vazifemiz olmalı diye düşünüyorum. Nitekim biz de bunlarla ilgili mesela direk mezunlarımızı, ilgili paydaşlarımızı gençlerimizle buluşturacak kamplar yapıyoruz. Kamplarda bizim öğrencilerden aldığımız en güzel sonuçlardan bir tanesi, abilerin, ablaların onlara böyle oyun oynarken, mescide cemaati toplarken söylediği bir cümle oluyor. O da onun dokunuşunu gösteriyor.

İşte yine farklı bir isimlendirme olarak verdiğimiz 'Aynı Sırayı Paylaşanlar' diye bir konseptimiz var, biliyorsunuz. Ne demek? Aynı sırayı paylaşmış, aynı okuldan mezun olmuş, o okulla ilgili aidiyeti olan; hayatın her kademesinde farklı alanlarda bulunan abilerimizin, ablalarımızın o örnekliklerini liseli yıllara, ortaokullu yıllara taşınmasıyla ilgili bir konsept belirlemiştik. Biz zaten çalışmalarımızı bu başlıkla oturtmaya çalışıyoruz. Verimli oluyor mu, azami bir verim almaya çalışıyoruz eksiklerimiz de var işin bir gerçeği.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

Ben burada bir devreye gireyim. Aslında gençlik kamplarında bir boy aynası diyebileceğimiz uygulama söz konusu. Değişik şehirleri-

mizden genç arkadaşlarımız bir araya geliyorlar ve kendi yaşıtında bir başka arkadaşında kendisinde olmayanı görüyor. Bir ideal, ufuk sahibi oluyor. Bu nedenle gençlerin bir araya gelmesi için yaz dönemlerinde düzenlenen bu kampların ister ÖNDER Genel Merkez olarak gerçekleştirilenleri isterseniz sizin tarafınızdan gerçekleştirilecek olanları lütfen önemseyin ve bunlara ağırlık verin. Çünkü hayat, okuldaki dersten öğrenilmiyor. Öğretmen derste sadece müfredatı anlatabiliyor çünkü biz aynı zamanda o öğrenciden akademik bir başarı bekliyoruz. Fakat hayatı, İslam'ı genç arkadaşlarımıza inanın okulla beraber daha çok okulun dışında anlatabiliyoruz.

Biraz önce gençlerimize dokunuştan bahsetmiştik. İmam hatip lisesindeki hocalarımızdan kim aklımızda kaldı diye ben kendi kendime sorduğumda, yatılı okulda okuyan bizler için aklımızda kalan hocalarımız; ders sonrası bizleri evlerine götüren, sıcak bir yemek ikram eden, çay ikram eden sonra o fikri birikimini oturup bizimle, sofrasıyla paylaşıyor muşçasına paylaşan hocalarımız olduğunu gördük. Bunların hiç birisi rol yapmıyordu, rol kesmiyordu, çok tabii idi, kendisine böyle bir sorumluluğu vermişti. Sofrasını bölüşmek ne kadar onun için önemliyse düşünce ufkunu, medeniyet ufkunu bölüşmek de onun için o kadar önemli idi ve hayatta bütün peygamberlerin de temel ham maddesi nasıl insansa bu hocalarımızın da elindeki üç beş genci değerlendirmenin gayreti içerisinde olduklarını gördük. Gençler bizim yol arkadaşlarımız, gençler bizim geleceklerimiz. Bizim planlı, programlı "Şu sözüm ona etki eder, şu davranışım onu etkiler" diye düşündüklerimiz değil. Siz sadece yapmanız gerekeni yapın bir bakarsınız ki hiç ummadığımız bir söz, hiç ummadığınız bir davranış onda hayatının değişmesine neden olmuştur. Buyrun.

Genç ÖNDER Başkanı
Resul Çiftci:

Allah razı olsun Başkanım. İkinci olarak bu öğrenciye o samimiyet, dokunma bahsinden sonra, ehliyet ve liyakati ben kendi bulunduğum noktadan okuduğum zaman arkadaş çevremle; takıldığım, beraber muhabbet ettiğim, çay içtiğim gençlerle ehliyet ve liyakati artık bir

alana sıkıştırılmış gibi görüyoruz. O da sadece bürokrasi ve siyaset. Yani ehliyet ve liyakat dediğiniz zaman nereye bir daire başkanı atanmış örnek veriyorum o ehliyetli mi, liyakatli mi veya nereye bir belediye başkanı seçilmiş o ehliyetli mi, liyakatli mi, bir okul müdürü ehliyetli mi liyakatli mi? Yani belli alanlara sıkıştırıyoruz. Aslında bu ehliyet ve liyakati sadece seçim mantığından veya atama mantığından öteye götürüp bunu biz hissettirebilirsek eğer, nasıl ehil bir aile olunur, nasıl ehil bir abi olunur bu aynı zamanda emanet sahibi, emanete nasıl sahip çıkan anlamında kullanıyorum, bunu hayatın bütün alanlarına kuşatmamız gerekiyor. Gençler de belki dediğim gibi bize aktarıldığı şekilde ehliyeti ve liyakati sadece üç beş alana sıkıştırıyor ama bizim onlara dokunuşumuz, beraber çalışmalarımız, onlarla ilgili işbirliklerimiz; onlarda, ehliyet ve liyakatin hayatın bütün alanında olması gerektiği düşüncesini sağlamalıdır.

Yine benim çok kıymet verdiğim Alev Alatlının bir demeci var, o yıllarda aklımda kalmıştı. Yaklaşık iki sene önce, “Başarı liyakatle düğümlenir” diye bir cümle kuruyor. Evet, eğer bizim bir gelecek tasavvuru, gelecek hedefi, o vizyonu oluşturmamız gerekiyorsa bizim o gençlerle beraber emanete sahip çıkan ehliyeti kuşanan bu hayati önemi bizim önce kendimiz anlayıp ondan sonra gençlerle bunu bir etmemiz, birleştirmemiz gerekiyor. Bu da benim bir nevi üçüncü başlığım olmuş oldu. Bu benim yine siz katılımcılarla ilgili başlığım. Gençlerle ilgili eğer ben bir gence ehliyet ve liyakatle ilgili ne söylemek isterim diye bir sorum olsa ki bu soru çok kıymetli bir soru. “Ben nasıl ehliyetli ve liyakatli olabilirim?” diye lise yıllarında, üniversite yıllarında bunu kendine bir kardeşimiz soruyorsa eğer gerçekten bizim için çok önemli ve o gence de şunları söylemeliyiz. Yani bir gündemi, günceli olmaması gerekiyor. Evet, şu an hepimizin telefonunda onlarca haber uygulaması var ve haber gündemleri var. Bir gün herhangi bir haber kanalıyla bir saat uğraştığımız zaman günümüz gidiyor. Yani onunla hemhal oluyoruz, onunla ilgili oturup kalkıyoruz; oturduğumuz çay ocağında, gittiğimiz arkadaş ortamında gündemimiz bu oluyor.

Biz gündemi bilelim, günceli bilelim ama bizim, kendimizin belirleyeceği kısa, orta ve uzun vadeli gündemlerimizin olması gerekiyor ve bunları kuşatan, ferdi gündemimizi kuşatan bizim müslüman gündemlerimizin olması gerekiyor. Bizim Kudüs gündemimizin hala gençlerde diri olması gerekiyor. Ehliyet ve liyakatli bir arkadaşım gündemini belirlerken hem mühim sıralamasını yapıp kendi önceliklerini belirleyecek ve her ne olursa olsun şahsiyle, ailesiyle, çevresiyle ilgili ne kadar değişim olursa olsun değişmeyecek gündemleri oluşturması lazım. Nedir bu? Biz Kudüs dedik ama Kudüs; bizim için, genç için bir ütopya olabilir. Ama namaz, gencin değişmeyen gündemi olmalı. Bu gündeme göre o ehliyeti oluyor çünkü, “Müslümanım” diyor, müslümanın o ehliyeti oluyor ve belli bir yaşı geçtikten sonra onları yapması gerekiyor. O genç de değişmeyen gündemlerine rağmen onu incelemeli, ona sahip çıkmalı ve aşkla, azimle kendi gündemlerini belirlemeli. Bunları çoğaltabiliriz. Bizim gündemimiz çok. Kardeşlik gündemimiz var, ensar-muhacir gündemimiz var. Bunlar her zaman önümüzde.

Gencin gündemi belirlediği birinci başlığımızdı gençlerle ilgili. İkinci bir başlık, gençlerin her daim aktif olması gerekiyor. Biz şunu biliyoruz ki tasavvufla ilgili -gerçi hocalarım vardır beni mazur görün- iki yol gösterilir. Bir Hz. Eubekir yolu, bir Hz. Ali yolu. Tarikatların daha doğrusu sûfi geleneğin beslendiği o halkayı bağladığı nokta olarak. Hz. Ali (ra) yolunda; iyiliklerin yayılması, iyiliklerin artırılması... Yani evet kötülükler yok olmayacak, zorlayacağız nefsimizi ama bir yere kadar biz iyilikleri yayararak o kötülükleri azaltmamız lazım gençler olarak. Ve orada da aktif olmamız lazım. Sözümüzü tesirli kılacak çalışmalar içerisine girmemiz lazım. İlimizde, ilçemizde, özelde, okulumuzda, sınıfımızda aktifliğimizi yürütmemiz lazım.

Yine imam hatip yıllarımda ben kendi arkadaşım üzerinden örnek vereyim. İnsani yardım çalışmalarına çok önem veriyordu. O zaman Kudüs meselesi, Filistin meselesi, Mavi Marmara yılları son sınıftayken, hassaten Mavi Marmara gündemi vardı. Mavi Marmara’yla ilgili kendine öyle bir gündem edindi ki, o zaman biz son sınıftayız üniversite sınavına hazırlanmamız ge-

rekiyor, yani biz sınava hazırlanıyoruz arkadaş Mavi Marmara'yla ilgili etkinlikler, çalışmalarını ciddi bir şekilde artırıyor. Orada mesela o kardeşimiz okuldan ciddi bir miktarda bir yardım toplamıştı. Evet, orada aktif olan o kardeşimiz benim hala beraber gezdiğim, çay içtiğim, muhabbet ettiğim, sırdaşım olan arkadaşım hala insani yardım konusunda elinden geleni yapıyor. Yani o aktifliği biz lise çağlarında başlatıp, üniversite çağlarında başlatıp bir ömür yapacağımız işlere bir merkez taş yapmamız gerekiyor. Bu da önce gençlere, sonra şahsıma ikinci tavsiyem. Gündemlerimiz ve aktif olmamız. Ben bu iki başlıkta hem mezun derneklerimize, kıymetli katılımcılara, hem beyefendilere, hem hanımefendilere bunları ifade etmek istiyor hem de gençlerimizle ilgili bu iki gündemi kendimize kuşandığımız zaman inşallah ehil olan, liyakati merkeze alan anlayışla hayırlı bir sonuç ortaya çıkaran bir iş yapacağımıza inanıyorum.

Burada gençlikle ilgili "Biz gençlik çalışması yapmalı mıyız?" diye hala derneklerimiz soruyorlar. Taşrada gençlik çalışmalarını STK'lar bölüşmüşler, yani gençlik çalışmalarını şu STK yapacak, eğitim çalışmasını şu STK yapacak... Bizim imam hatip olarak alanımız belli, spesifik bir alanımız var: İmam hatip okullarımız. Sayımız da belli. İlimizdeki, ilçemizdeki okul sayımız da belli. Yani bir muğlaklık yok ortada. Her şey net bizim alana odaklanıp; orada iş üreteceğimiz, oradaki nitelikli insan sayısını artırıp, asgari o bilinci yukarı çekeceğimiz bir ortam oluşturmamız gerekiyor. O da sizin uhdenizde, yani salonun dışında değil. Çünkü bunların hepsi samimiyetinizle, aşkınızla, gönlünüzle oluyor. İnşallah bugün başlayan, öncesinde hak batıl mücadelesi olarak ifade ettiğimiz, bugün yeni yeni etkinliklerle onu harladığımız bu etkinliğimiz de ona vesile olur. Ben tekrar katılanlara teşekkür ediyorum, Allah razı olsun. Bizleri ağırlayan, misafir eden Kıymetli ÖNDER İl Başkanımıza ve sponsor olan Kıymetli Paydaşlarımıza teşekkür ediyorum. Allah razı olsun.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

Resul başkana teşekkür ediyorum. "Sen ey güneş yüzlüm. Mübarek ümmetin seçkin evladı. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Dindir artı şu yükselen feryadı. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Âti gözlerinde ve mazi sende.

Şu hakkı tartacak terazi sende. /Yüce milletimin niyazı sende. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Parçala geceyi yırt at siyahı ki bir daha boğmasınlar sabahı. İnan sende bu milletin felahı. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Garip milletimin sendedir gözü. Şehit ecdadımın gülmeli yüzü. /Sensin bu ümmetin mübarek özü. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Cihanı kuşatan çınar gibisin. Diriliş ufkunda bahar gibisin. Huzura açılan diyar gibisin. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim. Böyle gelip böyle gitmez bu işler. Bir gün gerçek olur gördüğün düşler. Ve sabrın gül açar ilkbahar başlar. /Sen ey güneş yüzlüm imam hatiplim."

Hayali olmayan varsa hayali olsun. Edebiyatını yapamadığımız şeyin medeniyetini kuramayız ve gençlerimiz bizim içimizdeki gençlikten çok şey bekliyorlar. Bakmayın ben sizleri bazen yaş olarak ilerlemiş görüyorum ama gerçekten çok gençiz. Şükürler olsun bir görevi aldığımızda on sekizlik bir delikanlı gibi koştüğümüzü da görüyorum. Rabbim gayretimizi artırsın inşallah. Nazif Hocamı kaç yaşında görüyorsunuz? Maşallah. Ben Nazif Hocamla aynı imam hatipte okudum. Birkaç dönem öncesinde idim kendisinin on dört, on beş yaşlarındaki halini de bilirim. Nazif Hoca yedisinde neyse, on sekizinde de o. Allah yardımcısı olsun. Evet, hocam söz sizde, buyurun lütfen.

Nazif YILMAZ
Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi
Genel Müdürü

DEĞERLERİMİZİN YAYGINLAŞMASINDA OKULLARIMIZIN ROLÜ

B ismillâhirrahmânirrahîm. Değerli Oturum Başkanımız, ÖNDER'imizin Kıymetli Başkanı ve Bölgelerimizin, İllerimizin Değerli Temsilcileri. Ben de korktum, "Ben onun cemaziyelevvelini de bilirim." diyecek mi diye ama hüsn-ü şهادette bulundu el-hamdülillah. Şimdi, inşallah ben konuşmayı iki fasıla ayıracağım. Birincisi bana verilen konu; imam hatip liselerinin değerlerimizin aktarılmasındaki rolüyle ilgili birkaç noktaya değineceğim sonra da özellikle dernek başkanlarımızın, üyelerimizin, gönüldaşlarımızın bilmesi gereken konular var onları paylaşmak istiyorum. Eğer soru faslı olursa, Sayın Başkanımız nasıl uygun görürse ona göre hareket edebiliriz.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

Hocam toplam otuz dakikamız var şu an en fazla. Konuşmamızı ona göre ayarlar, birkaç soruya da vakit bırakabilirsek belki ben de araya girerim yine.

Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü
Nazif Yılmaz:

Öncelikle tabi ev sahibimize, rektörlüğümüze, buradaki ÖNDER başkanımıza, ekibine ve bütün paydaş kurumlara teşekkür ediyorum. Şimdi imam hatip liselerimizin aslında Osmanlı Devleti'ndeki o kültürel aktarımın, medeniyetimizin kök değerlerinin taşınmasının, yeniden neşv-ü nemâ bulmasında önemli bir rolü var. Hayrettin Karaman Hocamın bu okulların misyonunu ifade ederken çok güzel bir cümlesi vardır, “İmam hatip liselerinin misyonu nedir?” deseler, “Medeniyetimizin ihyası ve inşası” der. Aslında bu iki kavram hakikaten bizim bu okullara yüklediğimiz misyon.

Şimdi tabi Türkiye'nin 1940'lı yıllar öncesini, bugün sinevizyonda da izledik, göz önüne aldığımızda sonraki yıllarda 50'den sonra imam hatip nesliyle beraber nasıl bir süreç oldu bunu okumak için aslında iyi bir sosyolojiye gerek var. Mesela sinevizyonda bir kelime eksikti. Medresetü-l Vaizin evet 1912'de açıldı ancak aynı zamanda Medresetü-l Eimme ve'l Hutebâ, bunu arkadaşlar herhalde teknik olarak atlamışlar. İmamlar ve hatipler medresesi açıldı sonra bu iki medrese birleştirilerek Medresetü-l İrşad oldu. Dolayısıyla sonrasında imam ve hatip mektebi malum süreç, yaşanan süreçler; Türkiye'de ezanın Türkçeleştirilmesi ve Kur'an eğitiminin yasak olduğu dönemler ve 50'li yıllar. Bir defa imam hatip neslinin ilk hocaları öğrenci okutmaya susamış insanlardı. Gerçekten onlar öğrenciyi bulduklarında nasıl söyleyeyim size bir sahrada, çölde suyu bulan insan gibi öğrencilerine sahip çıktılar, onlara yapıştılar ve onların yetişmesi için bir kısmı özel çabalar, gayretler sarf ettiler. Mahmut Celaleddin Ökten Hoca her zaman simge bir isim ama arka tarafta hakikaten ismi bilinmeyen nice insanlar var. Anadolu'nun farklı yerlerinde kendi mezun olduğumuz okulu da ben düşünüyorum nice

gönül insanların, gönül erlerinin hatta imkanı olmayıp da “Benim param yok ama bir gün amelelik yapacağım” diyerek gelen insanlar bu binalara emek verdiler ve o ruhla bir imam hatip binası inşa ettiler. Hocalar da aynı şekilde sarıldı, yani öğrenciyi bulunca hani Merhum Ali Ulvi Kurucu hoca anlatır, amcası Hacı Üveyszade için derdi ki, “Biz ne derdik şu kadar öğrenci bulamıyorduk ama Allah bize şöyle öğrenci lütfetti.” Onun için, “Bir gül için bin dikenin kahrını çekerim” diyordu o insanlar. Şimdi bu hocalar kimdi?

Bu hocalar bir defa medrese artı Osmanlı uleması diyoruz ya... İşte biz Emin Saraç hocamızdan okuduk, farklı hocalarımızdan okuduk. Şimdi onlar bir devri gördüler, bir devirden de aslında bir kültürü aktardılar. İmam hatip okullarına da hoca olduklarında aynı kültürü ilk nesil devam ettirmiş oldu. Bu açıdan imam hatip okulları Osmanlı Devleti ile birlikte kaybolmaya yüz tutan, belki cumhuriyetin ilk dönemlerinde -maalesef- birtakım uygulamalarla gün yüzüne çıkamayan, nesillere aktarılamayan; değerlerimizin, maneviyatımızın yeniden aktarılması için bir köprü vazifesini gördüler. Bunu bir defa ifade etmem lazım. İkincisi, imam hatip okulları, hayata bütüncül bir yaklaşıma sahip. Samimiyetle ifade ediyorum dün yine Moritanya'dan bir heyetimiz vardı. Mesela Tekvin-i Ulema yani Alim Yetiştirme Merkezi diye bir yer. Ben de bir vesileyle nasip olmuş onları ziyaret etmiştim. Meşhur bir yer orası, yedi yüze yakın öğrencileri var. Şimdi burada nasıl bir eğitim var?

Birincisi Ulum-ul Luga' yani lügat bilimleri, ikincisi de ulum eş-şer'iyye şer'i ilimler var. Fen bilimleri yok, sosyal bilimler yok. Şimdi fen bilimlerinin ve sosyal bilimlerin olmadığı bir yerde temel İslam bilimlerini alan bir insanın Kur'an'ın hayata bütüncül olarak bakan ayetlerini nasıl yansıtacağını siz düşünün, biz düşünemeyiz. Biz imam hatipli olduğumuz için çok normal bakıyoruz ama on yılda hakikaten Pakistan'da mesafe alamıyoruz bu anlamda. Medrese modeliyle ilgili imam hatip modeli üzerinde bir bakışı sağlayamıyor. İmam hatip modeli nedir? Kur'an'dan çıkıyor öğrenci fizik dersi, fizikten çıkıyor hadis, hadisten çıkıyor kimya... Bunların bütünlük bir sistem içerisinde ona

kattığı şeyler, o ilimdeki düalist yapıyı tamamen kaldırıp, Allah'ın ilim sıfatının tecellisiyle bütüncül bakmayı sağlıyor. Bununla beraber oluşan zihinsel yapı, örgütlenen zihin dünyası hayatın her alanında yansıyor.

Yine bir başka husus, neden bizim insanlarımız bir zaman kız çocuklarını imam hatipte okutmadılar? Çünkü, hep şöyle dediler; “Biz kız çocuklarımızı okutursak o zaman tabii neticede çocuklar başörtüsüyle, dini değerlerle eğitim alamıyordu- çocuklarımızı kaybederiz” dediler. Hatta, “Erkek çocuklarını bile kaybederiz” dediler. Bu gerekçeyle imam hatibe vermeyen insanlar bile oldu ama imam hatip okulları Anadolu insanının, o ana omurganın hakikaten yeniden eğitim görerek, buradan üniversiteye devam etmesi sonra şehirde, ülkede ve şimdi elhamdülillah dünyada söz sahibi olmasını sağladı. Yani arka plana baktığımızda böyle bir dünya örgülüyor ama ben şimdi bir örnek vereceğim, ben imam hatip liselerini ziyaret ettiğimde öğrencilere de bu örneği çok anlatırım bana göre de çok anlamlı, özgün bir örnek.

Şimdi içimizde Karadenizli arkadaşlarımız var, bugün Karadenizli arkadaşlarla biz pazara gitssek onlar mutfak için ne alırlar? Karalahana, hamsi... Doğu'dan Güneydoğu'dan dostlarımız mutlaka acılı ve etli yemekler... Benim gibi Orta Anadolu'dan, Kayseri'den, Nevşehir'den, Konya'dan, Ankara'dan olan insanlar; nohut, fasulye, mercimek... Ben bunu denedim mesela bazı büyük otellerde yemekler serbest oluyor masaya oturuyorum yine önümde bir nohut yemeği var, fasulye var. Bazen arkadaşlar takılıyorlar, “Hocam bak burada farklı yemek yemek lazım” diye. Niçin? Çünkü, sizin zihin dünyanızda aslında bir kültürünüz var. Pazara gittiğiniz zaman alışverişi ona göre yapıyorsunuz, yemek kültürünüz ona göre geliyor ve zihin dünyanız da ona göre şekilleniyor. Bu artık sizde bir mutfak tarzını da beraberinde getiriyor, istisnalar var tabii.

İmam hatip okullarının da en önemli özelliği okuldaki, az önce Resul kardeşimizin de ifade ettiği gibi, oluşan okul kültürü, olumlu okul iklimi, aidiyet duygusu... Bunların hepsi öğrencide öyle bir anlayış oluşturuyor ki zihin dünyası-

nı şekillendiriyor, bir dünya görüşü oluşturuyor net ifade etmem gerekirse. Bu dünya görüşüne göre artık; düşünmeye, davranışlarını ve hayat tarzını şekillendirmeye başlıyor. Bizim aramızdaki aidiyeti kuran hususlardan bir tanesi de çok net söylüyorum okuduğumuz okulların bize vermiş olduğu bu dünya görüşüdür. Biz bir araya geldiğimizde hangi dünyaya sahip olduğumuzu, nasıl bir anlayışa sahip olduğumuzu biliyoruz. İşte imam hatip okulları medeniyetimiz açısından Müslümanca bir bakışı, yani şu anlamda söylüyorum ilmi tefrik etmeden, tevhid ederek, tevhidi bir bakışı yani fiziği, kimyayı, biyolojiyi, psikolojiyi, sosyolojiyi; Kur'an'ı, tefsiri, hadisi, fikhı bunları birbiriyle bütüncül bakarak aktarmış oluyor.

Mesela ben şimdi öğrencilerimize şunu sık sık söylüyorum, siz de ifade edin. “Meslek derslerimiz bizim ne işimize yarayacak?” diyorlar. Meslek derslerimiz işimize yaramaz olur mu? TYT’de meslek derslerimiz bizim çok işimize yarayacak. Niçin? Hadis usulü, fıkıh usulü, tefsir usulü, kelim, akaid kısmen. Bunları siz meslek dersi olarak okuduğunuzda yorumlama, sentezleme, analiz yapma gibi size birçok beceriyi kazandırıyor. TYT’nin altyapısını kurguluyor. İmam hatip okulu öğrencileri hukukta niçin başarılı, tıpta niçin başarılı? Şimdi Allah'ın izniyle çok farklı alanlarda geliyorlar, niye? O imam hatipteki kazanımları neticesinde. Bunlar bir bakıma onlara değerleri de aslında hayata yansıtmasını sağlıyor. Rahmetli Ahmet Şişman Hoca, “Aslında bütün okulların imam hatip okulları gibi bir müfredatla bir bakış açısı kazandırması gerekir” derdi. Niye? Çünkü biz Müslüman bir ülkeyiz ve çocuklarımız Kur'an'ı yüzeysel görmemeli. Kur'an'ın o derin muhtevasına girebilecek anahtarları da alması lazım. Şimdi elhamdülillah seçmeli Kur'an dersleriyle, Peygamberimizin hayatı; siyer dersi var. Peygamberimizin hayatı dersi tematik bir siyerdir bunlar bir bakıma verilmeye çalışılıyor.

Yine imam hatip okullarının önemli bir işlevi bugün Türkiye’de bir temel İslam bilimleri birikimi varsa, bir İslam ansiklopedisi varsa, bir ilahiyat fakülteleri varsa ve bugün din üzerinden mezhep üzerinden meşrep üzerinden bir kavga yoksa bu yine imam hatiplerin oluştur-

muş olduğu tamamı ile tarafsız bir bakış açısidir. Şunu ben çok net vurguluyorum, devletin himayesinde, denetiminde, gözetiminde masum bir taleple halkın devletten istediği imam hatip okulları çünkü vatandaş imam hatibi yapıyor ve anahtarını teslim ediyor, dünyanın hiç bir ülkesinde yok. Bu devlete güveni gösteriyor ve bir bütünleşmeyi sağlıyor. Bu açıdan da baktığımızda imam hatip okulları Türkiye'ye din eğitimi açısından müthiş bir kazanım sağlamıştır.

Yine imam hatip okullarının kazanımlarını, değerlerin hayata taşınmasını göz önüne aldığımızda bakıyoruz ki dinin doğru anlaşılmasında, doğru öğretilmesinde bu okulların ayrı bir işlevi var. İfrattan ve tefritten arındırılmış bir şahsın veya bir oluşumun anlayışıyla değil kitap, sünnet merkezli ama diğer ehl-i sünnet çizgisindeki anlayışları da değerlendirebilen, bunların içerisindeki ifratı ve tefriti de yakalayabilen bir anlayış kazandırıyor. Ana hatlarıyla bu bilgileri vermem, sadece aktarmam konu açısından yeterli diye düşünüyorum. Zaten bunların hepsi analiz edildiğinde bir değer oluşturuyor ve o

değer topluma yansıyor. İmam hatip okulları bu milletin, bu devletin çimentosudur. Bu okullara gelen bir yanlış uygulama veya 28 Şubat sürecini gördük, geçmişte nice ihtilal süreçleri oldu. Bu okullarımızın Allah göstermesin ülkemizdeki yokluğu İslam dünyasına, gözümüzün önünde bize ne kadar büyük zarar verir.

Bir an için gözlerinizi kapatın ve imam hatipler olmasaydı, bizler imam hatiplerde okumasaydık bugün Türkiye'mizde nasıl bir din anlayışı, nasıl bir manzara ve nasıl bir ortam olabilirdi? Bunu hayal etmek çok zor. Diyeceksiniz ki diğer yerlerde oldu da ne oldu bunun analizlerini ben size bırakıyorum. Değerli dostlarım şimdi biz tabii uygulayıcıyız benim vazifem burada size işin felsefesini anlatmak değil, felsefe neticede üretiliyor ama biz bu felsefelerden yararlanarak bir uygulama alanı açıyoruz kendimize. Allah'a hamd olsun şu anda 1961 yılında kurulan Din Öğretimi Genel Müdürlüğü hem imam hatip okullarıyla ilgili çalışmalarında hem din kültürü ve ahlak bilgisi hem milli, manevi değerlerin çocuklarımıza verilmesi konusunda güzel çalışmalar ortaya koyuyor. An-

cak daha almamız gereken çok mesafe var.

Ekranda gördüğünüz bu siteler bizim size açılan pencerelerimiz. Bu siteleri çok dikkatli incelediğinizde çok şeye vakıf olabilirsiniz. 2019 yılında iki yıldan beri devam eden öğretmen yaz eğitim etkinliklerimizi yaptık hizmet içi eğitim kurslarının dışında. Nedir bu eğitim etkinlikleri? Bunlar içerisinde felsefi hikmet okumaları, sanat ve kültür okumaları, fıkıh okumaları, maarif okumaları, gönül coğrafyası okumaları, yöneticilik sanatı okumaları, 15 Temmuz okumaları ve on alanda farklı okumalar var. Kitaplar, makaleler, TİDEF'e teşekkür ediyoruz ve aynı şekilde bizim kendi okullarımızda, Çanakkale'de, İzmir'de, Antalya'da, İstanbul'da öğretmenlerimiz kendi imkanlarıyla geldi. On beş gün biz ağırladık. TİDEF de kitaplarımızı, makalelerimizi verdi ve elhamdülillah çok güzel öğretmen okumalarımız oldu. Biz şu anda merkeze öğretmen arkadaşlarımızı aldık. Artık binalarımız var, öğrencilerimiz var, yöneticilerimiz var aksaklıklar olabilir ama bütün mesele sınıfa giren öğretmenlerimizde. Öğretmenlerimiz de sayısal olarak gittikçe tamamlanıyor. Onlar için hem yazın bu anlamda okumalar açıyoruz hem de her ay bir araya gelebilecekleri DÖGEP, YÖGEP, ÖGEP gibi uygulamalarımız var.

Peki şimdi imam hatip okullarının ekranda gördüğünüz bir program çeşitliliği... Şu anda artık Türkiye'mizde sayısal anlamda belli bir sayıya ulaşan imam hatip okullarımızda biz ülkemizin gelecek vizyonu, gerek bakanlığımızın 2023 vizyonu, gerekse 2053, 2071 vizyonuna göre insan yetiştirelim istiyoruz. Bir, Türkiye artık lider bir ülke. Bu lider ülkede dil bilen insanlara ihtiyaç var. Şu an elhamdülillah çok güzel hazırlık sınıfı olan 16 İngilizce, 15 Arapça, İspanyolca bu yıl mezun veriyor. Yine aynı şekilde Almanca devam ediyor, geçen sene Rusça açtık, öğrencilerimiz Kazan'a Rusça eğitimi için gittiler. Bu sene de inşallah Fransızca ve imkân olursa, hoca olursa Farsça açmak. Dolayısıyla biz gelecekte Türkiye'de dil bilen insan kaynağında ülkemize yetişmiş insan hazırlamak ve sonra bunları da üniversitede takip ederek dillerini geliştirmek istiyoruz.

İkincisi, Allah'a hamd olsun 2016 yılında o

dönemdeki hem bakanlarımıza hem de sayın müsteşarımıza gerçekten teşekkür ediyoruz. Şimdiki bakanımızda 2023 vizyon belgesinde imam hatip okullarındaki program çeşitliliği korunacak diyerek bu ilkeyi korudu sağ olsunlar. Nedir? Şu ekranda gördüğünüz fen ve sosyal bilimler programı, şu anda 400 okulumuz böyle. Fen lisesine giden öğrenciye diyoruz ki, "Sen fen lisesinde fen programı mı okumak istiyorsun gel imam hatipte oku birebir aynısını alıyorsun." Sadece seçmeli dersten onuncu sınıfta bir eksikliğin var iki saat, onun dışında birebir aynısını alabiliyor fen programları. Sosyal bilimlerde de aynısını alabiliyor. Dolayısıyla buradan mezun olan öğrencilerimiz seneye üniversite sınavına giriyor. Hedef 2020 onun için özel bir ekip kurduk. Şu anda da YKS'de ilk bine giren öğrencilerimizi bu sene sınava girecek öğrencilerle buluşturuyoruz. Okullarımızın bize söyledikleri şu: Öğrencilerim o kadar mutlu ki on tane başka hoca getirseniz hani bizim gibi hocaları getirseniz bu kadar etkilenmezler. Onlarla buluşturuyoruz, kendi akranlarıyla ben teşekkür ediyorum Allah razı olsun.

Bu sene ilk bine giren öğrencilerimizi ÖNDER ile birlikte İstanbul'da ağırladık. 130 öğrencimizi davet ettik ve onlara ÖNDER burs imkânı temin etti ve onları ödüllendirdi. Bu çok güzel bir uygulamaydı. Kamber Başkanımıza ve ÖNDER'e teşekkür ediyorum. Şimdi önümüzdeki sene hedef 2020 dedik, niçin? Bir, bu çocuklar üniversite sınavına girecek Türkiye'nin farklı yerlerinden. İkincisi, ilk defa 8 yılı imam hatipte okuyan öğrenciler Allah'ın izniyle sınava girecekler bu açıdan önemli. Yine hemen göreceksiniz sanat, kültür bu çok önemli hepimizin müşteki olduğu bir alan. Dedik ki oralara da ince dokunuşlar yapalım. Diyor ki, "Benim çocuk imam hatipte okusun ama musikişinas olsun" ya da "Hattat olsun" ve elhamdülillah şu anda bu minvalde okullarımız var. İlk defa bu sene mezunlarımızı veriyoruz ve onlar şimdiden bana göre hattat olmuşlar, musikide çok iyiler. İlahiyat fakültesi dekanlarımıza konser verdiler bütün il müftülerimize konser verdiler. Diyanet TV'de, başka televizyon kanalında ağırlandılar. Elhamdülillah bir çığır açıldı. Şimdi birkaç ilimizde de açtık Erzurum'da, Urfa'da, Elazığ'da, Konya'da, Kayseri'de, Bursa'da ve İstanbul Bakırköy'de musiki

programı uygulayan okullarımız var, yani biraz altyapısı müsait olan yerler.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

Hocam burada ben araya bir bilgi notu ekleyeyim. ÖNDER Gençlik Korosu diye bir koromuz inşallah oluşturulacak. Geçen yıldan itibaren bu çalışma yapılmıştı. Bu yıl Kasım ayı içerisinde Balkanlar'da bir konser vereceğiz. Bu sanat okullarında yetişen öğrencilerimiz kendilerini yurtdışındaki birtakım konserlerde de ifade etme imkânı bulacaklar yeter ki bu kapasiteye sahip olsunlar inşallah.

Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü
Nazif Yılmaz:

Ben toparlayayım yavaş yavaş. Şimdi uluslararası imam hatip liselerinde 81 ülkeden 1400 öğrenci var. Bu ayrı bir model elhamdülillah. Yine hafız öğrencilerin eğitim gördüğü okullar ve bir de spor programı uygulayan 5 okulumuz var yavaş yavaş geliyor. Öncü Spor'la da protokolümüz var, güreş federasyonu ile protokolümüz var. İnşallah ilerde biraz sabredin, hakikatten sabredin, destekleyin 5 yıl sonra farklı dilleri olan, farklı alanlarda; kültürde, sanatta, sporda yetenek sınavıyla geldikleri için öne çıkan imam hatipli gençleri göreceksiniz Allah'ın izniyle.

Evet şimdi önemli bir konu, bu 5 yıldan beri devam ediyordu ve elhamdülillah bu sene Diyanet İşleri Başkanlığımızda hem protokol hem uygulama esasları imzalandı. Şu an 15 bin öğrenci, var 2 bine yakın hafız var, her sene Allah'ın izniyle bine yakın hafız yetişecek. Örgün eğitimle birlikte hafızlık projesi uygulayan imam hatip ortaokullarından 171 okulumuz var. Çocukları örgün eğitimden kopmadan tamamen okul ortamında beşinci sınıfta okul merkezli, Kur'an kursu destekli, altıncı sınıfta Kur'an kursu merkezli, okul destekli bir uygulamayla akademik eğitimden uzak kalmadan, yıl kaybı olmadan hafızlarımız geliyor. Maşallah bu hafızlarımız farklı hafızlar. Bizim en çok üzüldüğümüz konu şuydu; hafızları biz üniversitenin kapısına getiriyorduk, öteye götüremiyorduk. Matematik yok, fizik yok, kimya yok,

biyoloji yok ama bu hafızlar örneğin bir okulumuzun hafızları minik hafızlar İstanbul Teknik Üniversitesi'nin robotik kodlama minikler kategorisindeki yarışmasında 50 yarışmacı var ilk 11'e baktığımızda ilk 11'in 9'unu bu çocuklar almış.

Hafızlık için yani bana özelde sorarsanız ben okulları söylerim çünkü her bir okulumuz belli bir noktaya gelsin istiyoruz. Bazen bazı okullarımı söyleyince alınıyor arkadaşlarımız. Bütün okullarımıza biz bütüncül bakıyoruz sonra genel müdürlüğün şu okulları var bu okulları var diye bir şey de söz konusu değil zaten. Dolayısıyla hafızlarımıza da iyi sahip çıkmamız lazım ancak bu hafızlarımızın hem teknik alana gittiklerinde hem de bir kısmının ilahiyat fakültelerinde desteklenmesi lazım. Şimdi içimizde ilahiyat hocalarımız var. Onlar bana hep diyorlar ki, "Siz imam hatiplerdeki akademik düzeyi yüksek öğrencileri ilahiyatlara göndermiyorsunuz." Ben de diyorum ki, "Biz onların size gelmesi için çaba sarf ediyoruz ama siz de gelin kendinizi tanıttın, anlatın." Artık şu kadar ilahiyat fakültesi var, kendinizi o çocuklara anlatmanız lazım.

Bir araştırma yaptık fakülte öğrencilerine, fakültelerini tercih etmelerinde etkileyen faktörler nedir? Ve orada gördük, burada detayını söylemeyeceğim, dekanlarımıza ben sunumunu da yaptım. Bizim ilahiyat fakültelerimizin gidip imam hatip okullarında kendilerini anlatmaları gerekiyor. Meslek hocalarımızın da bir kısmının öğrencileri ilahiyata yönlendirmekte zayıf olduklarını düşünüyorum. Bunun verileri de var elimizde. Halbuki biz eğer İslami ilimlerde bir mesafe kat edilmesini ve imam hatip okullarına da iyi bir dönüş olmasını istiyorsak ilahiyat fakültelerine; tıba, hukuka, uluslararası ilişkilere yönlendirdiğimiz kadar öğrenci yönlendirmemiz gerekiyor. Beni yanlış anlamayın buna da ihtiyaç var, dengeyi korumamız lazım. Bir zaman sonra bindiğimiz dalı kesebiliriz.

Peki şimdi sabah Sayın Bakanımız söyledi yüzde kırk beş TÜBİTAK projelerinde artış var diye. Hakikatten imam hatip okullarında bu konuda ciddi bir proje ekibimiz var takip ediyoruz. Şimdi önemli bir şey söyleyeceğim, ben bu

önemli şeyi söylerken size yakın durayım. Değerli dernek başkanı arkadaşlarım, bizim bazı müdür arkadaşlarımız size yakınlar. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü bize çok iş çıkarıyor diye, hele bir de KTS diye bir şeyden bahsederler. Ben o KTS'nin size ne olduğunu bir özetliyeyim eğer siz dersiniz ki, "Kaldır hocam" kaldıracam. Şimdi kalite dediğimiz şey gökten zembille inen bir şey değil, yerden bir şeyler yapılarak olan bir şey. Kalite olması için ben diyorum ki şu alanlarda okullarda eylem gerçekleştirilmesi lazım. Ben size soracağım siz "evet" veya "hayır" diyeceksiniz.

Şimdi eğer kaliteyi elde etmek istiyorsak bir okulun bir; fiziki donanımlarının, eğitim ortamlarının bizim 2023 vizyonunda da geçtiği gibi yaşanabilir olması ve aidiyet duygusu oluşturacak şekilde güzelce tasarlanması ve dizayn edilmesine ihtiyaç var mı, yok mu? İkincisi öğretmenlerimizin ve yöneticilerimizin sürekli mesleki ve akademik olarak, kişisel olarak gelişiminin desteklenmesine ihtiyaç var mı, yok mu? Güzel bak siz söylediniz. Üç, öğrencilerimizin akademik olarak desteklenip hem üniversiteye hem de kariyer planlamaya göre kendilerine uygulamalar, okulda planlamalar yapılmasına ihtiyaç var mı, yok mu? Dört, mesleki anlamda desteklenmesine, yetiştirilmesine ihtiyaç var mı? Beş, okullarımızda sanat ve kültürel etkinliklerle, sosyal kültürel aktiviteler yapılmasına ihtiyaç var mı? Altı, her bir okulumuz kendine ait bir özgün uygulamalar yapabilir. Bu okulun yaptığı uygulamayı Türkiye'deki diğer okullar da görmek isteyebilir, buna ihtiyaç var mı? Yedi, bütün bunların "Düşün, planla, uygula, neticelendir, izle ve değerlendir" diyerek izlenip, değerlendirilmesine ihtiyaç var mı?

Evet biz dedik ki bu yedi alanda üç ay birinci dönem, üç ay ikinci dönem eylemleri siz planlayın, siz uygulayın. Yaptığınızı uygulamaları internet sitenize haber yapın kamuya açık gösterin şeffaf bir şekilde, herkes imam hatiplerde nelerin olduğunu görsün. Biz de bunların iyi olanlarını alıp diğer okullara örnek göstereyim, ilçe müdürleri görsün, iller denetlesin "uygun" veya "değil" diye ya bize göndersin ya da reddetsin. Biz de genel müdürlük olarak Kalite

Takip Sistemi diye bir ekip kurduk, bu ekiple değerlendirilsin. İl karnesi, ilçe karnesi, okul karnesi çıkarılsın ve herkes görsün.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

ÖNDER olarak bu yıl Kültür Sanat Ödülleri'nde bir değişime gittik ve okullarımızdaki en iyi örneklerle, okullarımızdaki en iyi eğitimciler ve okullarımızda çıkan dergilere ödül vereceğiz. Lütfen ilgilendiğiniz okullara bu konuda bilgi verin, destek olun. 2019 yılı çalışmaları için geçerli olacak. Bilgi notu göndereceğiz inşallah.

Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü
Nazif Yılmaz:

Peki, ben toparlayayım. İşte kalite takip dediğimiz sistem, ben aslında internet uygulamalarını açacaktım ama yoracağımı düşündüm. Sistemi şu anda açtığımda ben okul müdürünü görürüm, okulun binasını görürüm biiznillah. İl müdürümüz de kendi ilindeki okulları görür. Yanlış anlamayın özür dileyerek söylüyorum bakanlığımızın hiçbir biriminde şu anda yok bu uygulama. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nde 2 yıldır var elhamdulillah, öncüyüz Allah'a hamd olsun. Niye? İmam hatip mezunuyuz, net söylüyoruz. Şimdi arkadaşlar bakın bunlarla beraber biz okulları değerlendirebiliyoruz. Hafız öğrencileri görebiliyoruz bir hafızın şu anda hangi günde hangi sayfayı verdiğini görebilirim hafızlık okullarında. DÖGE'ın din kültürü öğretmenlerinin ilçede toplanıp ne yaptıklarını ilçe sitesi üzerinden görebiliyoruz, kamuya da açık. Dolayısıyla elhamdulillah şu an okullarımız çiçek gibi arkadaşlar bu Kalite Takip Sistemi uygulandığında.

Son birkaç cümlem Din Öğretimi portalı var. Bu portalı ben şöyle anlatayım. Şu iyi örnekler kısmına tıkladığımızda, din öğretimi diye yazdığımızda imam hatip okullarının akademik, mesleki, yabancı dil, bilim, sanat, spor ve eğitim ortamları görülüyor. Mesela diyorlar ki; "Hocam biz kütüphane yapmak istiyoruz." Diyorum ki, "İyi örneklerle gir, eğitim ortamlarından Türkiye'deki örnek kütüphaneleri gör." Tilavet sınıfı yapmak isteyen de, "İyi örneklerle gir, Türki-

ye'deki tilavet sınıfı örneklerini orada görebilirsiniz” diyorum. Türkiye'deki başarıların hepsini orada görebiliriz. Şimdi hemen yanında bir eba materyali diyor. Bu siteyi de ayrıca tanıttım. Bu da bizim derslerimizle alakalı, ne gibi içerikler var? Şu anda imam hatip meslek derslerimizin tamamının sunularını hazırladık. Meslektaşlarımız varsa onlar için söylüyorum. Meslek dersine girdiğinizde ünitenizin sunusu hazır. Yine din kültürüyle ilgili etkinlikler hazır. Buradan yararlanabilirsiniz, özel bir ekip çalışıyor. Kitaplarımızın pdf'si var, kitaplarımızın sesli olanları var. Kur'an tilavetinin görüntüsü var.

İnanın ben bazen öğretmenler odasına gidiyorum, hocamıza diyorum ki; “Bu görüntülü tilavetten yararlanıyor musunuz?” Bana, “Haberim yok” diyor. İşte o zaman ben beynimden vurulmuşa dönüyorum. Stüdyo odasında yönetmenlik yapmışım, bizzat çekimlerini yapmışız. 4 yıl olmuş 5 yıl olmuş. Neyse şimdi dert dökme zamanı değil. Şimdi bu gördüğünüz de daha önce bir sitemizin bünyesindeydi yeni açtık. Din Kültürü öğretmenlerimiz için açtığımız özel site. Bu da diğer okullarımızdaki din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenlerimizin yararlanacakları bir platform. Burada kendilerine ait çok şey görebilirler bir haftada yaklaşık 4 bin 500 ziyaretçisi oldu. Demek ki bu da önemli bir ihtiyaçmış. Şimdi son olarak şu gördüğünüz çalışma bizim YKS proje ekibimizin çalışması. Biz şu an okullarımızda üniversiteye hazırlık için özel bir çaba sarf ediyoruz.

Kızılcahamam'da 5 günlük bir çalıştayımız oldu. İhsan Erkul Bey burada, daire başkanı arkadaşım, diğer daire başkanı arkadaşlarıma da buradan teşekkür ediyorum bütün din öğretimi ekibime. Hakikatten bir özveriyle çalışılıyor ve şimdi her bir okulumuzda özellikle öncelikli 110 okulumuzda koordinatörlerimiz var. Bunların hepsi YKS bağlamında yaz kurslarını, DYK kurslarını takip ediyor. Mesela biliyor musunuz Ağustos'un sonuna kadar üniversiteye hazırlık için DYK kursları yapan okullarımız var. Harıl harıl çalışıyorlar, ara tatillerde çalışıyorlar ve Allah'ın izniyle şunu göreceksiniz 2-3 sene sonra imam hatip okulları üniversitede tıpkı bu sene Cenab-ı Hak kapıyı aralattığı gibi çok bü-

yük başarıları olacak ama bunun sizin ve bizim çabamızla, gayretimizle olması lazım.

Bizim talebimiz sivil toplum kuruluşlarımızdan, derneklerimizden nihai olarak şudur; bu çalışmalara, okullarımıza, bu sitelerimize bakın. Özellikle değer aktarımında birçok etkinlikler var. Biz bu etkinlikleri her okul hepsini yapsın istemiyoruz ama her çocuğa dokunsun istiyoruz. Hepsini yapılmasın ama her çocuğa dokunulsun. Kimin hangi alanda kabiliyeti varsa bunlara şubelerimiz destek versinler. Yazın DYK kurslarımız belli bir saatte olmuyor, belli bir tarihte... Mesela derse ki derneklerimiz: “Hocam biz DYK kursları bittikten sonra kalan iki haftalık kursa biz destek verelim, iaşe ve ibateyi biz karşılayalım.” Biz ona açtık. “Öğrencilerimize siz başka bir ilde okul verin; yol masrafını, yeme içme masrafını biz karşılayalım, bizim çocuklarımız orada üniversite kampına girsinler.” Onlara da açtık, Türkiye'nin her yerinde, nerede isterseniz pansiyon imkanlarımız var Allah'a hamd olsun, okullarımızın imkanı var. Yazın zaten çok bir masraf da olmuyor o az bir masrafı da siz karşılırsanız bakın öğrencilerimizi bu kamplarla çok daha güzel hazırlayabiliriz. Derneklerimizin yapacağı çok işler var bu konuda, ben teşekkür ediyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
Tayfur Esen:

Biz de Nazif Hocamıza bu değerli açıklamalarından dolayı çok teşekkür ediyoruz. Allah yardımcısı olsun.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

---

4. OTURUM DERNEKLERİMİZDE ÖRNEK UYGULAMALAR

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

İsmail ÇAKIR
Moderatör
ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı

16. İmam Hatipliler Kurultayımızın dördüncü ve son oturumuna hepimiz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Rabbim şimdiden yapacak olduğumuz toplantımızı hayırlı ve bereketli kılsın. İnşallah bugün son oturumuzda “Derneklerimizde Örnek Uygulamalar” başlığı altında dört değişik ilimizde, dört değişik okulumuzda uygulanıp hayırlı ve başarılı neticeler alan dört değişik projenin takdimini gerçekleştireceğiz inşallah.

Değerli Arkadaşlar, gelmiş olduğumuz son noktada hem derneklerimiz hem okullarımız bulunmuş oldukları ilçelerde, illerde birbirlerinden örnekler alarak veya kendileri geliştirerek projeler yazarak özgün ve başarılı işler ortaya çıkarmaya başladılar. Hamdolsun, inşallah bu dört değişik örneği de sizlere takdim ettikten sonra imkanlarınız ölçüsünde kendi derneklerinizde ve kendi okullarınızda uygulayarak bu güzel uygulamaların gelişmesini ve yaygınlaşmasını hep birlikte sağlamış oluruz.

Dördüncü oturumda sunumlarını gerçekleştirmek üzere sunum yapacak olan arkadaşları buraya davet etmek istiyorum. İstanbul Ümraniye Derneğimizden Yasin Yürünüş beyefendi “Bu Farz Benim” tiyatro oyunuyla sunumunu gerçekleştirecek. Kendisini takdim ediyorum. İkinci olarak “Medya Okulu” çalışmasıyla Konya mezunlar derneğimizden Mustafa Balcı beyefendiyi buraya davet ediyorum. Üçüncü olarak da Antalya’da “Okulumun Komşusu” projesiyle Havva Ulusoy Hanımefendi katılamayacak olmasından dolayı Süleyman Köse Beyefendi’yi buraya davet ediyorum. Son olarak sunumunu gerçekleştirecek olan Mezun Derneği Başkanımız Burhanettin Kansızoğlu beyefendiyi buraya davet ediyorum.

Yasin YÜRÜNÜŞ-Ümraniye
Bu Farz Benim

Değerli Hazirûn ve Çok Kıymetli Dernek Başkanlarımız, cümleten selamün aleyküm. İstanbul Ümraniye İmam Hatip Okulları Mezunları ve Mensupları Derneği'nin (ÜMİDDER) ilçemizde ve çevre ilçelerde gerçekleştirdikleri bir tiyatro oyunu var. Bugün onu sizlere anlatacağım. Derneğimiz 2014 yılında kurulmuş olup ilçemizde 16 adet imam hatip ortaokulu ve lisemizde çeşitli eğitim ve sosyal faaliyetleri gerçekleştirmektedir. Bugün de bir tanesini anlatacağız. Ekranda da görüyorsunuz, oyunumuzun ismi “Bu Farz Benim” tiyatro projesi. Kısaca biz bu işe neden kalkıştık onu anlatacağım. Son dönemlerde bildiğiniz üzere çevrenin ve sosyal medyanın da etkisiyle kız öğrencilerimizin başörtülerinin okullarda gerektiği gibi tesettüre uygun kullanılmamasından ötürü okulumuzda dertli bir hocamızın derneğimize gelip bize böyle bir teklifte bulunmasıyla başladı.

Şöyle anlatmıştı, “Okulumuzda helali haramı anlatsak da biz öğrencilerimize çok etkili olamıyoruz. Eğer siz de bize destek olursanız okulumuz içinde bir tiyatro oyunu sergilemek istiyoruz, bunun daha fazla etkili olacağını düşünüyoruz.” Biz bir görev dağılımı yaptık. Hocamız hem çocukların neden tesettüre girmeleri gerektiğini anlatacaktı. Bu şekilde programımız başladı. Amacımızı şöyle anlatıyoruz: Ayet ve hadisler göre tesettürün nasıl olması gerektiğinin uygulamalı olarak gösterilmesi. Bilirsiniz hocamızın bize söylediği derslerde bunların anlatılması etkili olmuyordu. Çocukların anlaması gerekiyordu ki, bunların ne ailelerin ne hocaların isteği olduğu, tiyatro oyunumuz içinde bunun Allahın bir isteği olduğu, farz olduğu anlatılıyordu.

İkincisi mahremiyet ölçülerinin anlatılması. Tesettürlü öğrencilerimizin nasıl olması gerektiği anlatılacaktı. Bu, Nur Suresi'nden yola çıkarak anlatıldı. Tesettür bilincini oluşturulmaya; basit bir kapanmaya değil kendisinden sonraki nesle de örnek oluşturabilecek bir kapanmaya vesile olmasını istedik. Rol model öğrencilerin oluşması, özellikle küçüklerin gençlerin etkileneceği çok fazla oluyor. Biz de bu rol model kişilerin, okul içinde kapanan yeni öğrencilere ve diğer öğrencilere bir rol model olmasını iste-

dik. Peki neden tiyatro? Artık derslerde bu konuların anlatılması fazla etkili olmuyordu. Öğrencilere doğru tesettürü nasihat etmek yerine nakletmek istediği mesajı iletmenin en kolay yolunun tiyatro olduğunu düşünerek harekete geçtik.

Bugün burada gerçekleştirdiğimiz kurultayı 2017’de Kahramanmaraş’ta gerçekleştirmiştik. O gün orada gençlik başkanı olan Abdullah Ceylan birşey söylemişti. Biz onu şiar edinerek birşeyler yapmaya başladık. Demişti ki, “Sevgili Abilerim, artık öğrencilere pilav günleri yapmak yerine waffle günleri yapın. Derneklere pinpon masası almak yerine de oyun konsolları alın.” Yani şunu demek istemişti öğrencilerin dilinden konuşmaya başlayın artık. Biz de bunu şiar edinerek bir tiyatro oyunu sergilemeye başladık. Bir de Prof. Dr. Nazif Gürdoğan’ın “Görünmeyen Üniversite” kitabında bir önsözü var. Diyor ki, “Söyle unuturum, göster hatırlarım, uygula öğrenirim.” Biz de bu işi anlatmak yerine, derslerde almadıklarını tiyatro ile daha iyi öğreneceklerini düşünerek tiyatroya başladık.

Tiyatro metnini Serap Hocamız yazdı. Metni yazdıktan sonra çalışmalar başladığında bu metin gelişti. Hem öğrencilerin katkısı oldu hem de izleyen diğer öğretmenlerin oyun içinde zenginleştirmeye katkıları oldu. Oyuncuların seçilmesi noktasında bu seneki mottomuz liyakat, örnek olan bu işi başarabilecek öğrencilerden seçildi. İyi bir tesettüre sahip öğrencilerden ezberi kuvvetli, iyi oyun sergileyebilecek öğrencileri hocamız seçti. Sonrasında da provalar gerçekleşti. Bu çalışmaların ardından bir hafta sonra 10 kişilik grup oluşturuldu. Öğrenciler, “Biz başarabiliriz” dediler, ancak hocamız biraz daha uzattı ve 1 ay içinde oyun sahnelenmeye hazır hale geldi. Oyunumuzda yanlış örtünme sergilenirken ardından örtünmenin gerekliliği ve Hz. Peygamberimiz döneminde sahabenin din ve İslam için nelerden vazgeçtiği anlatılıyor. Sadece sıfırdan kapanma değil, örtünmenin de nasıl olması gerektiğini anlatıldı, son dönemin bir yarışma programı vardı. Ona atıfta bulunarak bu isim belirlendi.

Biz bu projeyi gerçekleştirirken toplam ma-

liyet neydi? Bize düşen sadece oyunu sergilemek değil işin maddi kısmıydı aynı zamanda. Başörtüsü, bone ve iğne setini hazırladık. Bunun nasıl sonuçlar vereceğini bilmediğimiz için ilk birkaç oyunu dernek bütçesinden karşıladık. Arkasından oyun tutunca hayırseverlere gittik, maliyeti onlar karşıladı. Biz burada nakdi bir yardım almadık, bizzat alıp malzemeleri teslim etmelerini istedik. İsteyen olursa bu metni herkese ulaştırmaya hazırız. Hepinizden Allah razı olsun.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
İsmail Çakır:

Bizim en eksik olduğumuz alanlardan birisi sinema, tiyatro ve kültür sanat etkinlikleri. Siz de bulunmuş olduğunuz derneklere de bu gibi hayırlı işlere imza atmış olursunuz. Yıllarca bir şeyi anlatırsınız ancak bu şekilde dokunmuş farklı oluyor. Tekrar teşekkür ediyorum. İkinci sunumunu yapmak üzere Medya Okulu başlığı altında Konya’dan Mustafa Balcı başkanım buyrun.

Mustafa BALCI-Konya
Medya Okulu

Değerli Hazirûn, hoşgeldiniz. Hocamız Selman Selim Akyüz'ün Çarşamba günü muhterem valideleri vefat ettiği için gelemedi. Onun yerine bizler geldik. Konya İmam Hatipliler Derneği'nde (KİM-DER) çalışmalarımıza devam ediyoruz. Derneğimiz 2014 yılında Konya'da kurulmuş yerel bir dernektir. Konya ili içinde faaliyetler yapmaktadır. Ümraniye'deki arkadaşımız tesettür ile ilgili tiyatroyu bir sebep olarak kullanmış. Aklıma Kehf Suresi'ndeki Zülkarneyn kıssası geldi. Orada da Rabbimiz Zülkarneyn'e sebepler verdiğini söylüyordu. Güzel bir sebep.

Biz de medya okulu ve teknoloji okulu şeklindeki sınıflandırmamızda, medya ve teknolojiyi sebep olarak kullandık.

Öncelikle 21. Yüzyıl becerileri şeklindeki ifadeyi hepimiz duymuşsunuzdur. Dünkü konuşan değerli hocalarımızdan iki tanesi önemli noktalardan bahsettiler. Özellikle bugün okul tasavvurunun değiştiğini, dört duvara sığmadığını söyledi. Yine bir değerli büyüğümüz Bilişim Vadisi'nin Genel Müdürü Ahmet Bey teknolojinin herşeyi yatay olarak kestiğini söyledi. Her alanda ne olursa olsun imam hatip lisesi meslek dersleri öğretmeniyiz, ilahiyatçiyız. Bizi de yatay kesiyor, bazı durumlarda dikey kestiği de maalesef oluyor. "Bugün teknolojinin ortaya çıkardığı ürünlere İslam hukuku veya fıkıh bilimi olarak ne cevap vereceğiz?" şeklinde bir soru sormuştu. Biz eğitimci olduğumuz için, "Teknolojiyi öğrencilerle nasıl birarada götüreceğiz?" şeklinde sormaya başladık. Gençlerin kalbine giden yolun zihnine giden yolun teknoloji, tablet, bilgisayardan geçtiğini gördük.

Kahramanmaraş'ta, eğitim yaptığımız sırada taşınmalı eğitim yapıyordu. 3-4 tane servis aracı vardı. Köylere öğrencileri taşıyacak, 40-45 dakika yol alacaklardı. Servisin içine girer girmez tüm çocuklar kulaklıklarını takıyorlardı. Akıllı telefonlarda video veya müzik veya ne dinleyecekse. Hikayemiz bizim oradan başladı. Gençlerin teknolojiye bağımlılığını bir şekilde anlamış olduk.

İmam hatip neslinin istediği her alanda en başarılı şekilde olabileceğini göstermek, ders

dışı aktivitenin geliştirici özelliklerinden faydalanmalarını sağlamak, yeteneklerini geliştirmek ve kültür-sanat alanına yönlendirmek, özgüvenlerini geliştirmek amacıyla yola çıktık. Nasıl yaptık? Yol haritasını çizdik. Eğitim planlaması mali destek ve diğerleri. Altyapının hazırlanması duyuru ve teorik eğitimler. Bizi zaten uzun süre alakadar eden teorik eğitimlerdi ve uygulama eğitimleri. Uygulama eğitimlerinde seslendirme, metin yazarlığı, sosyal medya ve medya konusunda gençlerimiz Konya'daki yerel gazetelere, televizyon ve radyolara, seçtiğimiz gençlerimiz haftanın bir veya iki günü giderek kendilerini geliştirdik. Bitirdikten sonra sertifika töreni yaptık.

Nasıl sonuçlar aldık? Öğrencileri süreç dahil ettik. Kurumsal kimliğimizi oluşturmuş olduk. Yerel medyanın kurumsallığını tanımış olduk. Ürettikleri içerikler yayınlanmaya başladı. Konya'daki yerel gazetelere, televizyon ve radyolara, seçtiğimiz gençlerimiz haftanın bir veya iki günü giderek kendilerini geliştirdi açısından gençlerimiz için çok güzel sonuç verdi. Ortaya konulan her şeyi bizim gençlerimiz ortaya koydu, biz hiç müdahale etmedik. Şu anda iki tane internet sitesi var ve bir radyomuz 7-24 yayında. Bunların içeriğinin oluşturulması, programların oluşturulması, isimlerine kadar tamamıyla öğrencilerimizin ortaya koyduğu çalışmalardır. Canlı yayınlarımızı yine kendileri yaptılar, tabii başlarında biz gözlemci olarak bulunuyorduk. Programa başladığımızdaki amaçlarımıza yüzde 90'a varan bir şekilde ulaştığımızı da söyleyebiliriz. Yüzde 10 nedir? 40 kişi seçmişsek 10 kişi belki projede devamlılık sağlamamıştır. Eksiklik bu olabilir.

Nasıl sonuçlandı? Gençlik ve Spor Bakanlığının sosyal medya hesabını 24 saat gençlere bıraktılar. Muteber Haber'in twitter hesabını İngilizce olarak yayınlıyoruz. Öğrencimiz şu anda İstanbul'da, mütercim tercümanlık bölümünü kazandı. O da hesabı takip etmekte ve çalışmalara devam etmekte. Yine sağ tarafta 15 Temmuz canlı yayınımızı görüyorsunuz. Seslendirme çalışmalarımızla ilgili bir videomuz vardı. Videomuzda bir sıkıntı oldu. Bir sonrakinde bir seslendirme örneği göreceğiz.

Maliyetimize geldik. 12-15 metrekare bir stüdyomuz. Küçük bir oda yani 6 metrekare, 2 çarpı 3'lük yeter. Yalıtım malzemesi, bir adet yayın masası. Derneğimizdeki masayı aldık, güzelce sağını solunu kestik bir şekilde oradaki masa haline getirdik. Bir adet masaüstü bilgisayar. Ses kartı önemli oluyor. 3 adet seslendirme mikrofonu. Orta seviyede birşey aldık. Bir adet ses mikserimiz, hoparlörler, internet yayını ve hosting. Kablolar ve diğer malzemeler. Teknik konular, içerik, danışmanlık eğitim Selman Selim Akyüz Hocamız tarafından verildi.

Medya Okulu'ndan başka Teknoloji Okulumuz var. İki yıldır ona da devam ediyoruz. Burada da programlama, elektronik programa yazılım derslerini vermeye çalışıyoruz. Teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
İsmail Çakır:

Konya'dan Mustafa Balcı Hocamıza teşekkür ediyorum. Teknoloji ve sosyal medya çağımızın kaçınılmaz bir gerçeği. Dolayısıyla bunu ötelemek yerine bizler bu sahada güzel örnekler ortaya koyarak gençlerimize yol göstermeye çalışacağız. Burayı biz ne kadar güzel, hayırlı faaliyetlerle doldurursak ne kadar desteklersek inşallah buralarda da gençlerimizin ve toplumun önünü açıcı çalışmalara imza atmış oluruz. Üçüncü sunumumuzu; Antalya Derneğimizin "Okulumun Komşusu" isimli çalışmasını, Süleyman Köse Başkanımız

Süleyman KÖSE-Antalya
Okulumun Komşusu
(Antalya Derneği Adına)

Kıymetli Başkanlarım, ben de bir imam hatip mezunu olarak Antalya Muratpaşa Hacı Dudu Murat Gebizli Kız Anadolu İmam Hatip Lisesinin sunumunu yapacağım. Sunum geldi bize, başkanımız glemeyeceğini söyledi. Ben de kesinlikle bunun sunulması gerektiğini düşündüğüm için kendilerinden izin aldım, sunacağım. Muratpaşa Derneğimiz Antalya’da. MUGEMDER, 2016’da Antalya’da kurulan tamamen hanımların oluşturduğu bir dernek. Eğitim ve sosyal faaliyetler yapıyorlar, tamamen kız okullarına hitap ediyorlar. Yaptıkları projeler, Öncü Ablalar, “Sen güzel bir aynasın” projesinde çocuklara ayna hediye ediyorlar. “Aynaya bak” diyorlar, “Kendini karşı tarafa anlat, sen neysen karşıdaki odur.” Geleceğe Hazırlık Kampı, Çağın Esmaları, Gebizli Butik, Fotoğrafçılık Kulübü projelerden bazıları. Çocuğun gözünde Türk bayrağı vardı, harika birşeydi. Engel Tanımayan Fotoğraf Yarışması, Kentimi Bilirim Projesi.

Okulumun Komşusu Projesi şöyle; “Ev alma komşu al” diyoruz ya komşu önemli. Okullarımızın hepsi şehrin içinde, etrafında evler var, sizlerin evleri var. Öğrenci genç, yaramaz, haylaz, efendi hepsi var. Camdan atlar, laf atar, yoldan geçene laf söyler. Genç bunlar kanı kaynıyor. Komşuyu ortak etmek kendi çalışmasına, amaç bu. Komşuyu ziyaret etmek ve iletişimi sağlamak. Okulun yönetimine dahil etmek. Ne yapmış arkadaşlar? Bir paket hazırlıyorlar, paketin içerisinde kahve ve çikolata var. Diyorlar ki görünür olsun, verdiğimizde içinde ne var demesinler diye görünüyor yapıyorlar, üstü açık. Kapıları çalıyorlar, komşuları ziyaret ediyorlar. “Ne söyleyeceğiz?” diyorlar. Bizim okullarda hutbeye hazırlanmamız gibi, önce hazırlarsınız, yukarı çıkınca bacaklarınız titrer. Yukarı çıkınca görmeyip okuyamadığı için aşağı inenleri hatırlarım. Diyor ki, “Abi görmüyorum, bakıyorum da ne yazıyor görmüyorum.” Hele karşısında anne babası varsa söyleyemiyor.

Bu heyecanı yenmek için prova yapmış arkadaşlar. Okulun öğretmenleriyle tanıdık evlere gitmişler bir yol kazası olmasın diye. Ondan sonra da diğer evlere gidiyorlar kapıyı çalıyorlar hediye takdim ediyorlar, muhabbet ediyorlar ve izin istiyorlar fotoğraf çekmek için.

Tabi karşılıklar müthiş. Kucaklayanlar, öpenler, muhabbetle sarılanlar, evde kahve ikram edenler her biri var. Sonuç, kapı açılmaması veya sadece ardından ses verilmesi durumu çok az cereyan ediyor. Bir teyze mesela, “Bana yıllardır kimse gelmiyordu” diyor ağlıyor ve sarılıyor çocuklara. Çocuklar da ağlıyor. Bir tanesi, “Bana Kur’an öğretir misin?” diyor, bir tanesi, “Ne kadar düşüncelisiniz” diyor. Bu düşünceyle çevredeki komşuların hepsi okulda ne var ne yok bunu öğreniyorlar.

Okullarımıza öğrenci kazandırmak istiyoruz değil mi? Hepimizin bizzat karşılaştığı bir sorun, “O okul benim evimin dibinde, öğrencileri görsen arkaya gelip sigara içiyorlar” diyorlar. “Duvardan atlıyorlar, kaçıyorlar, ben bunun hepsini görüyorum” diyor. En önemli referans komşu. Dolayısıyla komşuya kendinizi tanıtıyorsunuz, sizinle aynı çalışma içinde oluyor. “Yoo onlar öyle değil, bak kapımı çaldılar benim” diyor veya gidiyor okula onları ziyaret ediyor. Bir sorun olduğunda idare ile direkt muhatap oluyor. Bizim en başta çevremizdeki binaları, sadece okullar olarak düşünmeyin dernek olarak da düşünün, çevremizdeki binaları ziyaret edip derneğe davet edelim ki, “Siz orada ne yapıyorsunuz?” sorusuna muhatap olmayalım. Komşu, derneğinizden istifade etmiyorsa o dernek sıkıntı yaşar. Sizi şikayet edecek olan da koruyacak olan da komşudur.

Bu arada ben bir şikayetimi de iletayım. Sizlerden örnek sunum istedik, bana 8 tane sunum geldi. Yüzlerce dernek, hepimiz birşeyler yapıyoruz ama çok az sunum geldi. Raporlayamadığımız hiçbir işi yapmamışız demektir. Önümüzdeki yıl yüzlerce rapor istiyorum. Kısa öz bir sunumunu getirin sizlere dağıtalım. Hepinizi Allah’a emanet ediyorum.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
İsmail Çakır:

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. Gerçekten yapılan projeler arasında bana göre en anlamlı, mübalağa değeri en yüksek proje. Bir kahvenin kırk yıl hatırı olur, gerçekten de öyle. Teknoloji, sosyal medya, kültür-sanat, spor bunlar da çok önemli. Bunlarla ilgili projeler

hazırlayıp hayata geçirmeliyiz ama kadim kültürümüzün ve inancımızın en önemli değerlerinden biri olan komşuluk hakkı, kul hakkı gibi konulara da öncülük edecek çalışmalara örneklik etmek başta imam hatip camiası olarak bizim görevimiz. Gerçekten büyük bir maliyeti yok, sadece bir düşünce ve 3-5 tane gönüllü kardeşimizin kapı kapı gezerek hal hatır sorması. Gerçekten bu faaliyeti gerçekleştirenlere teşekkür ediyorum, Allah razı olsun. Bütün derneklerimizin bu faaliyeti önümüzdeki eğitim öğretim döneminde hayata geçirmeleri can-ı gönülden temennimdir. Son sunumumuzu İzmir Dernek Başkanımız Burhanettin Kansızoğlu, Genç Ahiler başlığıyla yapacaklardır. Başkanım buyurun.

Burhanettin KANSIZOĞLU-İzmir
Genç Ahiler

Allah'ın Selamı ve Bereketi Üzerinize Olsun. Süleyman bey mesaj atıp “Yaptığınız, uyguladığınız projeleri bize iletin” dediğinde birçok projemiz vardı. Hangisini anlatalım diye düşündük. Bir toparlayıp anlatalım. Bundan 5 yıl önce gençlerle ilgili çalışmalarda ne yapabiliriz onlara nasıl dokunabiliriz diye sorduk. Biz hep seminerler, konferanslar ve vaazlarla büyüdük fakat geldiğimiz nokta hepimizin eleştirisi gençler olmuyor, gençlerde problem var, ailevi problemler, parçalanmış aileler... Demek ki bir metod, sistem değişikliği yapmak gerekir diye düşünerek bundan 5-6 yıl önce bir liderlik projesi başlattık. Bunun temelinde bizim okullarımızdaki imam ve hatip, önder denilen insanlar; dönüştüren, emr-i bi'l ma'ruf yapabilen insanlar olmalı diye başladığımız bir projemiz vardı.

Bu projemiz liderlik vasfı olan gençler arasından seçtiğimiz 50 öğrencimizle başladığımız ve 12'sinin başarılı olarak bitirdiği bir akademiydi. Yurtdışı ziyaretleri ve gezileri vardı. Oradan başladığımız tecrübeyle 5 yıldır sürdürdük ve üniversiteler arası bir altyapı çalışması, bir müfredat hazırlanması ile ilgili bir çalışma başlattık. İkinci bir projeyi başlatmıştık. Biz bir imam hatip derneğiyiz ancak sadece imam hatiplerle ilgili çalışmalar yapıp kısır bir döngü oluşturmasın dedik. Diğer okullarla da ilgili çalışmalar yapmalıyız. Liderlik akademisi ile birlikte yürüyen farklı kulvarlarda olan ahilik projesini hayata geçirmeye çalıştık. 1 yıldır onun da müfredat çalışmaları, okunacak kitaplar, konular hazırlanıyor. Bu projeyi, bütün akademik çalışmayı üniversiteye yaptırıyoruz. Milli Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, sanayi kuruluşları ve şirketlerle birlikte yürüttüğümüz bir proje. Bir yıllık bir çalışmanın eseri. İlk defa burada duyuruluyor. 5 yıldır hayalini kurduğumuz bir projeydi. Ben kısaca projeden bahsetmek istiyorum.

İMHAD robotmaker, bu proje 3 yıl önce başlamış, halen de devam eden gençlerin tasarım, modelleme, kodlama, roket tasarımı, roket yakıtlarıyla ilgili çalışmalar yaptığı, model uçak tasarımı ve model uçaklarla ilgili kurulmuş olan iki atölyemiz var. O atölyede ilgili gençler ve başlarında hocalarla birlikte 24 saat çalışmalar

devam ediyor. Ümit ediyoruz ki bu alanda çalışma yapacaklara bu proje bir altyapı oluşturur. Bununla birlikte İMHAD Okçuluk Kulübümüz var. Burada da aslında temel değerlerimiz olan kültürümüzü, tekke kültürümüzü de içine alan bir spor çalışması yapıyoruz. Övünerek söyleyeyim İzmir'de en büyük çalışmayı yapan en büyük spor kulübüyüz. Hem geleneksel hem de olimpiik spor dallarında sporcu yetiştiriyoruz. Biraz sonra sunacağımız projede aslında birşey yapmaya çalışıyorduk. Bunun bir altyapısı, uygulaması var. Burada proje eğitimi alan öğrenciler her biri bu tarzda projeler uygulayacak. Dernek olarak kurduğumuz iktisadi işletme üzerinden aslında sosyal girişimcilik anlamında dernek olarak mezunlarımız ve okulda okuyan gönüllü gençlerle kurmuş olduğumuz bir aşevimiz var. Öğrencilerle beraber okulları merkeze alarak İzmir'in 7-8 ilçesinde 300 aileye her gün kapısını çalarak sıcak yemek ulaştırıyoruz. Burada aynı zamanda bir ticari işletme, elde ettiğimiz gelirle de biraz sonra anlatacağım projelerin kaynağını karşılıyoruz. Bu projenin adı da İMHAD Türk Mutfağı.

Şimdi anlatacağım hepsini içine alan proje. Projenin teması girişimcilik kültürünün sosyal girişimcilik teması ile birlikte ortaöğretimdeki gençler arasında yaygınlaştırılmasıdır. Aslında bizim en büyük sorunlarımızdan bir tanesi, biz konuşuyoruz ama uygulama konusunda sorun yaşıyoruz. Sosyal girişimcilik hem gelir getirecek bununla birlikte bizim derdimizi ve davamızı anlatacak bir döngü oluşturacak, kadim medeniyetimizin vakıf kültürünü de uygulanmış olarak anlatacak. Proje lise ve dengi öğretim kurumlarında uygulanacak. Bir imam hatip mezunlar derneği olmakla birlikte tüm orta-öğretim kurumlarına ulaşmak istedik. İzmirde 30 okulumuzda bu çalışmaya başladık. Burada amacımız imam hatipleri merkeze alarak tüm anadolu liseleri, fen liseleri, meslek liseleri ve teknik liselerde bu projenin tanıtılması ve uygulanması. Burada amaç sadece iktisadi kalkınma için ihtiyaç duyduğumuz girişimcilik değil, aslında fütüvvet ahlakının yayılması.

Dün Recep Hocam çok güzel anlattı feta kavramından bahsetmişti. Feta genç ve yiğit anlamına gelen 13. yüzyılda Anadolu'da baş-

lamış olan bir çalışma. Güven sağduyu, sanat, yiğitlik, sevgi, sabır, saygı hoşgörü, tecrübe, cesaret, girişimcilik, emanet, dinlemek, tevazu, sadakat, iletişim, adalet, vefa, fedakarlık, azim, şefkat konularının gençlere anlatıldığı bir çalışma. Aslında bu bizim medeniyetimizde var. Bu Anadolu'da başlamış ve tüm İslam ülkelerine yayılmış biz bunu unutmuşuz. 30 okulda başladık şimdi, bu okullar model çalışma. Gelecek yıllarda ilgili altyapıyı oluşturuyor. Mentör öğretmenler 30 okulda 60 öğretmenle bu kavramların öğretilmesi, eğitilmesi daha sonra uygulama olarak ticari ve sosyal girişimde bulunacak öğrencilere gerekli niteliklerin kazandırılması tasarlanmıştı.

İşbirliği yapılan kurumlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İzmir Valiliği, Milli Eğitim İl Müdürlüğü, Katip Çelebi Üniversitesi. Onlar, bizim aslında bütün projelerimizin akademik çalışmasını ücret karşılığı üreten kurum. İMHAD Spor Kulübü, İzmir Esnaf ve Sanatkarlar Birliği. Onların her yıl düzenledikleri günleri var, onları da bu çalışmanın içine aldık çünkü müstakil girişimci işadamları derneği, bizim işadamlarından da mentörlerin olması gerekiyor. Eğitimler 60 öğretmene eğitimcilik eğitimi, sosyal girişimcilik, girişimcilik, fütüvvet eğitimi, lonca sistemi ve tarihsel gelişimi, ticaret ahlakı, İslam ticaret hukuku, ekonomi yönetimi, işletme yönetimi, sosyal pazarlama ve finansal okuryazarlık eğitimi veriyorlar. Bu öğretmenlere verdiğimiz eğitimlerin bu yıl birinci basamağı 300 öğrenciye verecekleri eğitimler, girişimcilik ve başarılı girişimcilik semineri, lonca sistemi ve fütüvvet ahlakı, sosyal girişimcilik, ticaret hukuku, ticaret ahlakı, girişimcilik eğitimi, ekonomi ve işletme yönetimi, sosyal girişimcilik ve sosyal pazarlama eğitimleri.

Bu projeden neyi bekliyoruz? Projenin geçmiş ve geleceği var. Geçmişte belki ilk defa Türkiye'de bu tarzda bir proje uygulanacak. Araştırabilirsiniz hangi ülkelerde hangi amaçla uygulanmış? Türkiye'de hatta İslam ülkelerinde ilk kez böyle bir proje uygulanacak. Ben 5 yıldır projeyi anlatıyordum, birçok yerden destek istiyordum. Genç girişimciler, İslam'da ticaret hukukunun temellerini benimseyip öğ-

renecekler. Aynı zamanda helal kazanç yolları, zekat, sadaka, bireysel, toplumsal faziletleri gençler tarafından öğrenilecek. Projenin en önemli çıktılarında bir tanesi, birçoğumuz ticaretle uğraşıyor, faizsiz sistemin olmayacağını konuşuyoruz, tartışıyoruz. Aslında sistemin ne olduğunu, nasıl olabileceğini, uygulama olarak öğrencilerin ne yapacaklarını kısaca izah ediyim.

30 okuldan 60 anonim şirket kurulacak. Sanal şirket bunlar. Bütün şirketin sözleşmeleri herşeyi bir dosya içinde. Öğrenciler bu dosyayı alıyor. Mentörlerden aldıkları eğitimler sayesinde bu şirketleri kuruyorlar. Girişimcilik şirketleri bunlar. Mesela roket tasarlama, robot tasarlama veya bir aşevi kurma. Yani kendi bünyesinde; televizyon, sinema, reklam gibi alanlarda kurmuş oldukları şirketlerde hisse senedi satarak sermaye elde ediyorlar. Bunun da belli kuralları var. Elde ettikleri sermayeyi şirkete kullanıyorlar aynı zamanda şirketin geliriyle bir STK kuruyorlar. Bu sosyal girişimcilikle alakalı. Genelde kurmuş oldukları STK yardım üzerine, eğitim üzerine, farklı alanlarda kuracakları STK'lar, gerçek STK'lar. Biliyorsunuz 11-12 yaşın üzerindeki herkes dernek kurabilir. Bu dernekler ilerde vakfa dönüşebilir. Bu gençler elde ettikleri gelirlerle ne kadar çok zekat veririrse, ne kadar çok sadaka veririrse, ne kadar çok insana ulaşır ve eğitim veririrse şirkette elde ettikleri kar ne kadar çok olursa yapmış oldukları derece o kadar fazla olacak.

Yarışmanın sonunda bir fuar olacak ve elde ettikleri başarıları burada sergileyecekler ve İzmir birincisi seçilecek. Bu 81 ilde uygulanabilecek proje. Her ilde sorumluluğu üstlenen arkadaşlar için müfredat eğitim materyalleri zarflar içinde gelecek, isteyen herkes uygulayabilecek. Önümüzdeki yıl sonunda Türkiye'nin birincisi seçilecek. Bir yıl sonraki adımı da İslam ülkelerinde uygulanması. Bununla ilgili gerekli bağlantıları kurduk. Türkiye'nin ev sahipliğinde en başarılı girişimciler ve İslam ahlakıyla yetişmiş bu gençlerimiz vasıtasıyla 13. yüzyılda Anadolu'da başlamış olan hareketin tekrar

Türkiye'den Anadolu'dan başlayarak tüm dünyaya yayılmasını ümit ediyoruz, dualarınızı bekliyoruz.

Moderatör-ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı
İsmail Çakır:

İzmir Başkanımız Burhanettin Bey'e de sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum. Allah razı olsun. İnşallah bu ve benzeri güzel çalışmalarımız projelerimiz bütün derneklerimiz tarafından örnek alınır, çeşitlendirilerek hayat bulurlar. Üstad Necip Fazıl Kısakürek diyor ki, "Belki bütün kötülükleri ortadan kaldıramayız ama iyilikleri çoğaltabiliriz." Dolayısıyla biz de iyilikleri çoğaltmak için buradayız. Birbirimizden aldığımız sinerji ile güzel örneklerle birlikte emaneten bulunmuş olduğumuz noktaları geliştireceğiz.

Öncü Spor Yarışmaları olmuştu, ödül alanları takdim edeceğim. İlk önce Çorum Gücü. 212 puanla beşinci olmuştu. Çorum Gücü takımını hızlıca buraya davet ediyorum. Kendilerine kupayı vermek üzere Ankara ÖNDER başkanımız Enes Şişman Bey'i buraya davet ediyorum, buyurunuz sayın başkanım. Dördüncü takım olan Dörtüyl takımını da hemen sahneye davet ediyoruz. Hediye takdimi için Konya Başkanımız Bekir beyi davet ediyorum, buyurun. Üçüncü takım Ankara Kayı Spor. Kupa takdimi için Öncü Spor Başkanımız Yavuz Kurt Bey'i davet ediyorum, buyurunuz Başkanımız. İkinci takımımız Aksaray Spor. Onları da buraya davet ediyorum. Ödüllerini takdim etmek üzere Genel Başkanımız Kamber Çal Bey'i buraya davet ediyorum. Buyurun Sayın Başkanım. Birinci takım Yıldız Spor. Onlara da kupalarını takdim için Sayın Vekilimiz İbrahim Kılıç Bey'i sahneye davet ediyoruz. Buyurun Sayın Vekilim. Teşekkür ediyorum, başarılarınız ve katılımlarınız için. Toplu fotoğraf için bütün arkadaşlarımızı sahenin ön tarafına davet ediyorum. Nice güzel organizasyonlarda buluşmak temennisiyle hepimize teşekkür ediyorum.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

KOMİSYON TOPLANTILARI

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

TEŞKİLATLANMA KOMİSYONU

STK'NİN TEMELİ TEŞKİLAT

16. İmam Hatipler Kurultayı'nın 2. gününde Teşkilatlanma Komisyonu toplantısı ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı ve Teşkilatlanma Komisyonu Başkanı Süleyman Köse tarafından il ve ilçelerdeki mezun derneklerinin Teşkilatlanma Komisyon başkanlarının katılımıyla icra edildi.

Toplantıda Teşkilatlanma Komisyonu'nun önemi ve görevleri anlatıldı. Teşkilatın bir STK için olmazsa olmaz ve öncelikli olduğu ifade edildi. 2019-2020 yılında mezun derneklerinde yapılması gereken faaliyetler istişare edildi. Alınan kararlara göre, 2019-2020 döneminde; her ilde aylık ve iki aylık ilçe mezun dernek başkanları toplantısının yapılması planlandı. Bunun yanısıra tüm ilçelerde gençlik teşkilatlanmasının tamamlanması

kararlaştırıldı. Öğretmenler Komisyonu öncülüğünde kitap okuma gruplarının oluşturulması, Üye-Mezun ilişkileri Komisyonu öncülüğünde mezun ve mensuplar ile düzenli buluşmalar tertip edilmesinin öncelikli hedefler olduğu belirtildi.

Önümüzdeki dönemin planının çıkarıldığı toplantı, katılımcılar ile toplu hatıra fotoğrafı çekimi ile sona erdi.

ÖĞRETMENLER KOMİSYONU

ÖĞRETMENLERENÖNDEOLMALI

16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın ikinci gününde illerden gelen komisyon başkanlarıyla toplantılar yapıldı. Bu minvalde Öğretmen Komisyonu Toplantısı diğer komisyonlarla eş zamanlı olarak sabah saatlerinde gerçekleştirildi. Toplantı Öğretmen Komisyon Başkanı Ramazan Aydın öncülüğünde il öğretmen komisyon başkanları ve illerden gelen temsilci öğretmenlerle icra edildi. Toplantıya yoğun bir katılım oldu.

Açılış konuşmasında Öğretmen Komisyon başkanı Ramazan Aydın, gençlerin şuurlu ve bilinçli yetişmesi için öğretmenin öneminden bahsetti. Eğitime destek amacıyla yapılan STK çalışmalarında öğretmenin en önde yer alması gerektiğini ve nitelikli çalışmalara öğrencilerin yönlendirilmesi gerektiğini vurguladı. Bunun için ÖNDER'in gerçekleştirdiği tüm çalışmaların, özellikle de Öğretmen Komisyonu tarafından gerçekleştirilen "ÖNDERim OKUYorum" kitap okuma etkinliğinin öğrencilere duyurulması hususunda azami gayret sarf edilmesi gerektiği bildirdi. Ayrıca öğrencilerin aktif olarak katılmadığı hiçbir projenin amacına ulaşamayacağını belirtti. Aydın, önemli olan bir diğer

hususun temsilci öğretmen olduğunu, her okulda aktif olarak çalışacak bir temsilci öğretmenin olması gerektiğini, böylece yapılacak bir çalışmanın tüm Türkiye sathında gerçekleşebileceğini belirtti.

Öğrenciyi motive etmek için öğretmenin motive edilmesi gerektiğini vurgulayan Öğretmen Komisyon başkanı Ramazan Aydın, 2019 yılından itibaren il öğretmen komisyonları başta olmak üzere tüm temsilci öğretmenleri, Kasım ve Nisan aylarında yapılacak olan seminer dönemlerinde kampa almak için çalışma yaptıklarından ve bu kamp programının dolu dolu geçmesi için ciddi gayret sarf ettiklerinden bahsetti. Konuyla alakalı söz alan öğretmen temsilcileri, kamp programının çok isabetli bir çalışma olduğunu, bu tarz organizasyonların sık sık yapılması gerektiğini vurguladı.

Son olarak Mayıs ayı içerisinde bir Öğretmen Zirvesi planladıklarını, belirlenen tema bağlamında sunum yapmak isteyen öğretmenlerin çalışmalarına şimdiden başlamaları gerektiğini belirtti. Toplantı katılımcıların ve başkanın iyi dilek temennileriyle sona erdi.

ÜYE VE MEZUN İLİŞKİLERİ KOMİSYONU

ÖNDER'LI OL, ÖNDER OL

Ülkemizin en eski ve en köklü Sivil Toplum Kuruluşu olarak 1958 yılında, İstanbul İmam Hatip Okulu'ndan mezun 12 hocamız tarafından ihlas, samimiyet ve hasbi duygularla kurulan derneğimiz; 60 yılı aşkın bir süredir camiamıza hizmet edebilmenin huzurunu ve heyecanını yaşayan, kurulduğu ilk günün aşk ve heyecanı ile hizmetlerine devam eden yüzlerce mezun ve mensup derneği, milyonlarca mezun ve öğrencisi ile ulu bir çınar olmuştur.

Kurulduğu ilk günden bugüne kadar birçok badireler atlatan ancak hiç bir zaman faaliyetlerine ara vermeyen derneğimiz, bünyesinde oluşturmuş olduğu farklı komisyonlarla çalışmalarına devam etmektedir. Bu komisyonlardan biri olarak 2016 yılında ihdas edilen Üye İlişkileri Komisyonu, "ÖNDER'li ol, ÖNDER ol" şiarı ile, gelecek neslin ahlak ve istikamet üzere yetişmesinde önder, medeniyetimizin ihya ve inşasında öncü olmak için birlik olalım düşüncesiyle çıktığı bu yolda derdi olan sevdası olan heyecanı olan bir fikri, bir projesi olan ve bir nefer olarak imam hatip davası için camiamız için ümmet için ne yapabilirim düşüncesinde olan tüm mezun ve mensuplarımızın çatı kuru-

luşu olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Komisyonumuz, mevcut üyelerimizle iletişim ve işbirliğini geliştirerek aidiyet duygusunu pekiştirmeyi, ülke sathındaki tüm mezun ve mensuplarımıza ulaşarak etkin ve nitelikli üye sayımızı arttırmayı, diğer mezun derneklerimizle işbirliği yaparak üyelerimizin tanışmasına ve aynı hissiyata sahip olmasına vesile olacak organizasyonlar yapmayı hedeflemektedir. Bizlerin yaslandığı, güç aldığı, destek ve duasını her daim hissettiği samimi, dertli ve fedakâr üyeleri olmuştur. O nedenle derneklerimizin, özgül ağırlığını oluşturan üyeleri ile sürekli iletişim halinde olması, onların aidiyetini geliştirerek onların gönüllerinden koparak yapacakları yardımların bereketi ile yol yürümesi önemlidir. Birlikte yol yürümek, sorumluluğu paylaşmak ve fikirlere önem vermek aidiyet hissini geliştirecek ve üyelerin derneğe sağlayacak olduğu maddi ve manevi katkı artıracaktır.

Her bir mezun derneğimizin; ilinde ve ilçesinde güçlü yapısı ve samimi üyeleri ile önder ve öncü bir STK olmasını, güçlü yapısıyla söz sahibi bir STK olmasını, mali yapısı güçlü bir

STK olmasını, güçlü yönetim kuruluna sahip bir STK olmasını, insan kaynağı açısından zengin bir portföye sahip bir STK olmasını, özgür ve özgün bir STK olmasını, organizasyonel kapasitesi yüksek bir STK olmasını, tüm mezun ve mensuplarını kuşatıcı bir STK olmasını istiyoruz. Yapılan faaliyetlerin toplumda olumlu karşılık bulması, sahip olunan üye sayısı, ulaşılabilen hedef kitle, geliştirilen kurumsal işbirlikler ve kurumsal üyelikler STK'ların gücünün önemli göstergelerindedir.

Mezun derneklerimizin bulunmuş oldukları ortamda söz sahibi olabilmesi, etki uyandırabilmesi için; yönetim kurulu yapılarını farklı mezun dönemlerinden, farklı meslek gruplarından ve farklı alanlarda katkı sunabilecek kişilerden teşekkül ettirmesi ve özellikle gençlere yer ve söz hakkı tanınması önemlidir.

Bir mezun derneğine veya STK'ya üye olmak, orada görev alarak sorumluluk üstlenmek, gönüllük esasına dayanan güzel ve hayırlı bir davranıştır. Gönüllülük; vakitten, nakitten, uykudan, rahattan, sosyal hayattan ve aileden fedakârlık yapmayı gerektiren meşakkatli bir iştir. Bu fedakârlığın ve meşakkatin sonucu sadece Allah rızadır. STK çalışmalarında isminin önünde etiketi olanlarla değil, gönlünde dava derdi ve bilinci olanlarla başarılı işler yapılır ve yol kat edilir. Burada amaç bulunmuş olduğumuz camiaya maddi ve manevi katkı sağlamak, gelecek neslin ahlak, maneviyat ve istikamet üzere yetişmesine zemin hazırlayıcı çalışmalar yapmaktır. Bu görev bireysel olarak hepimizin dir.

Mezun dernekleri olarak yapacak olduğumuz her şeyin menba'ı bireysel veya kurumsal üyelerimiz/üyeliklerimizdir. Yaşamak ve hareket edebilmek için canlılarda kan, bitkilerde su ne kadar vazgeçilmezse, derneklerimizin varlığını sürdürebilmesi ve faaliyet yapabilmesi için de üyeleri aynı öneme sahiptir. Bu yönüyle üye ilişkileri komisyonu derneklerimiz için hayati önem arz etmektedir. Bu nedenle mezun derneklerimiz marifetiyle ülkemizdeki tüm üye potansiyeline ulaşmayı ve birlik içinde aynı hissiyatla hareket etmeyi hedefliyoruz. Mezun derneklerimizin yönetimleri ve üyeleri ile güçlü bir yapıya kavuşabilmesi ve temsil kabiliyetini artırabilmesi için üye ilişkileri komisyonu mari-

fetiyle şu faaliyetleri yapabiliyor olması önemlidir:

Dernek bünyesinde aktif ve etkin “Üye – Mezun İlişkileri Komisyonu” kurmak, okul mezunlarının isim listesini temin ederek mezun sayısını belirlemek, dönem temsilcisini belirleyerek yılda en az bir defa mezun buluşmaları gerçekleştirmek, yılda en az bir defa hasbihal amaçlı mezunlar buluşması ve iftar programı düzenlemek, sembolik hediyelerle düzenli üye ziyaretleri gerçekleştirerek, mutlu ve üzüntülü günlerde üyelerle dayanışma içinde olmak, ilk mezunlara yönelik vefa buluşmaları-ziyaretleri yaparak öncü nesil ile gelecek nesli buluşturan çalışmalar yapmak, kuşatıcı olabilmek için her dönemden en az 5 mezunu derneğe üye yapmak ve her dönemden en az 1 kişiyi asil ya da yedek YK üyesi olarak derneğe almak, okul idaresi, okul aile birliği ve öğrencilerle sürekli işbirliği içinde olmak, bu çerçevede üyeler arasındaki bilgi, birikim paylaşımı ve aidiyetin artırılması öncelikli hedefimizdir.

Milletimizin emaneti ve geleceğimiz olan gençlerimizin ahlaklı, maneviyatlı, şuurlu, daha donanımlı ve nitelikli yetişmesine katkı sağlamak başlıca görevimizdir. Sağına soluna bakmadan ben varım diyebilen bir gençlik hayaline kavuşabilmemiz için bizlerin onlara iyi bir miras bırakması, rol model olması gerekmektedir. Nasıl ki temeli yaklaşık bir asır önce 1913'te atılan okullarımız çok zor şartlarda ve kıt imkânlarla yapılarak, yaşatılarak ve geliştirilerek günün şartlarına göre müfredatları oluşturularak bizlere emanet edildiyse biz mezunlar, mensuplar ve üyeler de, bize emanet edilen bu ilim yuvalarını her yönüyle geliştirerek bir sonraki nesille emanet etmekle sorumluyuz. Yükümüz ve sorumluluğumuz ağır.

Tüm mezun ve mensuplarımızın; öğrencilerimize, okullarımıza ve öğretmenlerimize sahip çıkması, onlara destek olması bir zorunluluktur ve kimsenin “Bana ne” demeye hakkı yoktur.

“... Hasılı yönetici, öğretmen, veli, sivil toplum kuruluşları ve gayretli diğer şahısların tamamı İmam Hatip Okulları'nı ikmalden sorumludurlar ve herkesin yapabileceği bir şeyler vardır. ...” Prof. Dr. Hayrettin KARAMAN (27 Kasım 2016 / Yeni Şafak)

OKUL AİLE BİRLİĞİ KOMİSYONU

OKUL, AİLEDE BAŞLAR

16. İmam Hatipler Kurultayı'nın 2. gününde Okul Aile Birliği Komisyonu toplantısı ÖNDER Genel Başkan Yardımcısı, OAB Komisyon başkanı Emrah Baranoğlu tarafından tüm illerden OAB başkanlarımızın katılımıyla gerçekleştirildi. Programda, 2019-2020 yılı OAB faaliyetlerinin iştişare edilirken, öneriler alındı ve birlikliğin sağlandığı geniş katılımlı bir toplantı icra edildi.

Okul Aile Birliği Komisyon Başkanı Emrah Baranoğlu, nitelikli bir eğitim "Ailelerin hayat boyu öğrenim" ilkesi doğrultusunda, okul ile sürekli ilişki içerisinde olmalarıyla mümkün olduğunu vurguladı. Ayrıca, ailenin okula katılımının kurumsallaşmış karşılığı olan okul aile birliklerinin, okullarda iletişim, sosyal içerik, eğitim ve ekonomi gibi alanlarda önemli görevler üstlendiği, günümüz koşullarının nitelikli ve etkili okullar için okul aile birliklerinin sürecin her aşamasında etkin olmasını zorunlu kıldığını belirtti.

Komisyon üyelerinden Ayhan Boyraz, Mevlüde Kılıç, Zeynep Tuna, Mehmet Sarı ve Sela-

hattin Turunç tarafından katılımcılara komisyon hakkında bilgi verildi.

Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın içinde yaşadığı toplumun inanç ve ahlaki değerlerinden, gelenek ve göreneklerinden haberdar, bilgili, ilkel, kararlı, tutarlı, milli ve manevi değerlere, yasalara, insana, insanlığa, çevreye saygılı, görev ve sorumluluklarının bilincinde nesiller yetiştirilmesi konusunda ailelere destek olunması, velilerin muhakkak okullarda aile birliklerine yardımcı olmaları gerektiği vurgulandı.

OAB il katılımcıları tarafından il ve ilçelerindeki örnek uygulamalardan bahsedildiği toplantı, hatıra fotoğrafı çekilmesiyle sona erdi.

GENÇLİK KOMİSYONU

GELECEK SENİN

ÖNDER VE Malatya ÖNDER'İN ev sahipliğinde 7-8 Eylül 2019 tarihlerinde düzenlemiş olduğumuz “Gelecek Senin” temalı Gençlik Başkanları Çalıştayı Sonuç Bildirgesi aşağıdaki şekliyle sunulmaktadır. Bahsi geçen çalıştayda Genç ÖNDER İcra Kurulu tarafından sunular yapılmış, istişareler edilmiş ve tecrübe paylaşımında bulunulmuştur. Ayrıca yapıcı eleştirilere ve önerilere açık bir çalıştay sürecinin sonuna gelinmiştir. Çalıştay süresince; iffetli, kanaat sahibi, hoşgörülü, vakarlı, dostluğa önem veren, merhametli, vefalı, tevazu sahibi, mütebessim ve en önemlisi adaletli bir imam hatip gençliği yetişmesi için tüm çaba ve gayretlerin sarf edilmesi ve il gençlik başkanları olarak, imam hatip okulları ve üniversitelerde yapılacak olan çalışmaların, yalnız il merkezleri ile sınırlı kalmayıp il ve ilçe geneline yayılmasına karar verildi. Çalışma alanlarımız bağlamında, imam hatip mezun ve mensuplarına yönelik faaliyetlerimizin istenilen seviyeye ulaştırılması ve hitap edilen kitlenin genişletilmesi hedeflendi.

Gençlik çalışmalarında teşkilatlanmanın önemine vurgu yapıp örnek teşkilatlanma modeli teferruatı ile il ve ilçe derneklerimize

sunuldu ve teşkilat şemasının en kısa zamanda oluşturulup genel merkeze iletilmesi kararı alındı.

Genç ÖNDER Genel Merkez teşkilat modelinin il ve ilçe başkanlıkları tarafından aynı ile tatbik edilip gerekli birimlerdeki eksikliklerin giderilmesi istendi. Kız gençlik komisyonu bulunmayan teşkilatlarda, ivedilikle bu komisyonların oluşturulması, bu teşkilatlanmanın mevcut teşkilatlanma yapısına benzerlik arz etmesi, söz konusu düzenlemenin il gençlik başkanı tarafından takip edilmesi ve derneğimizin hassasiyetlerine dikkat edilmesine vurgu yapıldı.

Ülkemizde lise düzeyindeki öğrencilerde yeteri kadar kitap okuma alışkanlığı bulunmadığı göz önünde tutularak meselenin çözümüne ilişkin hem teşkilatlara hem de imam hatip öğrencilerine yönelik kitap okuma programları düzenlenmesi kararlaştırıldı. Lise teşkilatlarımız ile imam hatip mezunları ve mensupları arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmek amacıyla “Aynı Sırayı Paylaşanlar ve Aynı Sofrayı Paylaşanlar” programları örnek olarak gösterilip, benzerlerinin yapılması tavsiye edildi.

İl ve ilçelerimizde bulunan imam hatip öğrenci meclis başkanları ile tanışma toplantısı tertip edilmesi ve 15-17 Ocak tarihlerinde yapılacak olan Türkiye geneli imam hatip Öğrenci Meclis Başkanları Kurultayı'na katılımı noktasında destek olunması istendi. İmam hatip camiasında hali hazırda eğitim gören 1 milyon 450 bin öğrenciye güven duyup onlara gerekli görevler yüklenmesi ve sorumluluklar verilmesi, önümüzdeki dönemde salon programlarından ziyade gençlerle daha etkili ve verimli iletişim kurabilmek adına gençlik kamplarının çeşitliliğini arttırıp tematik kamplar, liderlik kampları ve teşkilat eğitim kampları düzenlenmesi kararı alındı.

İmam hatip öğrencilerimiz ve teşkilatlarımızın cami ile olan etkileşimlerini arttırmak adına "Aynı Safı Paylaşanlar", cami merkezli "Diriliş Sohbetleri" ve "Hadis Okumaları" gibi bilinçlendirme çalışmalarının düzenli periyodlarla gerçekleştirilmesi tavsiye edildi. İmam Hatip Ortaokullarında 5. Sınıflara imam hatip okullarını tanıtmak amaçlı "Selam İmam Hatiplim" seminerleri; 8. Sınıf öğrencilerinin imam hatip liselerine geçişlerinin daha nitelikli olabilmesi adına "Motivasyon Seminerleri" tertip etme kararı alındı.

İmam hatip okulları ve öğrenci sayılarına ilişkin güncel veriler paylaşılıp nicelik ve nitelik dengesinin sağlıklı kurulması hususunda beklentiler dile getirildi. İmam Hatip gençliğine sportif alanlarda çalışmalar yapmanın önemi vurgulanarak, derneklerimizce kurulan spor kulüplerinin gençler tarafından aktif bir şekilde kullanımının sağlanması, spor kulübü bulunmayan derneklerimizin ise ivedilikle bu eksikliği gidermesi kararı alındı. Çalıştay esnasında tanıtım medya komisyonunun aktarmış olduğu sosyal medya kullanımı ve paylaşımları hususunda özen gösterilmesi istendi.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

KAPANIŞ OTURUMU

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

Yahya BAKIR
Sakarya ÖNDER Başkanı

SONUÇ BİLDİRGESİ

Sayın Cumhurbaşkanım, Çok Değerli Misafirlerimiz, ÖNDER İmam Hatipliler Derneği 16. İmam Hatipliler Kurultayı sonuç bildirgesini sizlere takdim ediyorum.

ÖNDER İmam Hatipliler Derneği olarak 16. Kurultayımızı 07-08 Eylül 2019 tarihlerinde Malatya'da gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın teşrifleri ile bizleri onurlandırdığı programımıza 81 ilimizden 500'den fazla mezun derneğimizin yöneticileri katılmıştır. Milyonlarca mezunumuzun takip ettiği kurultayımızda "Ehliyet ve Liyakatle" konusu yeni dönemimiz için şiarımız olarak belirlenmiştir.

Ehliyet ve Liyakat kavramları merkezinde, oturumların gerçekleştirildiği kurultayımızda aşağıda ifade edilen kararlar alınmıştır.

1- ÖNDER, kuruluşundan bugüne; milli ve manevi değerlerine bağlı, hayırlı hizmetlere ehliyetli ve üstlendiği görevleri layıkıyla yerine getiren nesillerin inşası için çaba sarfetmektedir. Bundan sonraki süreçte de ehliyet ve liyakati hayatının merkezine almış gençlerin yetişmesi için çalışmaya devam edecektir.

2- Ehliyet ve liyakat; İslam'ın emrettiği, toplumu ve insanı ayakta tutan hayati iki kavramdır. Ana gayemiz; bize emanet edilen vazifeleri layıkıyla yerine getirmektir.

3- Ulaştığımız her gencimizin ve mensubumuzun yaratılmış her varlığa, hakettiği değeri verecek ehliyetle ve Allah'ın bahşettiği nimetlerine liyakatle karşılık verip şükredek karakterde olması için çalışacağız.

4- ÖNDER mensupları olarak, toplumsal adaletin, ehliyet ve liyakat merkezli bir düzenleme ile teşekkül edeceğine, eğitimde, ticaretle, bürokraside ve hayatın her alanında ehliyet ve liyakatin gözetilmesinin; bireyin ihyasına ve toplumun inşasına vesile olacağına inanıyoruz.

5- ÖNDER, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da kanaat önderlerimizin, dava öncülerimizin, mezunlarımızın, mensuplarımızın, destekçilerimizin ve halkımızın kendisine olan teveccühüne layık olmak için var gücüyle çalışmaya devam edecektir. Kamuoyuna saygıyla duyurulur...

Sayın Cumhurbaşkanım, Sayın Bakanlarım, Saygıdeğer Misafirler, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sayın Cumhurbaşkanım, 17 yıldır Türkiye’de birçok alanda gelişmeler yaşandı bununla birlikte Milli Eğitim camiasında da çok ciddi yatırımlar oldu. Bu manada sizlere şükranlarımızı iletiyoruz. Sayın Cumhurbaşkanım, imam hatip camiası olarak 17 yıldır sizin himayelerinizde ve bu gelişmeler ile imam hatip camiasının geldiği nokta ortada.

Biz 5 bin 200’ü geçmiş okulumuzla, 1 milyon 400 bini bulan öğrencimizle ve imam hatip camiasındaki velilerimizle birlikte bütün gayretimizle imam hatipteki gençlerimizin, imam hatipteki öğrencilerimizin, yavrularımızın ehliyet ve liyakatli şekilde gelişmesi ve eğitimi için gayret gösteriyoruz. Bu çerçevede sivil toplum kuruluşu anlayışıyla ÖNDER İmam hatipliler Derneği olarak 500’e yakın derneğimizle tüm Türkiye’deki örgütlenmiş yapımızla imam hatiplerimize katkı sağlamak için büyük mücadele veriyoruz. Bu çerçevede sizin desteğiniz, sizin bize katkınız için çok teşekkür ediyoruz, minnettarız.

İmam hatip camiası yüz yılı aşkın hikayesiyle sürekli mücadele içinde olmuştur, bu mücadeleyi canlı bir şekilde devam ettirecektir. İmam hatip camiasındaki yavrularımızın, gençlerimizin gelişimi için tüm gayretimiz, tüm konsantrasyonumuz, tüm enerjimizle devam edeceğiz. Bundan sonra da aynı şekilde çalışacağız. Sayın Cumhurbaşkanım, iki gündür Kurultayımızda ehliyet ve liyakati işledik. Ehliyet ve liyakatin okullarımızda öğrencilerimiz açısından öğretmenlerimiz açısından pozisyonunu işledik ve bu konu ile ilgili değerlendirmeler yaptık. Ümit ediyoruz. Kurultayımız imam hatip camiasına katkı sağlayacaktır.

Kurultayımıza desteği için özellikle Sayın Rektörümüze ve Malatya’daki diğer arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz. Katkıları için minnettarlığımızı bildiriyoruz. Kurultayımıza katıldığımız için çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

Kamber ÇAL
ÖNDER Genel Başkanı

Sayın Cumhurbaşkanım, Çok Değerli Katılımcılar, ÖNDER'in Değerli Başkan ve Yöneticileri Üyeleri, 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın hayırlı olmasını diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın cumhurbaşkanım liyakat ve ehliyet düsturumuz olduğunu biliyoruz ve bir ekip olarak da, bir camia olarak da liyakat ve ehliyetin gereğini her alanda birlikte yerine getirmek için çalışıyoruz. Gecemiz ve gündüzümüz bu doğrultuda tüm camia olarak. Ama şunu da biliyoruz yine, hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için çalışırken hemen ölecekmiş gibi, hemen yarın ölecekmiş gibi de ahiret için çalışan ve yine var mısın diye herhangi bir konuda sorulduğunda da sağına ve soluna bakmadan varım diyen bir neslin yetişmesi düsturumuz.

Yine liderliğinizde, önderliğinizde, başkanlığınızda tüm Türkiye olarak, gençlik olarak ama 16. yılını kutlayan kurultayımız olarak da hem ehliyet, hem liyakat hem de var mısınız dendiğinde sağına ve soluna bakmadan varım diyen bir camia olarak huzurlarınızda olacağız inşallah. Tekrar hayırlı olmasını diliyorum 16. yılın, saygılarımı ve hürmetlerimi arz ediyorum.

Fuat OKTAY
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

GÖRÜŞLER

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

Prof. Dr. Recep ŞENTÜRK
İbn Haldun Üniversitesi Rektörü

BAŞARILI REKABET İÇİNDELER

Bugün Malatya’da ÖNDER tarafından düzenlenen 16. İmam Hatipliler Kurultayı için bulunuyoruz. Türk eğitiminin meselelerini, özellikle imam hatiplerin meselelerini burada ele alacağız. Zaman zaman biraraya gelip “Neredeyiz, ne yapıyoruz, niçin yapıyoruz, bundan sonra ne yapacağız?” şeklinde toplantılar yapılması, istişareler yapılması son derece faydalı. Özellikle imam hatipler Türkiye’nin ihtiyaçlarına göre üretilmiş özgün ve özgür bir eğitim sistemi ortaya koymuştur ve imam hatiplerin mezunları şu anda hem Türkiye’de hem de bütün dünyada akranlarıyla çok başarılı rekabet yürütüyorlar.

Milletimiz imam hatip mezunlarını ehliyet ve liyakat sahibi görüyor. Bunun için birçok makamı, bunlar içinde Türkiye siyasetinin en üst makamı Cumhurbaşkanlığı olmak üzere imam hatip mezunlarına güvenle teslim ediyor. Bu, imam hatip eğitim modelinin Türkiye’nin şartlarını son derece uygun olduğunu ve imam hatip mezunlarının sosyal hayatta, siyasi hayatta kültür hayatında son derece başarılı olduklarını ve akranlarıyla yaptıkları rekabette ciddi başarılar gösterdiklerini somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Biz bu başarıyı daha ileriye nasıl götürebiliriz, imam hatip mezunlarını değişen şartlara nasıl hazırlayabiliriz? Özellikle günümüzde liberal ahlakın hakim olduğu, herşeyin serbest görülmeye başlandığı bir dönemde akaidi sağlam, ahlakı sağlam, İslam medeniyetine olan aidiyeti sağlam, kimliği sağlam gençler nasıl yetiştirebiliriz ve bunları şu anda içinde bulunduğumuz küreselleşme çağında küresel rekabette nasıl başarılı hale getirebiliriz? Bu tür konuları burada ele alıyoruz. İmam hatipleri daha ileriye nasıl götürebiliriz, imam hatip mezunları olarak şu andaki imam hatiplere nasıl destek olabiliriz? Bu tür konuları konuşuyoruz.

DEĞERLİ ÖĞRENCİLER YETİŞİYOR

Öncelikle 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın Malatya'da düzenlenmesinden dolayı büyük bir mutluluk duyuyoruz. Tüm misafirlerimize hoşgeldiniz diyoruz. Malatya tarihten beri medeniyetin merkezlerinden birisi olmuş bir şehir. İslam'ın ilk sancaktarlarından Hasan Gazi'nin, Battal Gazi'nin mücadele verdiği bir yer. Çok zengin bir tarih ve kültür mirası var. Yine maneviyat önderlerimizden Somuncu Baba'nın da medfun bulunduğu bir yer. Bu anlamda imam hatipliler kurultayının burada yapılmasını çok anlamlı buluyorum.

Malatya her zaman imam hatiplere önem vermiş, bu okullarda okuyan çocuklarımızın ülkemizin geleceği açısından ne kadar önemli olduğunu bilen bir şehir. Bu anlamda da çok başarılı öğrencimiz var. Malatya'dan mezun olup, üniversitelerde iyi birer bilim adamı olma hem de medeniyetimize hizmet edecek fikir insanları yetiştirme adına çok değerli hizmetler veren öğrenciler mezun oluyor burada. İmam Hatipliler Kurultayı çok geniş bir camianın katılımıyla gerçekleşiyor. Bu kurultaylar sırasında teatisi yapılan fikirlerin Türkiye'nin geleceğine ışık tutacağını, buradaki değerlendirmelerin çok anlamlı olacağını düşünüyorum. Çünkü imam hatipliler ülkemizin geleceği açısından gerçekten medeniyetimizin değerlerini kavrayan ve onlara sahip çıkan nesiller yetişmesi açısından çok önemli kurumlar. Bu açıdan tekrar değerli misafirlerimize hoş geldiniz diyor, bu kurultayın güzel neticelere yol açmasını cenabı haktan temenni ediyorum.

Aydın BARUŞ
Malatya Valisi

Prof. Dr. Ahmet KIZILAY
İnönü Üniversitesi Rektörü

EĞİTİM TARZI, METODU ÖNEMLİ

16. İmam Hatipliler Kurultayı'na ev sahipliği yapmaktan İnönü Üniversitesi olarak büyük bir gurur duyduğumuzu öncelikle ifade etmek istiyorum. İmam hatipler bizim kendi Cumhuriyet tarihimizde 100 yıllık tarihimizde çok önemli ve özgün eğitim kurumları. Kendine has, ülkemizin geliştirdiği bir eğitim yöntemi. Bu nedenle de imam hatipleri çok önemli buluyorum. Kurultayın ülkemizin 81 ilinden hem imam hatip yöneticileri hem ÖNDER il yöneticilerinin biraraya gelerek istişare yapmaları, sorunları tartışarak çözüm bulmaları ve yeni vizyon ortaya koymaları açısından çok önemli diye düşünüyorum.

Her yıl bir tane yaparak 16.'sını yapmak da büyük bir başarı. Bu başarı nedeniyle de ÖNDER'i tebrik ediyorum. 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın eğitim camiasına çok önemli bir katkı vereceğine inanıyorum. İmam hatip okulları ülkemiz için önemli olduğu gibi tüm İslam dünyası için de tarzı, metodu itibarıyla çok önemli bir örnek diye düşünüyorum. Onun için imam hatip liselerinin kendini sürekli geliştirerek geleceğe hazırlamasının çok önemli olduğu kanaatindeyim.

STANDARDI YÜKSELTMEYE ÇALIŞIYORUZ

Rabbimize hamdolsun camiamızı 16. kez İmam Hatipliler Kurultayında topluyoruz. Biz 61 yıllık gelenekle 16. seferdir düzenlediğimiz kurultayla sorunlarımızı tartışıyoruz, tüm Türkiye derneklerimizi biraraya topluyoruz, motivasyon oluşturuyoruz. Derneklerimizin birbiriyle kaynaşmasını sağlıyoruz ve tek hedefimiz olan imam hatip camiasının, imam hatipteki gençlerimizin, yavrularımızın standartlarının yükseltilmesi için ortak neler yapabiliriz, nasıl çalışmalar yapabiliriz, gençlerimize daha çok nasıl dokunabiliriz, hangi alanlarda standartlarını yükseltebiliriz bununla ilgili değerli katılımcılarımızla beraber kurultayımızı gerçekleştiriyoruz.

Çok mutluyuz, bu sene programımızı Malatya'da, İnönü Üniversitesi kampüsünde gerçekleştiriyoruz. Çok iyi hazırlandık, çok iyi bir organizasyon yaptık. İnşallah çok verimli iki gün geçireceğimizi düşünüyoruz. Bu çerçevede öncelikle Malatya Derneğimize, Sayın Rektörümüze ve bize destek olan kurumlarımıza çok çok teşekkür ediyoruz. İmam hatip camiasına, ÖNDER'imize hayırlı olsun diyoruz. Biz özellikle ortaokul ve lise açısından çocuklarımızın standartlarını geliştirecek bir yaklaşımla kurultaylarımızı gerçekleştiriyoruz. Buradaki sunumların, çalışmaların, örnek uygulamaların, örnek çalışmaların tüm Türkiye'deki derneklerimiz için uyarlanacağını düşünüyoruz.

Tam eğitim dönemi başındayız. Bütün çalışmalarımızı bir sinerji oluşturan bir yaklaşımla tüm Türkiye'ye yayıyoruz. Bu çalışmaların her yıl çok sağlıklı şekilde derneklerimiz tarafından uygulandığını ve derneklerimize çok ciddi motivasyon sağladığını görüyoruz. İnşallah bu kurultayımızdan da aynı şekilde sağlıklı ve verimli bir sonuç elde edilecektir.

Kamber ÇAL
ÖNDER Genel Başkanı

Bilal ERDOĞAN
İlim Yayma Vakfı Başkan Vekili

İMAM HATİPLER SİÇRAMANIN EŞİĞİNDE

Elbette ÖNDER'in imam hatiplilerin derneği olarak imam hatiplileri biraraya getirmesi ve imam hatiplilerin meselelerinin konuşulacağı böyle bir ortamı oluşturması çok önemli. İmam hatipler aslında tarihinde önemli bir dönemde şu anda. Bir sıçramanın eşliğinde olduğumuzu düşünüyorum. Son yıllarda imam hatiplerden çıkan farklı projeler, okullarda yapılan zengin çalışmalar imam hatiplerin İslam dünyası için örnekliğini de farklı bir boyuta doğru taşımaya başladı.

Hamdolsun imam hatipliler olarak yıl boyunca zaten ÖNDER'le olsun diğer vakıf ve derneklerle olsun bu çalışmalarını yürütüyoruz. ÖNDER'in bu kurultayı da hem her defasında Anadolu'nun farklı bir köşesinde olması bir yenilenme, tazelenme, ortak bir muhasebe yapma ve istişare kültürünü yaşatma adına çok kıymetli. İnşallah imam hatiplerimiz için bu hafta sonu yapılacak oturumlarda hayırlı sonuçlar çıkarılır. Belli tespitler yapılır ve inşallah ÖNDER bu çalışmalarını güçlendirerek devam eder. ÖNDER'in bu dinamizmi, bütün derneklerimizin inşallah güçlenmesine neden olur. Bu imam hatip hikayesinin çok daha geniş ufuklara taşınmasına vesile olur. Bütün emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

İMAM HATİP MÜCADELESİ DEMOKRASİ MÜCADELESİ

Öncelikle 16. İmam Hatipliler Kurultayı'nın Malatya'da yapılmasından dolayı Malatya Milletvekili ve Malatya Yeşilyurt İmam Hatip mezunu olarak onur ve gurur duyuyorum. Çünkü Malatya esasında medeniyetle barışık, imam hatibe her zaman sahip çıkan, imam hatibin zor yıllarında kendi emekleriyle birikimleriyle infaklarıyla okullar yaptıran başarılı öğrenciler yetiştiren bir şehir. Dolayısıyla imam hatiplerin sorunlarının, gelecek vizyonunun ve ufkunun belirlendiği bu kurultayın bir tanesinin de Malatya'da yapılması gerçekten bizim adımıza güzel bir etkinlik. Umarım katılımcılar da bu anlamıyla Malatya'yı tanırlar ve çalışmalarından memnun kalırlar, verimli geçer.

İmam hatiplerin mücadelesi her zaman Türkiye'de demokrasi mücadelesi gibi inişli çıkışlı olmuş. Kimi zaman imam hatipli bir terörist muamelesi görmüş kimi zaman da gerçekten hak ettiği değeri bulmuş. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ve önderliğinde imam hatipliler toplumda zaten hak ettiği yerdedi ama devlet ricalinde de hak ettiği yere gelmiş oldu. Ama bu mücadele bitti mi? Bitmedi. Daha çok kaliteli eğitimle, daha çok liyakat ve ehliyet ki bu 16. Kurultayın temalarından birisi, ehliyetimizi ve liyakatimizi artıracak çalışmalar yaparak kendimizi hem toplum nezdinde hem devlet nezdinde hem de dünyaya ispatlayarak çok çalışmamız lazım. Ben inanıyorum ki bu anlamıyla inşallah bu kurultay bir katkı sunacak. Ben tekrar emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Bülent TÜFENKÇİ
Gümrük ve Ticaret Eski Bakanı
Malatya Milletvekili

Prof. Dr. Ziya SELÇUK
Milli Eğitim Bakanı

EHLİYET VE LİYAKAT OLMADAN OLMAZ

Bugün burada çok güzel bir ortam var ve imam hatiplerimizin problemlerini konuşmanın çok daha ötesinde gelecek tasavvuru ve gelecek tasarımı için fikirlerin, düşüncelerin ortaya konulacağı bir ortam. Her sene bir temanın ve bir şiarın ortaya konulması da tazelenme için bir fırsat sağlıyor. İnşallah bu yılki şiar olarak ifade edilen ehliyet ve liyakat meselesi de 16. Kurultayın çok daha bereketli geçmesine yol açacak. Ülkemizin insanımızın insanlığın çok daha nitelikli ve istikamet doğrultusunda yetişebilmesi için bir fırsat olacak diye düşünüyorum.

Eğitimde ehliyet ve liyakat, aslında eğitimin kendisi, çocuğun ruhundaki yaratılışında var olan müfredatı açığa çıkarabilmektir, dışardan ona propaganda yapmak değildir. Bu yaratılışta çocuğun içinde varolan müfredatı ortaya çıkarmak da çok büyük bir ehliyet ister, çok büyük bir beceri ister. O sebeple ehliyet ve liyakat olmadığında eğitim yolunu şaşar. Eğitim insanı beşerlikten insanlığa doğru, kemale doğru götüren bir vasıta olmaktan çıkıp günlük gayelere, tüketime, sadece maddi unsurlara dönük bir faaliyet alanına dönüşür.

YOLUMUZ ÇOK UZUN

Öncelikle 60 yıllık bir çınarın gölgesinde gölgelenmek bugün de olsa nasip oluyorsa binlerce kere şükürler olsun. ÖNDER, 60 yıldır Türkiye'nin çok zorlu dönemlerini aşmış ve ne kadar mağduriyet varsa onları da yüreğinde barındırmış çözüm üretmiş burada okuyamayan öğrencilerimizin yurtdışında okumalarına vesile olmuş geçmişin pırlantalarından bir kurum. Bugün ÖNDER çok daha sağlıklı şartlarda eğitimin önündeki engellerin kaldırılmasıyla birlikte Türkiye'de öğrenci yetiştirmek üzere emek veren, çaba sarfeden bir dernek vaziyetinde.

Ben bütün imam hatipli kardeşlerimizin 16. Kurultay'da Malatya'da olmalarından çok büyük memnuniyet duyuyorum. Burada yaklaşık bin 500'e yakın farklı şehirlerden gelen kardeşlerimiz var. ÖNDER çatısı altında, ÖNDER çınarı altında gölgelenen bütün kardeşlerime Malatya'mıza hoşgeldiniz diyorum. Yolumuz daha çok uzun yeni başladık. Bu başlangıçla birlikte binaların içini, ruhunu dolduracak kıymetli ÖNDER'li, imam hatipli, o ruhu verecek olan bütün kardeşlerime can-ı gönülden teşekkür ediyorum. 16. Kurultayın hayırlı olmasını, 17. Kurultay'a da sağlıklı sıhhatle kavuşulmasını Rabbimden temenni ediyorum.

Özner ÇALIK
AK Parti Genel Başkan Yardımcısı

Abdurrahman TAŞKESEN
Malatya ÖNDER Başkanı

DEĞİŞİMİN HABERCİLERİ GELİYOR

Öncelikle kurultayımızın hayırlı olmasını diliyorum. 16. İmam Hatipliler Kurultayı'na Malatya'da ev sahipliği yapıyor olmamız ciddi bir teşkilat birlikteliği gerektiriyor. Bu bizim teşkilat olarak üzerimize düşen sorumluluk. Ancak en önemlisi Türkiye'nin 81 vilayetinden, 330 ilçemizden teşkilat mensuplarımızın, gençlerimizin, komisyon üyelerimizin başkanlarıyla birlikte böyle bir organizasyon yapılıyor olması hiçbir okul mezununa nasip olmayan bir program. Ülkemizde özel okullar var, bu özel okulların zincirleri var ama bu tarz kardeşlik ruhuna dayalı birliktelikleri ve hemhal olma durumu sözkonusu değil. Bizim konularımız, mevki ve makamlarımız ne olursa olsun her şeyden önce biz kardeşiz. Kardeşlik hukuku içerisinde paylaşımlarımız, organizasyonlarımız oluyor. Biraz önce bir güvenlik görevlisi kardeşimiz söyledi, "Biz Malatya'da 300 kişi biraraya geldiğinde tedirgin oluyoruz, nasıl oluyor da 1500 kişinin biraraya geldiği bir organizasyonda sorun yaşanmıyor?" Ben de dedim ki, "Bu imam hatip mezunlarının farkıdır." İmam hatipler hata yapmaz mı? Herkes hata yapar. Fakat şuur noktasında, istikamet noktasında, bilinç noktasında imam hatiplilerin hayata bakışı açısından değerlendirdiğimiz zaman biraz daha farklı, siz bunu hissederek yaşıyorsunuz.

Bir diğer önemli konu ülkemizde bir darbe girişimi gerçekleşti. Bu darbe girişiminin sosyolojik, ekonomik ve insan kaynakları açısından sonuçları oldu. Bu sonuçlara baktığımızda bizi ilgilendiren tarafı bu işin içerisinde imam hatiplilerin oranı nedir diye baktığımızda diğer okullara nazaran imam hatiplerin bunlara kendilerini teslim etmeleri, beyinlerini ve akıllarını bunlara kiraya vermeleri noktasındaki tutum ve davranışlardan çok uzak durduklarını görüyoruz. Bu çok ciddi bir şey. Bunun anlamı şu: Evet bu ülke insan yetiştirirse geleceğe dair, bu insanlar şuur üzerine, akıl ve hikmetle, düşünerek okuyarak rabbül aleminin kelamına kulak vererek Resullullahın sünneti seniyesine iktifa eden bir toplumun sırtının yere gelmesi mümkün değil. Bu illa ki imam hatipte okumayı

mı gerektiriyor? Hayır ama imam hatip normal mutad eğitim hayatımızda bunun bir dinamizmini oluşturuyor. Diğer okullarımıza baktığımız zaman akaid, hadis, kelim, hitabet gibi derslerin olmadığını görüyoruz. Bunları imam hatipte alan ruhi eğitimden geçiyor. Maalesef imam hatiplerin bir talihsiz tarafı şu oldu: 28 Şubat sürecinde 8 yıllık kesintisiz eğitimle bir fetret devri yaşadı, kesintiye uğradı ama haddolsun şimdi imam hatip ortaokulu sınıflarına öğrenci kabul edilirken sınavla öğrenci alınıyor. Bu ne demek, aşağıdan yukarıya doğru bir değişimin habercisi geliyor. İnşallah bu gelecekte daha güzel çalışmaların habercisi olur.

Bu organizasyonun ilimizde yapılıyor olmasından dolayı teşekkür eden teşkilat mensuplarını, sivil toplum kuruluşlarını ve misafirlerimizi saygıyla selamlıyorum. Malatya olarak bu organizasyona en iyi şekilde ev sahipliği yapıp nihayetlendirmek istiyoruz. Cenab-ı Hak hayırlı uğurlu etsin. İnşallah ülkenin geleceğinin vizyonunun çizileceği bir dönemde ehliyet ve liyakat mottosu, şiarı bizler için önemli. Bu ülkenin daha dirayetli ayakta durmasının temel taşı. Tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

GENÇLER NE DİYOR?

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*

KARDELEN SÖYLEMEZ ÖĞRENCİ

Bu programa katılmaktan, görev almaktan büyük onur duyurum. Ayrıca çok mutluyum. Benim açımdan farklı şehirlerden gelen yüzlerce insanla tanışmış oldum. Herkes aynı davayı sahiplenmiş vaziyette. Ben çok önemli buluyorum.

ERMİDA KIRATLI ÖĞRENCİ

Ben de gerçekten çok önemli buluyorum. Özellikle günümüzde imam hatip liselerine çok ihtiyaç var. Ben de bir imam hatipli olup burada bulunmaktan gurur duyuyorum. Burada da önce küçük bir birlikle yola çıkıyoruz sonra Türkiye'nin her yerinden gelen kişilerle yalnız olmadığımızı anlıyoruz. Kaynaşyoruz, aynı odaları paylaşıyoruz, aynı yemekleri yiyoruz. Bunlar çok önemli ve güzel şeyler. Belki de hayatımız boyunca tecrübe edemeyeceğimiz duygular. İnşallah gelenek gelenek devam eder yıllar boyunca.

MÜŞERREF YILDIZ ÖĞRENCİ

Bence her sene farklı şehirlerde yapılması ayrı güzel. Her yaşıt kardeşimizin yaşaması gereken bir deneyim. Gelecekte bize çok faydası dokunabilecek tecrübeler edindik. İnşallah böyle devam eder.

MEHMET EMİN ALTINOK **ÖĞRENCİ**

ÖNDER 1958 yılından beri çalışmalarına devam ediyor. Son zamanlarda bu kadar aktif olmamızın nedeni de Sayın Cumhurbaşkanımızın bir imam hatiplinin neler yapabileceğini hem bize hem de imam hatip davasına karşı duranlara göstermesi oldu. Bundan aldığımız güçle bizler de yolumuza devam ediyoruz. İmam hatip Türkiye içinde bir dava, bir okul değil bütün dünyaya malolmuş, dini mübini İslamı yaymak için günümüzde tebliğ yapan insanların bulunduğu, eğitim aldığı ve bu eğitimle ehliyet ve liyakatla yoluna devam ettiği, dünyaya İslamı yayan bir topluluk imam hatipler. Biz de Sayın Cumhurbaşkanımızın izinden imam hatip davasına hizmete devam ediyoruz.

AHMET TANRIVERDİ **ŞANLIURFA HALİLİYE GENÇLİK KOMİSYONU ÜYESİ**

Ülkemizin dört bir yayından Malatya'mıza teşrif eden kardeşlerimize öncelikle hoş geldiniz diyorum, hepinizden Allah razı olsun. ÖNDER ve imam hatipler, ümmetin davasını taşıyan kesimdir. Bu dava sadece 780 bin kilometre kare ile sınırlı kalmaz. Bu şekilde düşünenler yanlış kanaattedir. Bizim bir gönül coğrafyamız var, bu da bütün dünyadır. Bugün Ortadoğu'da, Balkanlar'da, Asya'da nice mazlum insanların duasını almış bu camia Allah'ın izniyle bundan sonra da dimdik bir şekilde bu şekilde kurultaylarda ülkemizin çeşitli illerinde programlarla sesini dünyaya duyuracak, mazlumların mağdurların sesi olduğunu sessiz yığınların sesi olduğunu dile getirecektir.

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

ALBÜM

ÖNDER
KURULTAYI
EYLÜL TOHMALATYA

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM
HATIPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL TOHMALATYA

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM
HATIPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL TOHMALATYA

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM
HATIPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL TOHMALATYA

ÖNDER
İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
EYLÜL 19 MALATYA

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
EYLÜL 19 MALATYA

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
EYLÜL 19 MALATYA

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
EYLÜL 19 MALATYA

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
EYLÜL 19 MALATYA

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

Önder İMAM HATIPLİLER DERNEĞİ

önder

önder

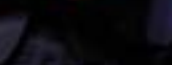
önder

önder

önder

önder

önder

önder

önder

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI

EYLÜL'19 | MALATYA

16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
önder
16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
önder
16. İMAM HATIPLİLER KURULTAYI
önder

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

ör
İMAM HA

ER
AYI
TYA

nder^{TM}
HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehliyet ve
liyakatte*

16. İMAM
HATİPLER
KURULU
EYLÜL 2019

16.

önder
önder
önder
önder

Kütüphane

16. İYİ
HATİPLİLER
KURULTAYI

önder
İYİ HATİPLİLER DERNEĞİ

ehlîyet ve
liyakatter

16. İYİ
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL 19 | MALATYA

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

önder
önder
önder
önder
önder

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyâkâtle*

16. İMAM
HATİPLİLER
KURULTAYI
EYLÜL'19 | MALATYA

önder
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

önder¹⁹⁵⁸
İMAM HATİPLİLER DERNEĞİ

*ehlîyet ve
liyakatle*